

revista economică

15 ^{16 • IV}
1976

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE
Institutul Central de Cercetări Economice

Valorificarea unui izvor de

**creativitate,
ingeniozitate,
măiestrie**

Rădăcini viguroase într-un trecut glorios

La 23 August 1944 a început insursecția națională antifascistă armată, a cărei victorie avea să deschidă un nou drum în istoria poporului român

Întreaga perioadă de la 23 August 1944 până la abolirea monarhiei în 1947 a fost o etapă de luptă revoluționară pentru cucerirea puterii de către popor, condus de o forță călită și neînfricată : P.C.R. (În fotografie, tovarășul Nicolae Ceaușescu la o întrunire a tineretului în anul 1946).

La 30 decembrie 1947 poporul a cunoscut bucuria unei victorii hotărâtoare pentru viitorul său : proclamarea Republicii populare

Întreaga perioadă de după 23 August 1944 până la sfârșitul anului 1947 se caracterizează prin mari lupte revoluționare care au dus la realizarea unor profunde transformări sociale, la îndeplinirea unei politici naționale de deplină egalitate în drepturi pentru naționalități, la un șir de reforme economice și sociale în favoarea maselor populare. În acești ani s-a desfășurat o intensă activitate pentru refacerea economiei naționale, îndeplinirea reformei agrare și a altor reforme structurale cu caracter democratic revoluționar, s-a acționat pentru creșterea rolului clasei muncitoare și participarea ei directă la conducerea activității întreprinderilor. Această etapă a marcat îndeplinirea revoluției popular-democratice, instaurarea puterii muncitorilor și țăranilor, trecerea poporului nostru pe calea făuririi libere a viitorului său.

În toate aceste mari bătălii de clasă și mișcări revoluționare de masă, Partidul Comunist Român s-a afirmat ca cea mai puternică forță politică din România, îndeplinindu-și cu cinste misiunea de organizator și conducător al clasei muncitoare, al maselor largi populare, conducându-le cu succes la victorie.

(Din Programul Partidului Comunist Român)

ANVERGURA ISTORICĂ A OPEREI DE EDIFICARE A ORÎNDUIRII SOCIALISTE

ÎN ROMÂNIA

PORNIND de la postulatul fundamental, îndelung verificat în practică, după care marxism-leninismul nu este o dogmă ci o călăuză în acțiune, Partidul Comunist Român, în decursul întregii sale existențe, a desfășurat o vie activitate teoretică de descifrare a realităților și tendințelor dezvoltării României în diferitele etape, a tendințelor dezvoltării mondiale în lumina concepției revoluționare a proletariatului, de aplicare și dezvoltare creatoare a tezelor fundamentale ale marxism-leninismului la condițiile concret-istorice, interne și internaționale ale țării noastre, ținând totodată seama atât de tradițiile progresiste, revoluționare din gândirea social-economică și politică românească cât și de experiența altor țări și partide comuniste.

Prin această activitate teoretică creatoare, partidul a elaborat și fundamentat strategia și tactica luptei revoluționare din fiecare etapă, a asigurat conducerea și desfășurarea ascendentă a procesului revoluționar și, totodată, a adus și aduce contribuții originale, de inestimabilă valoare teoretică și practică la dezvoltarea creatoare a concepției și practicii revoluționare marxist-leniniste. O analiză fie și sumară a istoriei gândirii marxiste din România pune în evidență faptul că în ciuda unor greutăți, piedici și lipsuri, a unor manifestări de dogmatism și schematism — legate în bună măsură și de unele tendințe și practici din mișcarea muncitorească și comunistă internațională — ceea ce a prevalat întotdeauna a fost înțelegerea caracterului viu, deschis, creator al marxism-leninismului, aplicarea și dezvoltarea creatoare a tezelor sale fundamentale la împrejurările concret-istorice. De la primele documente programatice ale mișcării muncitorești din România și pînă la Programul Partidului elaborat la cel de-al XI-lea Congres, de la un congres al P.C.R. la altul, de la Gherea la opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, se evidențiază pregnant o linie de dezvoltare continuă și ascendentă a teoriei marxist-leniniste, de descifrare tot mai riguroasă a realităților și tendințelor României și a lumii în diferitele etape ale dezvoltării, se evidențiază rolul și necesitatea crescîndă a dezvoltării și adaptării, în continuare a marxism-leninismului la realitățile în permanență transformare și schimbare. Asemenea contribuții teoretice ale Partidului Comunist Român, ale gânditorilor marxști din țara noastră se referă și la îmbogățirea teoriei și practicii marxist-leniniste de făurire a orînduirii socialiste în țara noastră.

Făurirea economiei socialiste unitare

ESTE ȘTIUT că în România, ca și în alte țări socialiste, la baza politicii de creare a relațiilor de producție socialiste a stat concepția marxistă despre naționalizarea principalelor mijloace de producție și transformarea socialistă a agriculturii. Dar aplicarea teoriei generale la condițiile concrete istorice a generat numeroase forme, metode și aspecte specifice, originale care vădese modul creator de înțelegere și aplicare a marxismului, reprezentînd contribuții originale ale partidului nostru la tezaurul marxism-leninismului.

De pildă, o caracteristică de bază a concepției P.C.R. despre naționalizare a fost înglobarea ei în viziunea de ansamblu a unui proces revoluționar complex și neîntrerupt care să asigure trecerea rapidă și pe cît posibil fără război civil la înfăptuirea sarcinilor revoluției socialiste. În această optică, o seamă de măsuri antimioșierești, antiimperialiste și anticapitaliste din etapa revoluției popular-democratice au avut menirea de a pregăti treptat terenul pentru actul decisiv. Aceste măsuri de pregătire dobîndesc o importanță semnificativă dacă ținem seama de faptul că în unele țări socialiste, naționalizarea principalelor mijloace de producție s-a făcut în etapa premergătoare trecerii la socialism, iar în altele s-a mers pe linia dezvoltării — un timp — a unui sector capitalist de stat. Semnificativ este și faptul că, spre deosebire de unele țări socialiste și spre deosebire de exproprierea moșierilor în 1945, care a fost legiferată post-factum, naționalizarea din iunie 1948 s-a înfăptuit într-un cadru legal, creat de noua Constituție votată în aprilie 1948. Aceasta a îngustat considerabil posibilitățile de manevră și reacție ale burgheziei.

Și în ce privește făurirea relațiilor socialiste la sate condițiile concrete, specifice ale României au generat numeroase contribuții la îmbogățirea teoriei și practicii construirii socialismului.

Se știe, de pildă, că Marx și Engels la timpul lor, referindu-se la perioada de construire a socialismului socoteau necesară naționalizarea pămîntului. Engels și Lenin vor fundamenta teoria

marxistă a cooperativizării agriculturii, dar tot pe fondul naționalizării pămîntului. În prima țară socialistă, Uniunea Sovietică, transformarea socialistă a agriculturii s-a înfăptuit pe fondul proprietății întregului popor asupra pămîntului.

Se mai știe că în România interbelică, sub influența Cominternului a avut o anumită circulație teza soluționării problemei agrare prin naționalizarea pămîntului. De asemenea, în literatura marxistă a vremii, inclusiv în unele manuale de economie politică de circulație internațională, invocîndu-se citate din operele clasice, se susținea, chiar și în anii 1954—1955, obligativitatea, caracterul legic al naționalizării întregului pămînt în procesul construirii socialismului. În acest context, soluționarea problemei agrare în România într-un alt mod comportă valoroase contribuții originale și aplicări creatoare ale învățăturii marxiste. Partidul nostru n-a considerat nici textele clasice ca niște dogme și adevăruri universale, imuabile și nici experiența altor state ca un model unic și obligatoriu. Esențialul a fost crearea relațiilor socialiste la sate și întărirea alianței muncitorești-țărănești, dar formele și metodele, căile și etapele procesului au fost deduse din realitatea concret-istorică românească. În țara noastră cooperativizarea agriculturii s-a realizat pe fondul proprietății țărănești asupra pămîntului, prin unirea micilor proprietăți țărănești în mari proprietăți socialiste cooperatiste. Această soluție ținea seama de atașamentul țaranului față de pămînt, de tradiția îndelungată a proprietății țărănești, înfăptuind totuși necesitatea obiectivă — anume așezarea agriculturii pe baze socialiste.

Dar în concepția partidului, făurirea economiei socialiste unitare a însemnat nu numai crearea și generalizarea relațiilor de producție socialiste ci și punerea bazelor unei economii naționale moderne, complexe, armonios dezvoltate, dinamice, receptive la cuceririle științei și tehnicii contemporane, a unei economii naționale capabile să se înscrie într-un mod eficient în diviziunea internațională a muncii. Valoarea teoretică și practică a contribuției românești la dezvoltarea și aplicarea creatoare a marxism-leninismului, în problemele făuririi unei economii socialiste avansate se evidențiază mai pregnant dacă ținem seama de faptul că în perioada la care ne referim, în gândirea economico-socială marxistă din diferitele țări au apărut și au dobîndit o anumită aderență, unele idei și teze care nu țineau într-un totuț seama de realitate. În acest context s-a susținut, și uneori se mai susține și astăzi în gândirea marxistă internațională, că ideea unei economii socialiste, complexe și multilateral dezvoltate ar fi o idee depășită, că în condițiile existenței sistemului mondial socialist nu ar fi necesară industrializarea fiecărei țări socialiste în parte sau că n-ar fi necesară în fiecare țară o industrie grea, constructoare de mașini, că pentru țările mai puțin dezvoltate ar fi mai avantajos să nu introducă din capul locului în producție cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii ș.a.

În opoziție cu astfel de idei și teze în diferitele documente ale Partidului Comunist Român, în numeroase studii ale economiștilor marxști din țara noastră s-a demonstrat cu numeroase argumente că dezvoltarea complexă, multilaterală a fiecărei economii naționale socialiste este o necesitate obiectivă generată de varietatea resurselor naturale și necesitatea valorificării lor plene, că numai într-o economie complexă este posibilă utilizarea deplină și eficientă a forței de muncă, se pot dezvolta armonios toate regiunile și zonele țării, se pot lichida inegalitățile regionale moștenite de la vechile regimuri, se creează o legătură organică de intercondiționare și stimulare reciprocă a diferitelor ramuri de activitate economică, se poate asigura dezvoltarea armonioasă, economică, socială și spirituală a întregii societăți, că numai o economie complexă și multilateral dezvoltată se poate înscrie în mod eficient în diviziunea internațională a muncii, oferind în același timp garanții sigure pentru independența și suveranitatea națională a țărilor socialiste. Totodată, în documentele partidului nostru este limpede exprimată ideea că o economie socialistă complexă, multilateral dezvoltată nu înseamnă o economie autarhică, omilaterală care să cuprindă absolut toate ramurile sau subramurile existente în economia mondială, că specializarea internațională trebuie să se grezeze pe un organism economic complex, multilateral dezvoltat. În consecință în concepția P.C.R. o economie socialistă modernă înseamnă într-o primă expresie — o economie care îmbină în mod optim dezvoltarea economică complexă internă cu specializarea internațională rațională și eficientă.

Industrializarea — sprijin în transformarea socialistă a agriculturii

O COMPONENTĂ DE BAZĂ a concepției partidului nostru despre făurirea unei economii socialiste moderne este industrializarea. Experiența românească a confirmat pe deplin justetea teoriei leniniste a industrializării socialiste generând totodată noi elemente de îmbogățire și dezvoltare a acesteia. În documentele partidului și în scrierile economiștilor marxiști din țara noastră, se fundamentează multilateral teza după care **industrializarea socialistă este o necesitate obiectivă pentru orice țară care a moștenit de la vechiul regim o economie înapoiată, este singura cale de progres și civilizație.** Într-adevăr, industria este ramura conducătoare, preponderentă în orice economie avansată; industria este ramura cea mai receptivă la cuceririle științei și tehnicii și care propagă aceste cuceriri în toate celelalte domenii; industrializarea României a fost sprijinul cel mai important al transformării socialiste a agriculturii și a înzestrării ei tehnice tot mai moderne. Industrializarea socialistă, care presupune în mod necesar dezvoltarea cu prioritate a industriei grele, producătoare de mijloace de producție, este calea principală de sporire a producției și productivității muncii, a înzestrării moderne a tuturor celorlalte ramuri economice, a valorificării superioare a resurselor materiale, a folosirii depline și eficiente a forței de muncă, a ridicării neconținute a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor; industrializarea socialistă este calea consolidării puterii politice a clasei muncitore, a oamenilor muncii de la orașe și sate, este — în contextul unei economii naționale complexe — principala garanție a independenței și suveranității naționale. Un merit esențial al Partidului Comunist Român în acest domeniu este că sprijinindu-se pe învățătura marxist-leninistă a elaborat, încă înainte de trecerea la socialism o concepție clară și cuprinzătoare despre necesitatea și modalitatea industrializării României, că a înfăptuit ferm și consecvent în întreaga perioadă de construire a socialismului o politică de industrializare accelerată a țării.

Concepția românească despre făurirea unei economii socialiste moderne include și dezvoltarea multilaterală și intensivă a agriculturii, ca ramură de bază a economiei. În perioada construirii socialismului, în fața agriculturii se puneau două obiective majore: crearea relațiilor de producție socialiste și dezvoltarea tehnică, modernizarea agriculturii. Și în rezolvarea acestor probleme înfălmăm aspecte originale. Se știe, de pildă, că în unele țări socialiste, mai întâi s-a înfăptuit cooperativizarea și apoi au fost adoptate măsuri mai importante pentru înzestrarea tehnică și organizarea rațională a marii producții agricole; în alte țări s-a considerat că mai întâi trebuie asigurată o dezvoltare tehnică substanțială a agriculturii, cu sprijinul statului socialist, dar pe fondul proprietății individuale țărănești și abia după aceea să se acționeze intens pentru transformarea socialistă a agriculturii. În țara noastră s-a adoptat linia imbinării, a împletirii celor două laturi ale soluționării problemei agrare: **cooperativizarea s-a înfăptuit treptat, pe măsură ce industria — și ea în proces de creare și dezvoltare — putea asigura mijloacele tehnice necesare marii agriculturi socialiste, deci ritmul cooperativizării a fost corelat cu ritmul industrializării astfel încât încheierea cooperativizării a însemnat, în linii mari, și crearea unei baze tehnico-materiale pentru marea agricultură.**

Elemente originale înfălmăm și în modul de organizare a legăturilor între sat și oraș, între agricultură și industrie. Într-o perioadă când în literatura economică marxistă existența producției și schimbului de mărfuri în socialism se considera ca o rămășiță a trecutului, când în unele țări socialiste se considera că a venit deja timpul pentru începerea eliminării treptate a producției de mărfuri, a începerii trecerii la „schimbul direct de produse” între oraș și sat, când mijloacele de producție nu erau considerate ca mărfuri, România a fost prima țară socialistă care, desființând cotele obligatorii în 1956, a trecut la așezarea relațiilor dintre oraș și sat pe baze economice, comerciale, deci, la dezvoltarea relațiilor marfă-bani, a relațiilor de vânzare-cumpărare. Această acțiune este cu atât mai semnificativă cu cât, ulterior, în întreaga gândire economică marxistă s-a produs o restructurare a concepției despre producția de mărfuri și legea valorii în socialism, despre rolul relațiilor marfă-bani; totodată, această soluționare a problemei este, după părerea mea, începutul depășirii — pe plan mondial — a unei viziuni simpliste despre socialism, ca o fază de scurtă durată, care n-ar avea altă sarcină decât lichidarea unor rămășițe ale trecutului; de asemenea această soluție conține în sine, implicit germenii concepției ulterioare despre necesitatea unei etape relativ îndelungate de dezvoltare a socialismului pe baze proprii, a unei etape de făurire a societății socialiste dezvoltate.

Apărarea independenței naționale în condițiile creșterii interdependențelor pe plan mondial

CONSTRUIREA SOCIALISMULUI ÎN ROMÂNIA în condițiile formării și dezvoltării sistemului mondial socialist a ridicat

numeroase probleme teoretice și practice cu totul noi față de perioada în care au trăit clasiile marxism-leninismului, respectiv față de perioada când socialismul se construia într-o singură țară. Printre acestea se află problema principiilor de bază ale relațiilor dintre țările socialiste, a formelor și metodelor de colaborare și cooperare dintre ele, problema coexistenței pașnice, a principiilor și formelor de colaborare economică și de altă natură dintre toate țările lumii indiferent de orînduirea lor socială, de mărimea teritoriului, nivelul dezvoltării etc. Alături de alte partide comuniste și muncitorești din țările socialiste sau nesocialiste, alături de alte forțe progresiste din lumea contemporană, Partidul Comunist Român, România socialistă au adus și aduc contribuții teoretice și practice de inestimabilă valoare la soluționarea tuturor acestor probleme în interesul progresului general, al păcii și colaborării rodnice dintre popoare, la elaborarea unei concepții încheiate, marxist-leniniste asupra principiilor ce se așează la baza tuturor relațiilor internaționale.

În abordarea și soluționarea tuturor acestor probleme Partidul Comunist Român a pornit de la o seamă de adevăruri fundamentale, principale ale concepției marxist-leniniste, aplicate la condițiile concrete ale epocii noastre, de la analiza complexă și profundă a realităților și tendințelor majore ce se manifestă în lumea contemporană, de la aspirația seculară a popoarelor, inclusiv a poporului român, de a trăi libere și independente, de a fi deplin stăpîne pe soarta și rodul muncii lor. În concepția marxist-leninistă a partidului nostru făurirea socialismului, dezvoltarea economiei, științei și culturii în fiecare țară reprezintă opera istorică a poporului din țara respectivă. Acest adevăr, la rîndul său reprezintă fundamentarea teoretică și practică cea mai temeinică a dreptului fiecărui popor de a-și hotărî soarta, direcțiile dezvoltării, a dreptului sacru al țărilor și popoarelor la independență și suveranitate națională.

Națiunile și statele naționale istoricește constituite sînt o realitate majoră a epocii noastre. Viața demonstrează cu putere că statul național, inclusiv în socialism, este și va fi încă multă vreme cadrul cel mai favorabil pentru dezvoltarea forțelor de producție, pentru manifestarea plenară a creativității popoarelor. Mai mult, abia în socialism națiunea și statul național cunosc deplina înflorire și dezvoltare. În concepția partidului nostru, întărirea și înflorirea continuă a statelor naționale socialiste, a independenței și suveranității lor nu numai că nu dăunează intereselor generale ale sistemului mondial socialist, ci dimpotrivă, reprezintă calea și condiția esențială a întăririi unității, forței și influenței sistemului socialist mondial, ale creșterii prestigiului internațional și ale forței de atracție a socialismului.

O altă realitate majoră a epocii noastre este creșterea interdependențelor dintre diferitele economii naționale, adîncirea diviziunii internaționale a muncii. În consecință colaborarea și cooperarea internațională, participarea tot mai intensă a fiecărei țări la circuitul economic mondial, pe baze echitabile, sînt o necesitate obiectivă pentru fiecare țară, un important factor de progres, de potențare și valorificare a eforturilor și resurselor fiecărei țări. Dar economiile naționale, complexe și multilateral dezvoltate nu numai că nu limitează posibilitățile participării la circuitul internațional ci dimpotrivă, reprezintă o condiție de bază a participării mai intense și mai variate a țărilor la acest circuit. Viața demonstrează că cele mai intense și variate relații economice, comerciale, de colaborare și cooperare pe multiple planuri se desfășoară nu între economii unilaterale dezvoltate, nici între acestea și cele complex dezvoltate, ci între economii complexe cu un înalt nivel de dezvoltare. În concepția partidului nostru nu cadrul limitat al frontierelor naționale, nu existența statelor naționale independente și suverane, nu complexele economice naționale sînt piedici în calea dezvoltării forțelor de producție, a desfășurării revoluției tehnico-științifice și în calea colaborării și cooperării, ci existența încă a forțelor imperialiste, cu toate consecințele ce decurg de aici, persistența încă în relațiile internaționale a unor bariere artificiale, a unor restricții și discriminări, a unor blocuri economice, politice sau militare mai mult sau mai puțin închise, într-un cuvînt, persistența încă a unor caracteristici ale unui ordinii economice internaționale depășite, perimate, învechite.

Pornind de la aspirațiile seculare ale poporului român spre libertate și dreptate națională și socială, de la realitățile și tendințele majore ale lumii contemporane, de la prefacerile revoluționare profunde din lumea postbelică, Partidul Comunist Român a elaborat linia politică externă a României socialiste de colaborare și cooperare intensă cu toate țările socialiste, cu toate țările lumii indiferent de orînduirea lor socială. La baza relațiilor sale externe România așează în mod ferm principiile respectării cu strictețe a independenței și suveranității, ale neamestecului în treburile interne, egalității depline în drepturi, avantajului reciproc, respectării integrității teritoriale a fiecărei țări, nerecurgerii la forță sau amenințarea cu forța și rezolvării problemelor litigioase pe cale politică.

Valoarea teoretică și practică a acestor principii, a contribuției

conf. univ. dr. V. IOȚA

Academia de Studii Economice —
București

(Continuare în pag. 10)

PIONIERII — o forță creatoare tot mai activă

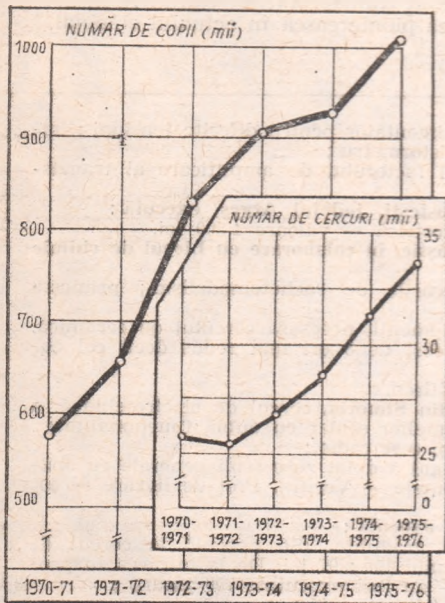
CONSTRUCȚIA societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră atrage noi resurse umane și financiare, noi mijloace de producție. Astăzi, circuitul de bunuri materiale — ca volum și valori de întrebuințare — este deosebit de activ și este realizat prin participarea intensă a tuturor categoriilor sociale: muncitori, țărani și intelectuali, tineri și vârstnici, bărbați și femei. Dacă, revista noastră se ocupă — în mod justificat — de reflectarea activității „celor mari”, nu este lipsită de importanță și punerea în evidență a domeniilor de activitate a pionierilor și școlarilor. Prezentarea informațiilor referitoare la modalitățile concrete de integrare a învățământului cu practica încă din primii ani de școală, a intensității acestui proces, prezintă o contribuție reală la stimularea activității productive și de creativitate tehnică a viitorilor constructori ai comunismului, a elevilor — acest univers uman în care, practic, totul este posibil.

Un proces dinamic: pregătirea pentru viață

ACTIVITĂȚILE tehnico-aplicative ale pionierilor și școlarilor organizate în cadrul procesului de învățământ prin practica productivă și în cadrul unor cercuri își dovedesc, incontestabil, cu puterea faptelor, rolul excepțional în lărgirea și consolidarea cunoștințelor dobândite de aceștia în școală, în dezvoltarea spiritului lor de observație, inventivitate și creativitate, contribuie direct la educarea prin muncă și pentru muncă a copiilor, la dezvoltarea talentelor și aptitudinilor acestora, la for-

de la un an la altul — a caracterului de masă a tuturor activităților pionieresti. Astăzi, finalizarea muncii desfășurate în cadrul cercurilor se realizează fie la nivelul școlilor, comunelor, orașelor și județelor, fie la nivel național prin intermediul unor concursuri de creație tehnică „Minitehnicus”, prin expoziții, demonstrații, tabere organizate de către consiliile organizației pionierilor în colaborare cu conducerea școlilor și al inspectoratelor școlare. În ultimii ani, finalizarea muncii desfășurate în cadrul cercurilor pionieresti se realizează și pe plan internațional, prezentă calitativ a lucrărilor românești fiind incontestabilă.

În cincinalul care a trecut caracteristica principală a procesului formării pentru muncă, prin muncă, la nivelul școlii ge-

Graficul nr. 1. — Evoluția numărului cercurilor tehnico-aplicative și științifice și a numărului de pionieri și școlari cuprinși în aceste cercuri

marea unor deprinderi practice, la orientarea lor școlară și profesională în deplină concordanță cu nevoile economiei naționale. În acest cadru general de preocupări și în scopul antrenării unui număr cât mai mare de pionieri și școlari la activitățile tehnico-aplicative s-a asigurat lărgirea —

„...Organizația de pionieri este chemată să dezvolte, prin acțiunile pe care le întreprinde, imaginația și pasiunea pentru creație a copiilor, să-i educe în spiritul dreptății, cinstei și omeniei, proprii socialismului, să-i formeze ca cetățeni înaintați ai patriei noastre noi”.

(Din Cuvântarea tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU** la ședința festivă de deschidere a Congresului al X-lea al U.T.C. a Conferinței a X-a a U.A.S.C.R. și a celei de a III-a Conferințe Naționale a Organizației Pionierilor)

circa 35% creștere care pune în evidență atât diversificarea activităților organizate de către pionieri, cât mai ales consolidarea organizațiilor a acestora.

Deosebit de sugestiv sub aspectul evoluției activităților pionieresti este graficul nr. 2. În cincinalul 1971—1975, participarea elevilor la cercurile cu caracter tehnico-aplicativ a cunoscut o dinamică intensă, în comparație cu evoluția numărului elevilor cuprinși în cercurile științifice; evoluția școlarilor cuprinși în cercurile tehnico-aplicative reflectă orientarea concretă către

Desfășurarea cercurilor tehnico-aplicative și științifice pe moli ai formei de organizare

Mediul (forma de organizare)	Nr. de cercuri	Nr. elevilor
Școli urbane	6 173	121 312
Școli rurale	22 161	675 413
Casa ale pionierilor	4 370	156 638
Unități economice (Industriale, IAB, CAS, IMA etc.)	1 943	102 161
Total	34 655	1 055 509

practică, pune în evidență un proces intens de integrare a activităților practice în procesul de învățământ. Cercurile științifice, teoretice prin esența lor, caracterizate printr-un grad de abstractizare mai ridicat a cunoștințelor primite la școală, s-au menținut, practic, la același nivel de participare în perioada 1971—1975.

Cum au evoluat principalele categorii de activități în ultimii 5 ani? Și sub acest aspect orientarea asigurată în cincinalul precedent este edificatoare. Dintre activitățile pionieresti, caracterul cel mai dinamic l-au avut microcooperativele agricole de producție *) din graficul nr. 3 rezultă o triplare a numărului acestora. Atrăgerea pionierilor la executarea unor lucrări agricole, de cercetare și experimentare în cadrul microcooperativei într-o perioadă în care reducerea numerică a forței de muncă ocupate în agricultură este substanțială apare ca un fenomen deosebit de pozitiv. Familiarizarea copiilor cu indeletnicirile agricole asigură nu numai un spor de cunoaștere intrinsec, o posibilitate de a aprofunda cunoștințele de biologie predate în școală, ci și o cunoaștere a activității părinților, o apropiere și o înțelegere a procesului de producție agricol, cu accent pe perspectivele transformării agriculturii într-o variantă a industriei. Practica a dovedit că, pe lângă crearea de bunuri materiale, activitatea elevilor în cadrul microcooperativei i-a ajutat la orientarea lor profesională, i-a pregătit pentru viață,

*) În 1975, în nr. 17, „R. E.” a publicat un studiu referitor la activitatea microcooperativei agricole de producție ale pionierilor și școlarilor.

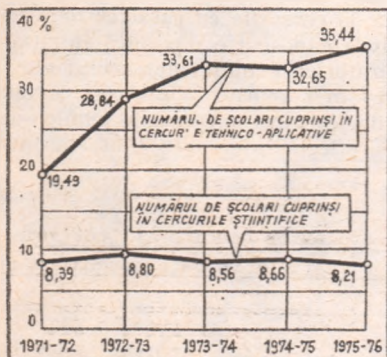
ORIENTĂRI ÎN ACTIVITATEA PIONIEREASCĂ ÎN CINCINALUL REVOLUȚIEI TEHNICO-ȘTIINȚIFICE

- Mai multe cercuri în unitățile economice;
- Activitățile tehnico-aplicative — legate mai strins de specificul activității economice a localităților, cartierelor;
- În fiecare comună cel puțin o microcooperativă a pionierilor și școlarilor;
- În microcooperative o agricultură diversificată, bazată pe tehnica cea mai avansată;
- Orientarea școlară și profesională — în deplină concordanță cu nevoile economiei naționale.

nerale a fost aceea a cuprinderii unui număr tot mai mare de pionieri și școlari în cercurile tehnico-aplicative și științifice asigurându-se din ce în ce mai mult caracterul de masă al acestor activități. Din graficul nr. 1 rezultă dinamica numărului de copii cuprinși în diferite cercuri, care a sporit în anul școlar 1975—1976 cu peste 85% față de numărul celor înscrși în anul școlar 1970—1971. În aceeași perioadă, numărul cercurilor a sporit cu

mulți elevi îmbrățișând ulterior profesii utile agriculturii.

O altă categorie de cercuri care s-a dezvoltat susținut este cea a cercurilor de radioelectronică, ca expresie a orientării întregii economii, încă din cincinalul precedent, către ramuri de înaltă tehnicitate, purtătoare de progres tehnic. În aceeași categorie de cercuri, cu o creștere medie, pot fi menționate și cercurile de carturi, cele de aeromodelism și cele cu un profund caracter industrial: de mecanică, lăcătușerie, sudură, forje și turnătorie. O dezvoltare mai lentă au cunoscut-o cercurile de navomodelism, cercuri bine organizate, reprezentative pentru activitatea pionierescă. În ansamblu, activitatea pionierilor și școlărilor în cadrul cercurilor tehnico-aplicative în cincinalul 1971—1975 poate fi caracterizată în primul rând prin extindere și în al doilea rând printr-o dezvoltare calitativă. Așa cum rezultă din graficele ală-

Graficul nr. 2 — Evoluția cuprinderii școlărilor la activitatea cercurilor cu caracter tehnico-aplicativ și științific

turate, ambele procese sînt prezente în ordinea menționată. Această concluzie trebuie completată cu ideea că, de fapt, în ambele direcții există posibilități mari de perfecționare în acest cincinal al revoluției tehnico-științifice.

Acumulările cantitative și salturile calitative în activitatea pionierescă

ULTIMUL AN al cincinalului precedent și primul an al noului cincinal se dovedesc a fi și pentru activitatea pionierescă ani rodnici, cu rezultate deosebite. Pornind de la această realitate, cea de-a III-a Conferință Națională a organizațiilor pionierilor solicită de la cea mai tinăra generație de elevi un plus de inițiativă, de răspundere, iar de la organizația de pionieri un mod mai practic și mai eficient de soluționare a problemelor.

Față de anul școlar 1974—1975, în anul școlar 1975—1976 numărul total al cercurilor tehnico-aplicative și științifice, al microcooperativelor agricole de producție a sporit de la 31 189 la 34 655, iar al pionierilor și școlărilor cuprinși în aceste cercuri de la 937 721 la 1 055 589, ceea ce reprezintă un spor de cuprindere din totalul elevilor claselor II—VIII de la 41,31% la 43,65% (graficul nr. 1). De aici rezultă posibilitatea îmbunătățirii cifrei de cuprindere a elevilor la activitățile cu caracter practic — educativ și este pusă în evidență una din direcțiile principale de acțiune în acest cincinal.

În ultimul an al cincinalului precedent, ca urmare a măsurilor luate împreună cu școala, profilul și conținutul activității cercurilor tehnico-aplicative pionierești este mai bine orientat în concordanță cu nevoile prezente și viitoare ale economiei naționale, cu dezvoltarea economică a localităților și a județelor, cu necesarul de forță de muncă calificată pentru toate ramurile economiei. La începutul acestui an se constată o sporire a numărului cercurilor de construcții și depanări radio, televiziune, telecomunicații, electrotehnică, electromecanică, electronică aplicată, mecanică, lăcătușerie, carturi, mecanizatori agricoli. Totodată a sporit numărul cercurilor de modelism (aero-navo și rachete) ale căror activități sînt integrate în ansamblul acțiunilor de pregătire a tinerelor generații pentru apărarea patriei. De aici re-

zultă posibilitatea îmbunătățirii, în continuare, a profilului activităților practice, în concordanță cu cerințele viitoare ale economiei noastre.

Sub aspectul integrării activităților pionierești cu practica, cu producția se constată o insuficientă dezvoltare a cercurilor tehnico-aplicative din unitățile industriale, din I.A.S. și I.M.A., creșterea față de anul școlar 1974—1975 fiind numai de 239 cercuri (vezi tabelul). Acest nivel de cuprindere — redus — reflectă și receptivitatea scăzută a cadrelor de conducere din unitățile economice față de activitățile pionierești, o oarecare neînțelegere a faptului că este și în interesul direct al economiei întreprinderii să atragă elevii la executarea unor lucrări. Acest fapt este demonstrat de diferențele mari care apar de la un județ la altul (graficul nr. 4) în cuprinderea școlărilor la activitățile cercurilor cu caracter tehnico-aplicativ și științific. Ca și în alte domenii, este dovedit faptul că acolo unde există preocupări constante față de activitățile pionierilor pot fi organizate — cu sprijinul unităților economice — activități utile, cu eficiență imediată. În unele județe însă, cum sînt: Alba, Bihor, Botoșani, Hunedoara, Mureș, Tulcea, Satu-Mare, municipiul București numărul cercurilor tehnico-aplicative organizate în unități economice este încă sub posibilități. În unele județe (Bihor, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Hunedoara, Teleorman și municipiul București) față de o cifră medie de cuprindere pe țară de 43,6% se realizează ponderi de numai 18,6—28,5% din totalul elevilor din clasele II—VIII. În principal, această situație este urmarea faptului că nu în toate școlile sînt organizate cercuri tehnico-aplicative și științifice.

Structura cuprinderii pionierilor și școlărilor în cercurile tehnico-aplicative și științifice — redată în tabelul 2 — evidențiază mai clar nivelul atins în prezent sub aspectul numărului de cercuri și al numărului de elevi, nivel de care începe procesul transformărilor calitative în activitatea pionierescă în actualul cincinal.

AUTODOTAREA ÎNTR-O VIZIUNE... PIONIEREASCĂ

Casa pionierilor din Arad execută:

Magnetofon „Stereo” — tip GE — T — 01.

● Realizat din: piese rebutate, recondiționate, fără valoare. Investiții inițiale: circa 6 000 lei. Valoare finală: circa 12 000 lei;

● Caracteristici: putere de ieșire — 2 x 2,5W; noutăți tehnice aduse lucrării: ambreiaj, frîne, mecanism de antrenare, role, presoare, derulare față-spate realizate electromagnetice (fără pîrghii de mișcare);

● Utilizări: este folosit în autodotarea Casei pionierilor.

Casa pionierilor din Tg. Mureș a executat, prin autodotare:

● 6 carturi. Valoare finală circa 42 000 lei;

● 1 cart pentru dotarea cercului de la Școala generală Band, în valoare de 7 000 lei;

● 1 cart pentru dotarea Casei pionierilor din Sârmașu, în valoare de 7 000 lei.

Casa pionierilor Reghin execută:

● 6 tipuri de baghete pentru dotarea cercurilor de aero și navomodelism. Primește comenzi din țară.

Casa pionierilor din orașul Gh. Gheorghiu-Dej execută:

● alimentator pentru aparate tranzistorizate folosit în activitatea cercurilor de la Casa pionierilor și de la Școala nr. 9 din Dej.

Casa pionierilor din Comănești, județul Bacău, execută:

● emițător D.S.B. pentru stația de emisie-recepție;

● receptoare tip „pistol”;

● minipoligon de tir cu arbitraj electronic.

Casa pionierilor din Bacău execută:

● bancuri de lucru (lucrări complete) în valoare de 4 000 lei bucată. (4 bucăți au intrat în autodotarea Casei pionierilor);

● vitrine pentru expuneri de lucrări, prevăzute cu sistem de alimentare și alarmă; valoare totală 12 000 lei;

● pupitrul de comandă, în valoare de 10 000 lei.

Casa pionierilor din Pitești execută:

● panoul multifuncțional cu aparate de măsură și control, folosit în laboratorul de electronică. Este alcătuit din aparate și subsamblu, care pot fi folosite și separat. Panoul este format din: punte de măsură R.C.; generator-radiofrecvență; generator-audiofrecvență; tester pentru măsurarea condensatorilor,

rezistențelor, diodelor; alimentator pentru diferite tensiuni; heterodină modulată; tranzistorometru;

● aparat de măsură al factorului de amplificare al tranzistorilor.

Casa pionierilor din Costești, județul Argeș, execută:

● Aparat de sudură electrică — valoare 1 500 lei.

Casa pionierilor din Orăștie, în colaborare cu Liceul de chimie produce:

● moloare pentru cercurile de rachetomodelism: primește comenzi din toată țara;

● moară de măcinat pigmenți, necesară cercului de ceramică, realizată la un preț de cost de 3 ori mai redus decît cel comercial;

● aparat de tăiat poliestiren.

Școala generală nr. 2 din Simeria, cercul de electrotehnică, a conceput și executat un atelier școlar cu dublă funcționalitate: atelier de electrotehnică și cerc radio;

Casa pionierilor din Lugoj a dotat zece școli generale cu aparatul de verificat cunoștințele — Verifix. Preț de livrare — 500 lei bucată.

Casa pionierilor din Iași execută:

● jocuri logice pentru grădinițe. (Se execută la cercul de mase plastice. Valoarea unui joc: 97 lei. De la intrarea în producția de seric — 1974 — au fost executate 700 jocuri);

Casa pionierilor din Bistrița execută:

● Ghid Dip Metru pentru autodotarea cercului de electronică; valoare — 600 lei;

● manipuloare electronice cu circuite integrate; Prețul: 600 lei bucată. Primește comenzi din țară;

● numărător fotoelectric, solicitat de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor și de Institutul de cercetări chimiofarmaceutice.

Școala generală din Budacul de Jos, în cadrul cercului de radioelectronică execută:

● conductometru (aparat pentru determinarea gradului de poluare a apei) (200 lei bucată);

● amplificator (400 lei bucată);

● multipmetru tranzistorizat (700 lei bucată);

● alimentator stabilizat, autoprotejat, cu posibilități multiple — 1 500 lei bucată,

Prezența creațiilor tehnice pionierești peste hotare

Creative Inventions of Young People
— An Aid to World Unity

世界を結ぶ子供の創意くふう展
出品作品一覽

UNA din cele mai recente participări la expoziții tehnice peste hotare este cea din 1975 organizată în Japonia. La această expoziție au fost prezentate 120 lucrări tehnice din 27 de țări. Expoziția a fost deschisă între 12-17 august 1975 la Tokio; expoziția este deschisă încă pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c. în principalele 15 orașe ale Japoniei.

Pionierii români, așa cum ne informează publicația japoneză Invențiile creative ale tinerilor — un sprijin pentru unitatea lumii, participă cu lucrări apreciate ca fiind remarcabile realizări tehnice. Prezentăm cîteva din acestea.

SOMNIFER ELECTRONIC

Tacu Constantin, 14 ani

La căderea picăturilor de ploaie ne cuprinde somnul. Aparatul, inspirat de acest sentiment, funcționează prin emisia unor sunete de frecvență înaltă, mijlocie și joasă. Cînd butonul aparatului este rotit în sensul acelor ceasornicului se realizează conectarea și atunci sint emise sunete asemănătoare căderii picăturilor de ploaie.

CINTAR TANGRAM

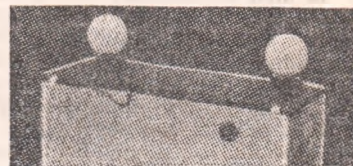
Marchidan Irena, 14 ani

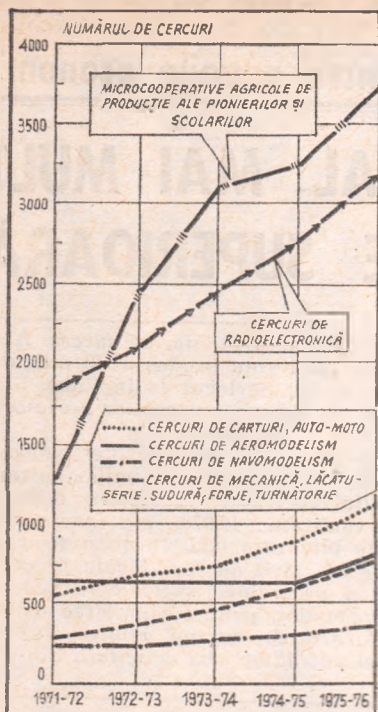
Dispozitivul este un cîntar electro-litic, folosind principiul tangentei. Dacă un obiect ce trebuie cîntărit este pus pe talger roata de plastic legată de brațul suport se învîrtește proporțional cu greutatea. Cantitatea de curent electric este indicată de un aparat de măsură pentru stabilirea greutății pe baza cantității de electricitate. Cîntarul poate fi utilizat atît în industrie cît și în gospodărie.

INDICATOR DE NIVEL

Toth Zoltan, 13 ani

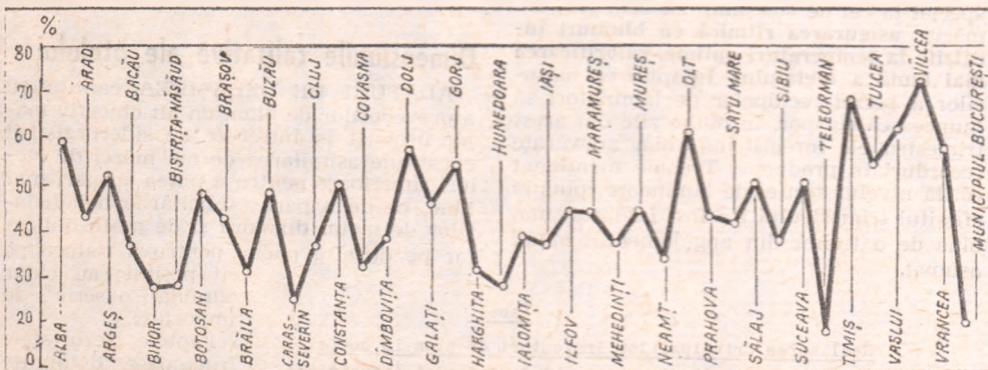
Acesta poate fi folosit în locul unei bule de nivel și poate fi întrebuințat și pe întuneric. Funcționează cu o sursă electrică de 4.5 V. Are puține piese și este deosebit de practic.

Graficul nr. 3 — Dinamica dezvoltării unor categorii de cercuri tehnico-aplicative

Extinderea și consolidarea cercurilor tehnico-aplicative în următorii 4-5 ani constituie una din principalele direcții în care-și propun să acționeze consiliile și comandamentele pionierești. Din punct de vedere calitativ, aceasta presupune îmbogățirea conținutului și a profilului activității lor tehnico-aplicative și științifice pe baza hotărîrilor adoptate la cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea social-economică a țării. Astfel, în cadrul cercurilor tehnico-aplicative se vor realiza activități multiple, menite să contribuie la pregătirea pionierilor și școlărilor pentru muncă și viață în concordanță cu cerințele și cu structurile viitoare ale economiei naționale.

Pentru legarea în mai mare măsură a acestora de procesul instructiv-educativ, consiliile Organizației Pionierilor vor tre-

Graficul nr. 4 — Cuprinderea școlărilor, pe județe, la activitatea cercurilor cu caracter tehnico-aplicativ și științific

bui să-și intensifice preocupările pentru organizarea și desfășurarea activităților cercurilor tehnico-aplicative și științifice cu prioritate în școli și unități economice. Încă din acest an școlar consiliile organizației pionierilor vor trece la extinderea cercurilor tehnico-aplicative în unitățile industriale, pe șantierele de construcții, în I.A.S., I.M.A. și în școlile profesionale, tehnice și licee de specialitate. Odată cu extinderea activităților practice în unități economice trebuie sprijinită dezvoltarea și

mai activ în construcția noii societăți. Prima manifestare a acestui rol o constituie formarea atitudinii înaintate față de învățatură — ca obiectiv fundamental — căruia îi sînt subordonate acțiunile menite să stimuleze interesul pentru știință, tehnică, cultură, artă, pentru lărgirea orizontului de cunoaștere, pentru exersarea și perfecționarea aptitudinilor și capacităților creatoare, de punere în practică a celor învățate.

Ion MANEA

ECONOMIE NATIONALA

Pentru nevoile economiei

METAL MAI MULT, DE CALITATE SUPERIOARĂ!

FAURIT CU MIGALA în pitecelele cuptoarelor și modelat cu măiestrie de mina omului, metalul constituie osatura economiei timpului nostru. factorul care condiționează în permanență progresul tehnic. Din el prind contur, rod al gândirii creatoare a cercetătorilor și proiectanților, noi mașini și utilaje care, prin performanțele lor tehnice, determină, în mod nemijlocit, sporirea continuă a productivității muncii, reducerea cheltuielilor de producție. Metalul este, în același timp, o materie primă de bază în înălțarea a noi construcții, din el se făuresc multiple bunuri de uz îndelungat ce înfrumusețează viața și căminele noastre.

Cunoscute fiind toate aceste valențe ale metalului, siderurgiștii țării se străduiesc să obțină, an de an, peste cotele stabilite prin plan, cantități tot mai mari de oțel, de calitate superioară, pe care să-l pună la dispoziția economiei naționale. Și

eforturile lor sînt încununute, de fiecare dată, de succes. Anul trecut, de pildă, pe ansamblul țării s-au produs 9 549 mii tone de oțel, România situîndu-se astfel pe locul 14 în lume și pe locul 10 în Europa. Producția de oțel pe un locuitor a ajuns la 450 kg, comparativ cu numai 18 kg în 1938.

În actualul cincinal, producția planificată de oțel cunoaște noi dimensiuni: în 1980 ea va ajunge la 17—18 milioane tone. Pentru acest an — primul din cincinalul revoluției tehnico-stiințifice — urmează să se realizeze 10 970 mii tone oțel și 7 800 mii tone laminate finite pline din oțel. În acest scop, pe toate platformele siderurgice ale țării au fost făcute pregătiri din timp, stabilite strategii și programe speciale în vederea utilizării mai sporive a agregatelor, pentru asimilarea de noi mărci de oțeluri, pentru valorificarea maximă a întregului potențial tehnic și uman. Ce relevă radiografia activității din primul trimestru al anului?

La nivelul centralei și al fiecărei unități — toate prevederile realizate

DE LA ÎNCEPUT trebuie să relevăm că sarcinile de plan la principalii indicatori pe primul trimestru al anului 1976 au fost realizate și depășite nu numai global la nivelul centralei, ci și de către fiecare unitate componentă (tabelul). Rezultatul pare firesc, ținînd seama de măsurile luate din vreme, de tradiția siderurgiștilor de a porni bine la drum în fiecare început de an. Merită însă adăugat și un alt element nu mai puțin semnificativ. În acest început de cincinal, siderurgiștii și-au propus să realizeze obiective mari, îndrăznețe, în care scop au declanșat, din prima lună a lui 1976, o entuziasă întrecere. Practic, toate unitățile aparținînd Centralei industriale siderurgice sînt angrenate în această întrecere, bilanțul realizărilor avînd ca primă etapă cea de a 55-a aniversare a partidului și ziua de „1 Mai”.

La capătul primului pătrar din 1976, așa cum rezultă din graficele de consemnare a rezultatelor întrecerii, producția fizică la fontă, oțel și laminate a fost nu numai îndeplinită, ci și depășită (grafic). Acest lucru este deosebit de important, ținînd seama de faptul că, existînd cantități de metal peste prevederile de plan, au putut fi acoperite mai bine nenumărate cerințe ale diversilor beneficiari din țară care, la rîndul lor, s-au străduit să pună la dispoziția economiei mai multe mașini, utilaje sau piese de schimb. La depășirile fizice consemnate în această perioadă au adus o contribuție însemnată Combinatul siderurgic Galați și Combinatul siderurgic Hunedoara, care au elaborat suplimentar, peste 32 mii tone de fontă și, respectiv, mai bine de 31 mii tone; la oțel, Combinatul siderurgic Hunedoara a înscris pe graficul întrecerii o producție suplimentară de peste 18 mii tone, Combinatul siderurgic Galați mai bine de 12 mii tone, iar Combinatul siderurgic Reșița aproape 5 mii tone. La laminate finite pline, mii de tone peste plan au dat combinatele de la Galați, Hunedoara și Reșița, întreprinderea „Oțelul Roșu” și întreprinderea Laminorul de tablă Galați.

Este greu și, totodată, spațiul nu ne permite să evidențiem toate măsurile, toate

pirghiile folosite pentru obținerea realizărilor amintite. Desigur, fiecare unitate, în funcție de specificul producției, de sarcinile de plan și de rezervele de care dispune, a acționat și a luat măsurile cele mai corespunzătoare. Bunăoară, la Combinatul siderurgic Hunedoara, măsurile au vizat direct asigurarea mersului uniform al furnalelor, mai ales prin exploatarea lor rațională și asigurarea unei întrețineri corespunzătoare a acestora. Ca urmare, în trimestrul I 1976, curba opririlor accidentale a fost în scădere față de aceeași perioadă a anului trecut, iar durata opririlor a fost mult micșorată, fapt ce a permis o mai bună folosire a fiecărui cuptor înalt. La oțelării, s-a extins inițiativa „Fiecare echipă să elaboreze zilnic pe cuptor și schimb cel puțin 2 tone oțel peste plan”. Pentru atingerea acestui obiectiv au fost inițiate măsuri pentru eliminarea supra-punerilor diferitelor operații și asigurarea ritmică a cuptoarelor cu materii prime și materiale. În sfîrșit, la laminoare, în special la cel de 800 mm, măsurile au urmărit asigurarea ritmică cu blumuri încălzite la temperaturi optime, valorificarea mai bună a metalului. Înfăptuirea măsurilor a permis echipelor de laminatori să muncească cu spor, în multe zile din acest trimestru ele înregistrînd chiar adevărate recorduri în producție. Trebuie menționat că, la nivelul secției de laminoare, pînă la sfîrșitul trimestrului I a fost îndeplinit mai bine de o treime din angajamentul anual asumat.

Tabel

Realizarea principalilor indicatori de plan la unele întreprinderi cit și pe ansamblul Centralei industriale siderurgice

UNITATEA	Plan = 100					
	INDICATORII					
	Val. prod. glo- bale	Față de trim. I 1975	Val. prod. marfă	Față de trim. I 1975	Produc- tivita- tea munoi	Față de trim. I. 1975
Combinatul siderurgic Galați	101,4	120,9	103,8	126,9	100,1	109,0
Combinatul siderurgic Hunedoara	100,8	105,7	101,1	104,9	100,4	107,7
Întreprinderea "Oțelul Roșu"	101,7	117,4	101,4	110,4	102,3	105,4
Total Centrală	101,1	115,5	102,0	115,3	100,5	109,5

Dimensiunile calitative ale oțelului

ALĂTURI DE DEPAȘIREA cantitativă a prevederilor de plan, un alt obiectiv major urmărit în întrecere de siderurgiști îl constituie asimilarea de noi mărci de oțeluri superioare pentru a putea acoperi mai bine, pe de o parte, solicitările beneficiarilor de metal din țară și de peste hotare, iar pe de altă parte, pentru a reduce pe cât posibil sau chiar elimina o serie de importuri.

Faptele, rezultatele fructuoase dobîndite și în acest domeniu în primul trimestru, arată că siderurgiștii știu să-și onoreze cuvîntul dat. În această perioadă au fost finalizate o serie de studii făcute de Institutul de cercetări metalurgice și de nuclelele de studii de cercetări din întreprinderi și s-a trecut atît la experimentarea cit și la realizarea în practică a unor noi

produse siderurgice. La Combinatul siderurgic Reșița au fost asimilate, de pildă, noi mărci de oțeluri destinate fabricației de autoturisme, la Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște noi oțeluri pentru rulmenți, precum și o gamă mai largă de produse forjate din oțeluri pentru scule. la Întreprinderea Laminorul de tablă din Galați circa 25 de sorto-tipo-dimensiuni de noi profile formate la rece necesare lucrărilor de construcții etc. Asemenea profile se realizează în prezent și de către Întreprinderea metalurgică Iași. La rindul său, Întreprinderea de fier Vlahița a asimilat un produs nou pentru scule de formare la rece și anume role din fontă cu crustă dură.

Realizări de seamă pe linia asimilării de produse noi au dobândit și siderurgiștii celor două mari combinate de la Galați și Hunedoara. La primul, s-a extins fabricația tablei zincate cu proprietăți superioare obținută din bandă laminată la rece pe o instalație modernă de zincare continuă: la cel de al doilea, au fost asimilate noi mărci de oțeluri, care acoperă domenii largi de utilizare.

Acțiuni ferme au fost larg desfășurate și pentru introducerea de tehnologii noi, pentru generalizarea celor care au dovedit în practică o eficiență ridicată. Astfel, la cele trei combinate mari — din Galați, Hunedoara și Reșița — a fost extinsă utilizarea oxigenului la accelerarea procesului de realizare a oțelului și a fontei, au fost introduse noi materiale izoterme și a fost extinsă metoda de tratare a oțelului în vid, iar la Oțelul Roșu se aplică pentru prima oară în țară, cu rezultate bune, turnarea continuă a metalului etc.

Ținând seama de programul întocmit pe 1976, în trimestrul II va continua în ritm și mai susținut procesul de asimilare a noilor produse și tehnologii. Se va acționa în direcția obținerii de semifabricate turnate continuu — mijloc eficient de reducere a consumului de metal: se va extinde numărul mărcilor noi de oțeluri în producția de profile, produse plate, bare trase și altele. O importanță deosebită va fi acordată finalizării lucrărilor privind asimilarea tehnologiei de tratament termic în atmosferă controlată în procesul de fabricație a oțelului tras, destinat fabricării organelor de asamblare și rulmenților.

Merită relevat faptul că toate aceste preocupări asidue pentru diversificarea producției și modernizarea tehnologiilor urmăresc, pe lângă acoperirea mai bună a unor cerințe ale economiei, și valorificarea tot mai eficientă a metalului. Se poate aprecia că, în comparație cu ultimii ani, metalul bun scos dintr-o tonă elaborată sub formă de laminate a sporit cu 15—20 la sută.

Noi rezerve potențiale atrase în circuitul economic

SUCCESELE INREGISTRATE în trimestrul I constituie un puternic imbold pentru amplificarea întrecerii, în vederea valorificării mai eficiente a resurselor interne, a întregului potențial tehnic și uman, pentru a înscrice la capitolul depă-

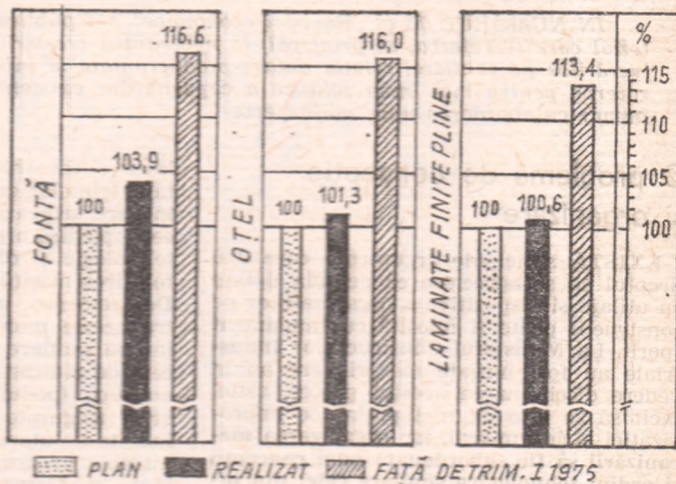
șiri de plan cantități tot mai mari de metal. Această apreciere ne-o dă faptul că, în toate unitățile siderurgice, încheierea trimestrului I a coincis și cu analize temeinice nu numai asupra factorilor pozitivi, ci și, mai ales, a celor care au frânat pe alocuri ridicarea și mai sus a stăchetei realizărilor. S-au avut în vedere, de pildă, indicii de utilizare diferiți realizați la agregate asemănătoare, unele defecțiuni în asigurarea ritmică cu metal vechi surșuții și de calitate a cuptoarelor de oțel, planificarea mai rațională a unor sortimente de laminate, în sensul asigurării unui mers normal și eficient al laminatoarelor etc.

Dar un aspect asupra cărui s-a insistat mai îndelung a fost cel cu privire la sporirea producției de coacs la nivelul costelor prevăzute de plan, cît și utilizarea lor economică. Este un moment de cea mai importantă, dacă avem în vedere faptul că nu poate fi concepută sporirea producției de fontă fără acest factor — coacsul — oricît — după cum la fel nu poate fi posibilă reducerea mai consistentă a costurilor de producție pe tonă de fontă, fără o diminuare a consumului de coacs. Și trebuie spus că, cu toate realizările înregistrate pe ambele planuri, posibilități pentru mai bine există în fiecare unitate siderurgică. Deși unele întreprinderi ca, de pildă, combinatele din Hunedoara și Reșița au depășit simțitor planurile de producție la coacs, totuși, pe ansamblul centralei, s-au înregistrat unele minusuri în trimestrul I în acest domeniu. **O mai largă mobilizare a rezervelor și posibilităților se impune, în acest sens, la Combinatul siderurgic Galați și la Întreprinderea „Victoria”-Călan, unde posibilitățile existente pentru realizarea unor producții superioare de coacs nu au fost epuizate nici pe departe.**

În privința reducerii normelor de consum și creșterii eficienței economice, se poate afirma că în primul trimestru al anului fondul de materii prime și materiale a fost mai bine gospodărit, că în multe locuri au fost reduse normele de consum de metal, combustibil și energie electrică. Sint, de altfel, deosebit de semnificative unele rezultate în acest sens. La sectorul furnale de la Combinatul siderurgic Hunedoara, de pildă, în primele 2 luni din acest an, consumul de coacs metalurgic a fost mai mic decît nivelul planificat cu 2 kg pe fiecare tonă de fontă produsă. Economii importante la normele de consum au fost obținute în unele secții și la Combinatul siderurgic Galați, Combinatul siderurgic Reșița și altele.

Dar aceste realizări ar putea fi mult amplificate dacă, peste tot, ar exista o grijă mai mare pentru mai buna gospodărire a materiei prime și materialelor, pentru utilizarea mai eficientă a combustibilului și

energiei electrice. De aceea, în trimestrul II cît și, în continuare, pe întregul parcurs al anului, vor trebui găsite noi și noi soluții încît consumurile specifice să scadă, fără a dăuna calității producției, astfel ca fiecare tonă de produs siderurgic să

REALIZAREA PRODUCȚIEI FIZICE LA PRINCIPALELE PRODUSE SIDERURGICE (%)

fie realizată la costuri cît mai scăzute.

Un alt domeniu mai important care vizează activitatea unităților siderurgice în perspectivă este grija pentru realizarea producției numai de calitate și eliminarea oricăror pierderi de metal. În primul pătrar de an au fost înregistrate realizări de seamă în direcția ridicării calității producției, precum și în ce privește micșorarea procentului de rebuturi. Pozitiv este faptul că la marea majoritate a unităților — Combinatul siderurgic Hunedoara, Întreprinderea „Victoria”-Călan, Întreprinderea „Ciocanul”-Nădrag, Întreprinderea „Laminorul” de tablă Galați și Întreprinderea de fier Vlahița — în trimestrul I procentul de rebuturi a scăzut simțitor față de perioada corespunzătoare a anului trecut, fapt ce a mărit volumul produselor ce au putut fi furnizate beneficiarilor.

În domeniul ridicării calității producției cît și al reducerii procentului de rebuturi, există încă mari rezerve insuficient valorificate la Combinatul siderurgic Reșița, Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște și Întreprinderea Oțelul Roșu. Prin respectarea rețetelor tehnologice, prin întărirea și mai mult a responsabilității fiecărei echipe și component al acestora pentru calitatea muncii prestate, prin lărgirea schimburilor de experiență pentru generalizarea metodelor înaintate etc., toate aceste acțiuni pot aduce un plus în întreprinderile amintite în valorificarea acelor rezerve care permit ridicarea calității producției, reducerea la minimum posibil a pierderilor de orice fel.

URMĂRIND EVOLUȚIA activității siderurgiștilor și în perioada ce a trecut din luna aprilie, se poate aprecia că realizările au o dinamică ascendentă, că în fiecare unitate se utilizează mai bine rezervele interne, că pe graficele întrecerii se înscriu zi de zi noi și noi succese, închinată marilor evenimente: aniversarea partidului și „1 Mai”. Zlăua solidarității internaționale a tuturor celor ce muncesc.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

MECANIZAREA ÎN CONSTRUCȚII — element primordial în creșterea productivității muncii (II)

IN NUMĂRUL 13 al „Revistei economice” s-a publicat partea I-a a acestui material care se referea, în principal, la necesitatea creșterii gradului de mecanizare a lucrărilor pe șantiere, relația dotare-productivitate și influența factorilor subiectivi, rezerve pentru mai buna folosire a capacităților existente etc. Continuăm în acest număr cu abordarea unor noi aspecte

O problemă de concepție și organizare

EXISTĂ suficiente argumente care dau dreptul să se aprecieze că actuala dotare cu utilaje și dispozitive a organizațiilor de construcții poate fi folosită cu randament sporit. La Ministerul Construcțiilor Industriale au fost inițiate măsuri care au în vedere disciplinarea acestui proces, astfel încât să se lase cât mai puțin loc improvizăției și întâmplării, iar **organizarea mecanizării să fie subordonată unei concepții și ordinii tehnologice similare celei din industrie.** Se tinde ca lucrările să se execute numai pe bază de proiecte de tehnologie, în care să se determine utilajele optime ca productivitate și eficiență economică, stabilindu-se totodată performanțele de producție minime pe care trebuie să le atingă acestea (de pildă, pentru macaralele utilizate la structuri prefabricate — numărul pieselor de montat zilnic).

Este de pe acum într-o fază avansată elaborarea unor **tehnologii tip de execuție pentru obiective cu caracter repetitiv** — silozuri de cereale, fabrici de nutrețuri concentrate, complexe zootehnice, linii tehnologice în industria materialelor de construcții ș.a., **tipizarea** oferind avantajul de a întruni rezultatele cercetării științifice cu ale celei mai avansate practici de producție. Proiectanților le vor fi oferite o serie de detalii tip, bine studiate, pentru îmbinarea simplificată a prefabricatelor, în scopul de a se reduce atât manopera, cât și ciclul de lucru al macaralelor de de montaj. În același scop, se extinde montajul **construcțiilor metalice, utilajelor tehnologice și conductelor din subsansamble și ansamble mari, realizate la sol.** Pentru fiecare obiect în parte urmează a fi întocmite grafice de lucru mergând pînă la precizuni de detaliu, cum ar fi greutatea, numărul și durata de montaj pentru fiecare tip de elemente prefabricate. De asemenea, în vederea mecanizării complexe a diferitelor categorii de lucrări au fost stabilite utilaje care se pot integra pe flux (de exemplu: excavatoare, autoîncărcătoare, autobasculante, buldozere; utilaje pentru prepararea transportului și punerea în operă a betonului), cu capacități astfel determinate, încât să asigure exploatarea lor la întreaga capacitate prin folosirea în lanț tehnologic.

Efectul maxim al acestor acțiuni poate fi însă obținut numai în măsura în care se asigură condiții normale de activitate a șantierelor. Frecvența încă mare a întârzierilor în asigurarea proiectelor de execuție, a modificărilor de proiecte face ca utilajele programate pentru lucrările respective să înregistreze stagnări. Anul trecut, **Trustul de construcții industriale Brașov** a cheltuit peste 3 milioane de lei cu utilaje nefolosite la întreaga capacitate, datorită neasigurării condițiilor de începere a unor lucrări prevăzute în plan.

Deregări similare produc cazurile de **aprovizionare neritică și dezasortată cu materiale și cu prefabricate din beton,** ca și situațiile cînd furnizorii livrează uti-

lajele și construcțiile metalice pentru montaje tehnologice, în altă ordine decît cea în care urmează a fi puse pe poziție, ceea ce împiedică organizarea lucrărilor în flux tehnologic și dă naștere la întreruperi în folosirea mașinilor de transport și ridicat. De asemenea, necesarul de macarale pentru aceste montaje și durata menținerii lor pe șantiere s-ar diminua dacă mijloacele de ridicare aferente instalațiilor tehnologice (poduri rulante, ascensoare ș.a.) ar fi asigurate și puse în funcțiune încă înainte de atacarea lucrărilor respective și nu abia în faza finală a acestora. Importanța problemei o evidențiază, de pildă, faptul că datorită insuficienței macaralelor și automacaralelor de montaj din gama de 5—25 tf, unitățile din sectorul construcțiilor industriale au utilizat în locul lor o treime din parcul de excavatoare, mașini cu un consum energetic mai mare, insuficient de sigure la operațiile de ridicare — și a căror lipsă a fost resimțită pe șantiere, la lucrările de săpături.

Asupra unor astfel de factori constructorul nu poate exercita o influență directă. Beneficiarii de investiții, proiectanții, furnizorii de utilaje pot însă contribui la rezolvarea problemelor menționate, pur și simplu îndeplinindu-și obligațiile ce rezultă din lege și din contractele economice.

Domenii încă insuficient acoperite

POSSIBILITĂȚILE de a îmbunătăți folosirea extensivă și intensivă a dotării existente sînt — după cum s-a văzut — încă importante, însă chiar și epuizarea lor nu înseamnă automat rezolvarea necesităților mecanizării, la nivelul de eficiență economică pe care industria construcțiilor trebuie să-l atingă în cincinalul revoluției tehnico-științifice. Problemele care se pun vizează mai multe domenii:

— **îmbunătățirea structurii tehnice a parcului mecanic, prin creșterea ponderii utilajelor cu performanțe ridicate;**

— **adaptarea parcului mecanic la evoluția caracteristicilor lucrărilor de executat;**

— **completarea cu utilaje corespunzătoare a lanțurilor de mecanizare complexă;**

— **echiparea mecanică adecvată a noilor tehnologii aplicate pe șantiere;**

— **introducerea și extinderea mecanizării la categorii de lucrări și operații care în prezent se execută preponderent manual.**

Unul din elementele fundamentale ale eforturilor pentru creșterea eficienței investițiilor în actualul cincinal îl reprezintă **orientările cu privire la amplasarea construcțiilor.** Imperativul economisirii terenului agricol, frînarea extinderii perimetrului localităților se traduce prin situarea noilor platforme și zone industriale pe terenuri improprie pentru agricultură sau slab productive, prin reducerea suprafețelor ocupate. De aici rezultă **modificări fundamentale în caracterul lucrărilor de construcții: volume uriașe de terasamente** (cantități de 1—2 milioane metri cubi de pămînt ce trebuie săpate, transportate și nivelate la o singură investiție nu mai

constituie cazuri izolate), **importante lucrări de consolidare a terenului de fundație, dezvoltarea pe înălțime a construcțiilor.**

Deci, o creștere a dificultăților tehnice a lucrărilor, în condițiile unor termene de execuție din ce în ce mai scurte: doi parametri între care singura trăsătură de unire poate fi o mecanizare adecvată, prin dotarea cu utilaje superioare atît ca randament, cît și ca gamă de operațiuni pe care le realizează. Asemenea mașini puternice cum sînt excavatoarele cu cupă de 1,6 mc, buldozerele de 180 CP, sereperle autopropulsate de 10 mc capacitate, devin nu numai preferabile, dar indispensabile.

Dealtfel, se prevede ca în actualul cincinal capacitatea medie a excavatoarelor să crească de la 0,49 la 0,58 mc, datorită fabricării excavatoarelor de 1,2 mc și chiar mai puternice. Pentru ridicarea nivelului unor platforme industriale amplasate în zone inundabile se prevede, în decurs de cîțiva ani, un volum de umpluturi de zeci de milioane de metri cubi, realizate prin hidromecanizare; utilajele specifice, drăgile refulante, existente actualmente sînt puține ca număr și cu randament modest, astfel că s-a prevăzut pentru acest an asimilarea unui tip modern, de mare capacitate. Fundarea clădirilor în terenuri macroporice se face cu ajutorul piloților de beton armat, fie prefabricați, fie turnați pe loc (mai ieftini cu peste 50%), iar cum necesarul la lucrările din cincinal este uriaș, se cere să se asigure în termen scurt un număr important de sonete cu cadență rapidă și vibrosonete (prevăzute, din motive de protecție a mediului și a muncii, cu sisteme de amortizare a zgomotului și vibrațiilor), echipamente de forare și turnare. În afară de sistemele de mașini destinate lucrărilor terasiere grele și celor de îmbunătățiri funciare, s-a abordat și problema asimilării altor utilaje specializate pentru construcții cu caracter aparte, prevăzute în actualul cincinal.

Creșterea prevăzută a gradului de mecanizare la lucrările de terasamente este direct legată de eliminarea folosirii muncii manuale, la executarea săpăturilor, umpluturilor și nivelărilor în spații înguste, a gropilor de fundație, șanțurilor, la finisarea taluzelor etc. De aici, nevoie de buldoexcavatoare, săpătoare de șanțuri cu secțiune mică, încărcătoare și alte asemenea mașini. Un număr sporit și o gamă mai largă de macarale pentru înălțimi și sarcini mari solicită atît construcțiile industriale, cît și clădirile de locuit cu multe nivele din panouri mari, sistem introdus nu de mult în Capitală, sau cele din elemente prefabricate spațiale, experimentate cu succes la Craiova.

Exemplele date n-au făcut decît să sugereze marea varietate a mașinilor de construcții, care reprezintă în același timp o condiție și un efect al progresului tehnic în această ramură. Ar fi însă nerealist, neeconomic și, pînă la urmă, chiar inutil să se organizeze producția acelor utilaje (în special de serie mică și cu folosire restrînsă) care pot fi substituite conferind un caracter de polivalență unor mașini de bază. Aceasta, prin crearea de **echipamente interschimbabile,** special concepute pentru operații cu un anumit caracter. La gama de excavatoare aflate în fabricație s-ar putea adapta graifere de diferite lățimi,

picamer hidraulic pentru demolări etc. Randalmentul macaralelor-turn ar crește prin echiparea cu graifere, paleta, furci, bene cu cremalieră etc. Unele din aceste dispozitive și-au și făcut apariția pe șantier, altele continuă să fie așteptate.

Un domeniu abordat în ultimul timp — dar cu rezultate încă neconcludente, datorită unor cauze printre care insuficiența mijloacelor adecvate deține un loc prioritar — este acela al **mecanizării operațiilor de manipulare și transportul materialelor**. Este, totuși, un domeniu foarte important prin dimensiunile sale: anual se folosesc în construcții zeci de milioane de tone de materiale, a căror manipulare ocupă, cu metodele actuale, zeci de mii de muncitori. Institutul de cercetări în construcții și economie construcțiilor a elaborat tehnologii mecanizate pentru aceste operații, pornind de la ideea formării unor „unități de încărcătură” (prin pachetizare, paletizare, containerizare) care să fie transportate și transferate cu utilaje adecvate, de la producător până la formația de lucru de pe șantier. De asemenea, la Institutul de proiectări pentru construcții industriale au fost întocmite studii pentru depozite cu mecanizare complexă, care în comparație cu sistemele obișnuite asigură, de pildă, o economie de manoperă de 0,09 om-ore pe tona de agregate și 3,30 om-ore pe tona de ciment. Fabricile producătoare au fost sau urmează a fi dotate (pe baza programului de asimilări pe 1976—1977) cu instalații de balotare, pachetizare, paletizare; ciclul de încărcare-transport-descărcare-depozitare pentru ciment în vrac e rezolvat prin instalații pneumatice, vagoane și mijloace auto speciale (capacitatea medie a acestora din urmă va crește prin dotarea cu autotrenuri de 9 t). În balastiere urmează ca excavatoarele și buldozerele, care au o productivitate scăzută la încărcarea agregatelor, să fie înlocuite în cit mai mare măsură cu autoîncărcătoare.

Dotarea prevăzută a unităților de construcții în acest cincinal cu utilaje de manipulare și transport va permite să se treacă, treptat, la **modernizarea depozitelor**. Dar de la depozite la locul de punere în operă a materialelor? Utilajele necesare, adaptate condițiilor de șantier — cum ar fi stivuitoarele „omniteren” de la 1 până la 5 t/m — nu sînt încă introduse în planul de asimilări (un motostivitor prevăzută cu echipament pentru transportul paletizat al cărămizilor și altor materiale înlocuiește o formație de lucru de 6 oameni). Această omisiune se cere remediată cît mai de grabă.

Actuala concepție a mecanizării în construcții acordă o importanță deosebită și pe deplin meritată **sculelor, dispozitivelor și aparatelor de mare randament, portative, în general acționate electric, care la diferite meserii reduc considerabil efortul fizic și timpul de execuție**. Cităm dintr-o lungă listă de scule mecanice a căror utilizare poate garanta o economie de manoperă de 4 până la 12 procente: mașină rotopercutantă pentru găurirea betonului, polizor cu disc, ciocan electric pentru spargerii, mașină de tăiat șlifuri, pistol pneumatic pentru tăiat cuie, circular portativ, mașini de găurit, de filetat, de înșurubat, pistol pentru aplicarea chitului plastic... Folosirea lor permite economisirea a 6—10 om-zile de muncă la confecționarea a 1 000 mp cofraje, 12—20 om-zile la fasonarea și montarea a 100 tone de armături; mărește productivitatea față de execuția manuală a operațiilor de instalații și montaj de 2,5—3 ori la tăierea și șanfronarea conductelor și construcțiilor metalice, de 6—8 ori la strîngerea buloanelor și

piulițelor etc. Deși aparent simplă de rezolvat, **mica mecanizare** în construcții este rămasă în urmă — situație pe care industria constructoare de mașini o poate depăși prin asigurarea micromotoarelor și sculelor adecvate, prin îndeplinirea riguroasă a programului de asimilări.

Sprrijinul cel mai util este cel dat la timp

SATISFACEREA tuturor acestor necesități ale șantierei de construcții cere, de bună seamă, un efort considerabil, care pentru industria constructoare de mașini se suprapune cu o intensă solicitare în legătură cu asigurarea utilajelor tehnologice pentru investițiile din economia națională. Pentru a grăbi soluționarea, unele ministere tutelare de organizații de construcții — direct interesate — au preluat o parte din acest efort. Astfel, Ministerul Construcțiilor Industriale a organizat un institut de cercetare și proiectare pentru utilaje de construcții, a profilat o întreprindere din sectorul său industrial pentru fabricarea unor scule și dispozitive de mică mecanizare, a creat capacități de producție în unele uzine de reparații. S-au realizat astfel, în serie mică și mijlocie, zeci de mașini cu performanțe ridicate: de pildă, lanțul de utilaje pentru executarea lucrărilor de beton monolit prin tehnologii industrializate, macarale-turn de mare capacitate, mașini pentru prelucrarea armăturilor din plase sudate; pentru actualul cincinal se prevede asimilarea a 62 tipuri de mașini, utilaje, scule și dispozitive. O activitate similară desfășoară, cu bune rezultate, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor; de asemenea, Centrala de construcții-montaj București ș.a.

Principala pondere rămîne însă în sarcina **Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini care, deși a oferit șantierei multe realizări remarcabile, rămîne dator față de angajamentele asumate**. Din 80 de poziții cu care era înscris în planul de asimilare a noi tipuri de mașini, utilaje, scule și dispozitive pentru construcții pe perioada 1971—1975, M.I.C.M. n-a executat 35, și nu dintre cele mai puțin importante. Unele poziții (referitoare îndeosebi la mijloace de mică mecanizare) au fost reprogramate pentru 1976—1980 și chiar pentru termene ulterioare.

Faptul că durata asimilării și introducerii în fabricația de serie se prelungește uneori pînă la 4—5 ani face ca utilajele respective să nu mai corespundă nevoilor, din punctul de vedere al performanțelor tehnico-funcționale. La această situație contribuie, în unele cazuri, și insuficiența studierii soluțiilor, prezentîndu-se la omologare utilaje la care se dovedește necesară reproiectarea unor subsansamble sau sisteme și chiar revizuirea concepției generale. În legătură cu asemenea probleme, revista economică a mai publicat diferite materiale (vezi „R.E.” nr. 21/1975, articolul „Șantierele de construcții și tehnica nouă”), dar multe din sesizările sale au rămas nerezolvate.

LA PLENARA COMUNĂ a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României din iulie 1975, referindu-se la necesitatea scurtării termenelor de execuție a lucrărilor de construcții, creșterii eficienței economice a investițiilor, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia: „Trebuie să trecem cu hotărîre la mecanizarea lucrărilor, dar și la realizarea mijloacelor de mecanizare în țară —

DIN CRONICA ÎNTRECERII

In intrecerea amplă, desfășurată în întreaga țară, se înscriu zi de zi noi succese de prestigiu obținute de colectivele de oameni ai muncii în întîmpinarea aniversării partidului și a zilei de 1 Mai.

● **Colectivele de muncitori furnaliști de la Hunedoara și Călan** și-au îndeplinit și depășit angajamentele asumate în întîmpinarea acestor importante evenimente. Prin utilizarea, la parametri ridicați, a agregatelor și instalațiilor din dotare, în unitățile siderurgice hunedorene s-a elaborat o producție suplimentară de fontă echivalentă cu metalul necesar pentru fabricarea a peste 7 000 de tractoare.

● **Realizări bune s-au obținut și în minieră: din bazinul Văii Jiului și de la exploatarea Ghelar**, de exemplu, s-au livrat unităților beneficiare, peste prevederi, mai mult de 58 000 tone cărbune și minercu de fier, iar colectivul **Întreprinderii miniere Barza** a obținut o depășire a planului producției globale cu 3,2 milioane lei.

● **La Combinatul chimic de la Craiova** a fost obținută, de la începutul anului, o producție marfă suplimentară în valoare de 22 milioane lei, ceea ce reprezintă aproape 90% din angajamentul anual înscris în chemarea la întrecere adresată unităților de profil din țară. Printre succesele înregistrate se numără depășirea productivității muncii planificate cu 3 380 lei pe lucrător. Pe baza acesteia s-a obținut aproape întregul spor de producție și s-a livrat la export un volum de produse cu 53% mai mare decît cel prevăzut pentru perioada amintită.

● **La Combinatul de lianți și azbociment din Birsești** a fost produsă cea de-a 20 000-a tonă de ciment peste sarcinile de plan aferente perioadei ce s-a scurs de la începutul anului. Acest rezultat are la bază, între altele, dovedirea cu aproape 200 de zile a termenului de atingere a parametrilor proiectați la cele trei noi linii tehnologice.

● **La Întreprinderea textilă Bucegi din Pucioasa** sarcinile de plan au fost depășite cu 200 000 mp țesături. Mai mult de trei sferturi din acest spor a fost obținut pe seama modernizării zestrei tehnice a principalelor secții și creșterii productivității muncii.

● În cadrul acțiunilor inițiate în **întreprinderile constructoare de mașini și de prelucrare a metalului** se urmărește creșterea accelerată a productivității muncii. Sînt aplicate cu succes numeroase studii elaborate de specialiști pentru organizarea științifică a muncii. Acțiunile întreprinse în 24 de întreprinderi de profil din județele Bacău, Neamț și Vrancea au avut ca efect redarea în circuitul productiv a unei suprafețe de peste 45 000 mp. Amplasarea în aceste spații a unui mare număr de mașini s-a concretizat în unitățile respective în obținerea, în primele luni ale anului, a unei producții suplimentare de circa 6 milioane lei.

atît pentru construcții industriale, cit și pentru construcții civile, pentru construcții social-culturale. Este o datorie de onoare pentru lucrătorii de pe șantier, din industria constructoare de mașini, să facă totul pentru a da viață acestei sarcini în termen cît mai scurt și cu efecte cît mai mari.

Dan CONDREA

EDIFICAREA ORÎNDUIRII SOCIALISTE

(Urmare din pag. 2)

românești la crearea unei lumi mai bune și mai drepte este cu atât mai semnificativă cu cât vechile concepții și practici, colonialiste sau neocolonialiste, de dominație și exploatare a unor țări de către altele nu țin încă întru totul de domeniul trecutului. Forțele reacționare ale lumii contemporane nu se pot împăca cu gândul ca popoarele mici sau slab dezvoltate să-și afirme voința, să-și spună cuvântul în problemele vitale ale lumii contemporane, că aceste popoare nu mai vor să suporte dominația și exploatarea străină. O expresie teoretică recentă a unor astfel de tendințe imperialiste, neocolonialiste este și așa-numita „doctrină Sonnenfeldt”^{*}). Această doctrină exprimă limpede dorința unor cercuri reacționare de a opri procesele revoluționare contemporane, de a restabili, conserva și perpetua pozițiile de dominație a unor state asupra altora. Ea se clădește pe ideea conservării și întăririi alianței militare N.A.T.O., ca mijloc de exercitare a unor presiuni asupra țărilor membre, pe ideea confruntării „blocurilor”, într-o perioadă când forțele progresiste ale lumii cer tot mai insistent dezarmarea, desființarea blocurilor militare, lichidarea rămășițelor perioadei „războiului rece”, de tristă amintire, retragerea trupelor străine de pe teritoriul altor țări. Mai mult: autorii „doctrinei” nu se limitează la rolul de sfinctici ai popoarelor vest-europene; ei încearcă să emită judecăți și cu privire la relațiile dintre țările socialiste, sfătuindu-le să renunțe într-o măsură sau alta la independență, să-și limiteze suveranitatea națională, să-și organizeze relațiile dintre ele după chipul și asemănarea raporturilor internaționale, promovate de imperialism — caracterizate, după cum se știe, prin hegemonie, dominația și exploatarea celor slabi de către cei puternici.

Autorii „doctrinei” nu pot sau nu vor să înțeleagă că relațiile dintre țările socialiste se bazează pe o concepție nouă, revoluționară — concepția marxist-leninistă — care pornește de la postulatul lichidării hotărâte a vechilor practici de inegalitate și subordonare și al edificării unor raporturi bazate pe respectarea strictă a principiilor independenței și suveranității naționale a fiecărui stat socialist, a egalității depline în drepturi și neamestecului în treburile interne, a stimei și respectului reciproc. „Doctrina Sonnenfeldt” nu este decât o reeditare, într-o formulare poate mai brutală, a așa-numitei doctrine burgheze a „suveranității limitate” — înfierată la timpul respectiv de gânditorii marxști, de opinia publică progresistă mondială — care, în numele „intereselor generale” ale capitalismului, ale apărării unei ordini internaționale perimate, în fond în numele intereselor particulare ale unei superputeri, cerea țărilor o anumită renunțare la suveranitate, la independență. Nu de puține ori în literatura burgheză se încearcă o argumentare „științifică” a acestei doctrine invocându-se procesul de creștere a interdependențelor, sau necesitatea apărării sistemului capitalist în fața „pericolului comunist”. Nu-

^{*} vezi o critică profundă a acestei doctrine în articolul „Concepții anacronice, în contradicție cu principiile noi de relații între state”, semnat de Cornel Burtică, Știința, nr. 10464 din 13 aprilie 1976.

meroase teorii neocolonialiste contemporane se clădesc tocmai pe ideea limitării independenței și suveranității statelor. Ele ascund în fond tendința monopolurilor și statelor capitaliste mai puternice de a domina și exploata popoarele țărilor mai mici și mai slabe.

Viața demonstrează cu putere caracterul anacronic al unor asemenea concepții ca și al tendințelor politice de a le aplica în practică, demonstrează că nici o forță din lume nu poate opri mersul implacabil al istoriei spre o lume mai bună și mai dreaptă, nu poate opri lupta popoarelor pentru libertate și dreptate națională și socială. „Schimbările care s-au produs în viața internațională — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — vorbesc despre faptul că popoarele sînt tot mai hotărâte să pună cu desăvîrșire capăt vechii politici imperialiste de forță și dictat, să acționeze pentru lichidarea colonialismului, neocolonialismului, pentru instaurarea în lume a unor relații noi, să asigure fiecărei națiuni dreptul de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară. Desigur, nu uităm că în lume mai sînt forțe care se opun acestei noi dezvoltări a societății omenești, care ar vrea să readucă lucrurile la trecut. Dar viața, evenimentele, demonstrează că întoarcerea la trecut nu mai este posibilă”.

Evident că nici „doctrina Sonnenfeldt”, nici doctrina „suveranității limitate” și nici o altă doctrină similară, nici o forță din lume nu va putea determina o întoarcere la trecut. Dar faptul că asemenea doctrine mai sînt vehiculate, că în contextul lor sau în numele lor se sugerează nesocotirea intereselor și drepturilor sacre ale unor popoare, se sugerează sau se propagă chiar ideea încălcării integrității teritoriale a țărilor, a împărțirii unor state între „marile puteri”, a stabilirii unor „zone de influență”, „zone geopolitice” etc. pun în evidență necesitatea întăririi vigilenței popoarelor, pun în evidență necesitatea continuării, cu și mai mare fermitate, a luptei popoarelor împotriva concepțiilor și politicii imperialiste, colonialiste sau neocolonialiste. În acest context, Partidul Comunist Român, România socialistă, pronunțându-se ferm pentru o nouă ordine economică și politică internațională, militînd pentru prefacerea revoluționară a relațiilor internaționale, înfierează cu tărie astfel de practici, cheamă popoarele lumii la vigilență împotriva oricăror încercări de a frîna sau opri procesele revoluționare mondiale, lupta popoarelor pentru independență și suveranitate.

Toate aceste idei și teze sînt prin ele însele, contribuții ale P.C.R. de o covârșitoare însemnătate teoretică și practică la dezvoltarea și îmbogățirea învățaturii marxist-leniniste. Sinteza lor strălucită își găsește expresia deplină în elaborarea liniei politice interne și externe a României socialiste, în Programul adoptat la cel de al XI-lea Congres al partidului, în opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, care reprezintă contribuții de inestimabilă valoare la dezvoltarea gândirii marxiste contemporane, reprezintă continuarea pe o treaptă superioară a tradițiilor progresiste din gândirea socio-economică românească. Ele dau totodată măsura maturității ideologice și politice a partidului, a capacității sale de abordare și rezolvare în mod creator a unor probleme din cele mai complexe, dau măsura capacității de aplicare și dezvoltare creatoare a învățaturii marxist-leniniste la condițiile concret-istorice ale României și ale lumii contemporane.

COMENTARIU LA UN GRAFIC

CUM SE ASIGURĂ MATERIALELE DE CONSTRUCȚII PENTRU ȘANTIERE ?

PENTRU CA ACTIVITATEA de pe șantierul patriei să se desfășoare într-un ritm susținut este nevoie, între altele, de buna lor aprovizionare cu materiale de construcții. O atare sarcină revine, în principal, unităților aparținînd M.E.F.M.C., care produc o gamă largă de materiale de construcții. Cum se achită acestea de obligațiile ce le au ?

Este de remarcant faptul că la producția de ciment, (pe trimestrul I, a.c.) a fost realizată peste prevederile planului o cantitate de 11 mii tone. Depășirea putea fi mai substanțială dacă întreprinderea de lianți Hoghiz n-ar fi înregistrat în unele perioade o încetinire de ritm a producției, ca urmare a unor defecțiuni ivite în funcționarea unor utilaje. Avînd în vedere că cerințele pentru ciment cresc odată cu intrarea șantierelor în plin sezon de lucru, este necesar să se evite în viitor repetarea unor asemenea neajunsuri.

În ce privește fabricația pa-nourilor de beton armat, produs

care asigură industrializarea construcțiilor, se înregistrează pînă la 15 martie restanțe în livrări de peste 1 000 m³. Analizarea situației, intervenția promptă a Centralei materialelor de construcții au făcut posibilă recuperarea pînă la sfîrșitul trimestrului I a unei bune părți din restanțe. Se impune ca pe viitor unitățile respective să adopte măsurile necesare pentru eliminarea asalturilor din unele perioade, care conduc la realizarea de produse necorespunzătoare și la neritmicitate în livrări.

Un alt produs solicitat de șantier este constituie cărămizile și blocurile ceramice. La aceste produse, pînă la sfîrșitul trimestrului I, au fost înregistrate restanțe de livrări de circa 18 milioane bucăți. Cauza: în unele din principalele unități profilate pe asemenea produse se manifestă serioase neajunsuri organizatorice (o slabă aprovizionare cu materii prime, mai ales în timpul iernii), care se repetă an de an, fără a se interveni cu hotărîre pentru evitarea lor. Este necesar, ca, pentru perioada trimestrului II, în toate aceste unități să se treacă, prin mai buna organizare a activității, la recuperarea restanțelor și asigurarea unui curs normal înfăp-

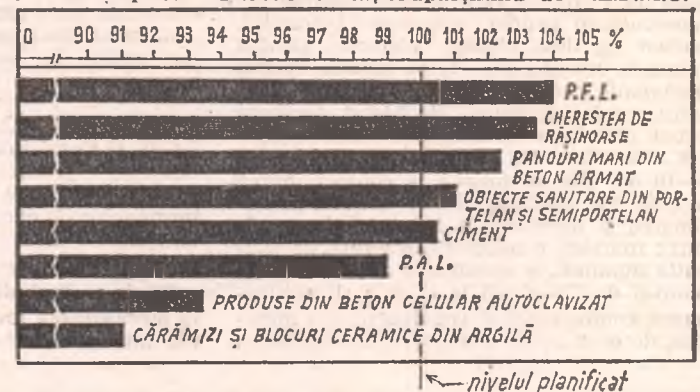
tuirii ritmice a prevederilor de plan.

La principalele produse lemnoase, deși pe global s-a consemnat o depășire remarcabilă (la chereștea de rășinoase peste 17 mii m³) la unele sortimente (plăcile aglomerate din lemn) s-au înregistrat nerealizări de peste 90 mii m³, datorită funcționării defectuoase a instalațiilor din unele unități noi. Este de remarcant că intervențiile prompte ale Centralei de prelucrare a lemnului s-au soldat cu redre-

sarea în bună măsură a situației (în prima jumătate a lunii aprilie a fost recuperată cea mai mare parte din restanța).

Situația prezentată demonstrează că acolo unde organizarea și supravegherea proceselor de producție constituie o preocupare permanentă din partea factorilor de decizie, se evită oscilațiile în realizarea sarcinilor de producție, prevederile de plan cit și livrările putînd fi astfel nu numai realizate, dar și depășite.

Realizarea planului de producție la principalele materiale de construcții pe trim. I 1976 în unitățile aparținînd de M.E.F.M.C.

CONDUCEREA DINAMICĂ A CAMPANIEI AGRICOLE

EXPERIENȚA ȘI REZULTATELE obținute în actuala campanie agricolă de comandamentele comunale și comandamentul județean Buzău ne-a permis să formulăm răspunsuri la câteva întrebări: **Cum acționează comandamentele pentru dinamizarea și creșterea calității activității de conducere și organizare în agricultură? Care sînt posibilitățile de care dispun acestea în vederea soluționării multiplelor probleme ridicate de campania agricolă? Cu ce rezultate se soldează intervenția comandamentului?**

Pentru a pune în evidență calitatea activității unui comandament comunal sau județean trebuie pornit de la rezultatele obținute în perioada în care funcționează. Acesta poate fi considerat un criteriu principal: aprecierea finală însă trebuie să ia în considerare și rezultatele obținute în anul agricol prin faptul că comandamentul acționează în toată perioada procesului de producție, nu numai în perioadele de vîrf.

Pînă în prezent în județul Buzău lucrările din campania agricolă de primăvară au fost executate înainte de termenul stabilit, în condițiile în care primăvara în acest an este mai tîrzie cu 8—10 zile, în comparație cu anul trecut. Terenurile au fost pregătite din vreme pentru semănat, culturile din prima urgență au fost însămînțate pînă la 1 aprilie, însămînțarea sfeclei de zahăr s-a încheiat la 6 aprilie, a florii soarelui la 8 aprilie, iar însămînțarea porumbului — cultură preponderentă în agricultura județului Buzău — a început mai devreme cu 3 zile față de termenul planificat; în ritmul de lucru imprimat, se apreciază că pînă la sfîrșitul acestei luni se încheie și însămînțarea porumbului.

Principalele trei elemente care caracterizează activitatea comandamentului județean Buzău sînt: **competența, operativitatea, autoritatea și fermitatea** în realizarea obiectivelor impuse de evoluția timpului și de mersul lucrărilor agricole. Constituit din cadre cu munci de răspundere în economia județului și din specialiști cu experiență în organizarea agriculturii, comandamentul reprezintă și cuprinde autoritatea celor mai buni activiști și conducători

de instituții. Componenta și structura comandamentului, ca organ de conducere colectivă, constituite din membrii biroului comitetului județean P.C.R., din cadre de conducere de la direcția agricolă și Uniunea județeană a C.A.P., la care se adaugă autoritatea conducătorilor celorlalte organizații obștești (U.T.C., syndicate, organizații de femei), și a directorilor principalelor unități industriale și agricole, asigură o reprezentare largă și, implicit, posibilitatea unei mobilizări generale a forțelor la executarea lucrărilor agricole. În profil teritorial fiecare membru al comandamentului județean răspunde de modul cum se desfășoară lucrările agricole într-un consiliu intercooperatist sau într-o unitate agricolă. În acest fel s-a găsit un răspuns adecvat la contradicția apărută între procesul de luare a deciziilor în colectiv pe de-o parte și responsabilitatea colectivă și individuală pe de altă parte.

Din practică a rezultat că posibilitățile de care dispun comandamentele în alegerea unor soluții în concentrarea eforturilor și exercitarea atribuțiilor sînt multiple și adesea depășesc pe cele ale unităților agricole (indeosebi atunci cînd trebuie să se repartizeze îngrășămintele chimice, erbicidele, la transportul semințelor, în cazul redistribuirii mijloacelor mecanice etc). În asemenea situații, la ședințele săptămînale de comandament se adoptă hotăriri care sînt aduse la îndeplinire de către lucrătorii direcției agricole județene. Iată cîteva exemple.

La ședința de comandament din 5 aprilie, din informarea asupra situației din teren a rezultat că la cooperativele agricole Puiești, Balta Albă, Vilcele se înregis-

trează o rămînere în urmă la însămînțarea sfeclei de zahăr. În această situație comandamentul a hotărît transferarea unor mașini agricole de la SMA Ziduri și SMA Rimnicu Sărat la secțiile de mecanizare din cooperativele menționate. În felul acesta, a doua zi (6 aprilie), s-a încheiat însămînțarea sfeclei de zahăr pe toate suprafețele prevăzute.

Cu o săptămînă în urmă, la ședința de comandament din 1 aprilie s-a hotărît o redistribuire a erbicidelor între unitățile agricole; luîndu-se în considerare lipsa de forță de muncă în zona preorășenească s-a hotărît ca unitățile situate în această zonă să fie asigurate cu cantități mai mari, așa incît să erbicideze complet principalele culturi.

Trecerea mai devreme la semănatul porumbului, față de grafic, a fost hotărîtă de comandamentul județean în urma unor dezbateri, în cadrul cărora argumentele specialiștilor au precumpănit. Odată luată decizia, s-a trecut cu toată hotărîrea la îndeplinirea ei. Membrii comandamentului au plecat în unitățile agricole de care răspund, rămînînd în aceste unități pînă la realizarea ritmurilor de lucru prevăzute în grafice.

Sistemul informațional realizat în perioada campaniei agricole între comandamentele locale și comandamentul județean facilitează creșterea operativității în îndeplinirea sarcinilor. Astfel, ori de cîte ori posibilitățile locale sînt depășite de împrejurări, este sesizat comandamentul județean care, în timp scurt, ia deciziile corespunzătoare. Spre exemplu, comandamentul comunal Pîrscov a sesizat comandamentul județean că pomii distribuți pentru plantare nu sînt suficienți. (Pe plan local s-a hotărît plantarea unui număr sporit de pomi). În această situație, comandamentul județean a hotărît repartizarea pomilor solicitați din rezerva creată la județ și prin redistribuire de la județul Prahova.

Rezultă, din exemplele de mai sus, că rolul comandamentului este foarte important pentru buna organizare a campaniei agricole, că acesta a devenit un organism de conducere concretă și competentă a campaniei agricole. Prin întreaga sa activitate comandamentul poate aduce contribuții, uneori determinante, la îmbunătățirea conducerii procesului de luare a deciziilor, a organizării producției și a muncii, determinînd intensificarea executării lucrărilor agricole, punerea în funcțiune și buna funcționare a tuturor amenajărilor pentru irigații, utilizarea la întreaga capacitate a tractoarelor și mașinilor agricole, asigurarea unei perfecte asistențe tehnice, o mobilizare generală a oamenilor și agregatelor la executarea lucrărilor agricole. Alături de comandamentul județean și comandamentele locale, organele și organizațiile de partid de la sate trebuie să participe la mobilizarea tuturor forțelor umane și materiale, la conducerea nemijlocită a activității agricole în vederea realizării unor producții sporite în acest an. Un schimb intens de experiență, răspîndirea largă a experienței și a inițiativelor pozitive pot contribui în mod substanțial la perfecționarea acestei forme de conducere și organizare.

Combaterea dăunătorilor de pe ogoare, prin prăfuirea cu insectofungicide, din avion.

I. M.

PLANUL FINANCIAR ÎN PROFIL TERITORIAL — INSTRUMENT DE REFLECTARE A RESURSELOR JUDEȚELOR

PLANUL FINANCIAR în profil teritorial a fost introdus în practica noastră financiară începând cu anul 1974 (unele lucrări pregătitoare s-au făcut încă în anul 1973). O experiență de numai doi ani, desigur, nu poate fi pe deplin concludentă în aprecierea rolului acestui plan în mecanismul planificării noastre financiare. Ea ne oferă totuși unele elemente care permit să înțelegem utilitatea lui și să descifrăm încă de pe acum unele posibilități de perfecționare a sa, ne oferă posibilitatea unor reflecții pe care le vom consemna în cele ce urmează.

După cum se știe, prin Legea nr. 8/1972 cu privire la dezvoltarea economico-socială planificată a României, consiliile populare comunale, orașenești, municipale și județene au fost investite cu atributul de a organiza, îndruma și controla întreaga activitate de dezvoltare economico-socială planificată în unitățile administrativ-teritoriale respective, prevăzându-se în acest sens introducerea planului național unic de dezvoltare economico-socială (art. 90-103). Acest plan este elaborat de comitetele (birourile) executive pe baza propunerilor de plan depuse de toate unitățile care își desfășoară activitatea pe teritoriul respectiv, indiferent de subordonarea lor. În cadrul său, după înscrierea indicatorilor globali ai întregii activități economico-sociale din cuprinsul unității administrativ-teritoriale respective, se prevăd într-o poziție distinctă indicatorii privind activitatea unităților ce funcționează în subordinea organelor locale de stat, activitatea proprie a organelor locale, spre a se marca sfera de răspundere proprie a acestor organe.

Cum era firesc, trecerea la planificarea dezvoltării economico-sociale atât în profil departamental și de ramură, cât și în profil teritorial impunea introducerea și a unui plan financiar de largă cuprindere care să înglobeze întreaga activitate financiară desfășurată pe teritoriul unei unități administrativ-teritoriale. Dacă legea amintită nu a conținut vreo prevedere expresă în această privință, în schimb Legea finanțelor, adoptată în același an, a venit cu precizarea că „planurile financiare se întocmesc, după caz, în profil departamental, de ramură și teritorial” și că... „planurile financiare în profil teritorial reunesc indicatorii financiar ai dezvoltării economico-sociale, pe comune, orașe, municipii și județe, indiferent de subordonarea unităților socialiste” (art. 25). În continuare, prin Decretul nr. 280 din 11 mai 1973 s-au stabilit și sarcinile organelor financiare în acest domeniu.

Introducerea planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial s-a făcut începând cu anul 1973, pe când cea a celui financiar, cu un an mai târziu, fiind nevoie de o anumită perioadă pentru clarificarea

unor probleme de metodologie. În timp ce primul se întocmește în cadrul tuturor unităților administrativ-teritoriale și este supus spre adoptare consiliilor populare respective, cel de al doilea se întocmește, deocamdată, numai la nivel de județ și constituie un instrument doar în activitatea comitetelor executive județene, fără a face, deci, obiectul dezbaterii și adoptării în sesiunile consiliului popular județean. Pe linie financiară, consiliile populare județene — ca și cele municipale, orașenești și comunale — adoptă numai bugetul unităților administrativ-teritoriale respective. Planul financiar în profil teritorial constituie deci un instrument de fundamentare în procesul elaborării indicatorilor, de reflectare a potențialului financiar al județului respectiv, de urmărire a indicatorilor financiar, de dirijare a activității organelor județene spre sprijinirea unităților de tot felul în realizarea integrală a obligațiilor ce le revin prin plan. El este, deci, corespondentul în profil teritorial al planului financiar centralizat.

Potrivit instrucțiunilor metodologice în vigoare în cadrul acestui plan se regăsesc numai o parte din indicatorii planului financiar centralizat. El se elaborează de către administrațiile financiare județene printr-un compartiment special înființat în 1973 în acest scop, denumit „Birou pentru planul financiar în profil teritorial și venituri de stat”, în colaborare cu comisiile de planificare teritorială, unitățile bancare și direcțiile județene de statistică. Elaborarea planului la care ne referim se face prin centralizarea datelor de plan obținute din diferite surse: de la direcțiile județene de statistică, din evidențele proprii ale administrațiilor financiare și chiar direct, de la unitățile de stat republicane.

Am înfățișat pe scurt cadrul normativ și unele aspecte metodologice privind planul financiar în profil teritorial, pentru a putea consemna în cele ce urmează câteva considerații, reflecții și propuneri desprinse din studiul experienței — fie ea și numai de doi ani — în acest domeniu.

O primă constatare ce se poate face este aceea că prin indicatorii săi **planul la care ne referim aduce o serie de elemente prețioase în cunoașterea potențialului economic al unui județ și a încadrării sale în dezvoltarea de ansamblu a economiei naționale.** Este evident că pentru organele locale el contribuie la formarea unei optici financiare în abordarea complexelor probleme ale dezvoltării economico-sociale, fapt esențial în elaborarea unor decizii bine fundamentate. Referindu-ne la județul Cluj, de exemplu pe anul 1975 — atât

prin indicatorii de plan cât și cei de execuție — planul scoate în evidență faptul că volumul resurselor este mai mare decât cel al cheltuielilor și că, deci, ne aflăm în fața unui județ care prin potențialul său contribuie la dezvoltarea și a altor județe ale țării. De asemenea, el ne înfățișează ponderea diferitelor canale prin care se vehiculează mijloacele financiare din cadrul județului — bugetare și nebugetare — atrăgând atenția asupra locului acestora în ansamblul circuitelor financiare din raza județului. Desigur, prin specificul lor alte județe pot oferi imagini cu elemente diferite de cele ale județului studiat de noi.

Apare în mod firesc întrebarea: prin sfera de indicatori pe care îi cuprinde, conform metodologiei actuale, **planul financiar în profil teritorial este pe deplin concludent asupra resurselor financiare și utilizării acestora în cadrul unui județ? Noi credem că nu** și de aceea ne exprimăm părerea că sfera de indicatori ai acestui plan să se lărgască pentru a cuprinde și alte relații financiare, ca de exemplu cele privind autofinanțarea unor activități din cadrul instituțiilor bugetare, veniturile și cheltuielile privind asigurările sociale, cheltuielile privind ajutorul de stat pentru copii, relațiile privind contribuția bănească a populației etc. Pentru adăugarea unor asemenea indicatori, din câte cunoaștem noi, nu există dificultăți în obținerea datelor de plan sau de execuție. Noi considerăm că numai înglobând toate resursele și cheltuielile pentru care există informații la diferite organisme din cuprinsul județului **se vor putea oglindi cât mai deplin realitățile economico-sociale ale unui județ și dinamica acestora,** iar planul financiar în profil teritorial se va apropia ca sferă de cuprindere de planul financiar centralizat, al cărui corespondent pe teritoriu este.

Mai mult, noi credem că însăși organizarea datelor în cadrul acestui plan ar putea fi îmbunătățită pentru ca acestea să fie mai revelatoare. Astfel, detalierea și gruparea indicatorilor de plan să se realizeze în așa fel, încât să se scoată în relief **balanțele parțiale ale planului,** pe categorii de fonduri, pe sectoare, pe ramuri de activitate și eventual chiar și tipuri de organizații cooperatiste, ceea ce ar permite adințirea analizei unor fenomene la scară teritorială. Acestea s-ar putea realiza fie printr-un sistem de anexe similare cu cele utilizate la planul financiar centralizat, fie în altă formă. Asemenea balanțe parțiale ar putea fi deosebit de interesante dacă ar fi alocate pe ramuri economice, ca de exemplu balanța resurselor și cheltuielilor

agriculturii din județul respectiv, a gospodăriei comunale, industriei locale etc.

Sporirea posibilităților de expresie a planului financiar în profil teritorial prin lărgirea sferei de indicatori și prin organizarea bilanțieră a lor, așa cum am arătat mai sus este doar una din căile de perfecționare a sa. O a doua cale ar fi cea a **extinderii acestui plan și la unitățile de bază ale organizării administrativ-teritoriale: municipii, orașe și comune.** Considerăm că atîta timp cît și la nivelul acestora se adoptă planuri anuale unice, este necesar să se opereze și cu indicatori financiari care să dea o expresie de sinteză fondurilor financiare din cuprinsul lor. Așa cum am arătat și mai înainte, Legea finanțelor nu limitează utilizarea planului financiar la nivel județean, ci prevede introducerea sa și la celelalte nivele. Planificarea în profil teritorial la municipii, orașe și comune rămîne incompletă fără exprimarea în indicatori financiari sintetici și fără utilizarea acestor indicatori în impulsionearea activității economice și social-culturale.

Dar direcția principală în afirmarea planului financiar în profil teritorial ca sistem de pirghii de influențare și mai activă a realizării obiectivelor de plan la nivel teritorial este aceea a **utilizării în mai mare măsură a indicatorilor săi în conducerea activității economico-sociale.** Pe această linie, apare ca necesară îmbunătățirea modului în care se efectuează în prezent analiza indicatorilor acestui plan cu cei ai planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial de către administrațiile financiare, respectiv comisiile de planificare teritoriale. Realizînd o colaborare mai strînsă, aceste organe ar putea efectua **analize corelate** ale indicatorilor celor două planuri în procesul execuției și chiar în etapele de elaborare a lor, depășindu-se stadiul actual în care valorificarea pe plan local a concluziilor organelor financiare județene din analiza realizării planului financiar în profil teritorial se face numai prin prezentarea lor în fața comisiei financiar-bancare teritoriale și prin informarea comitetului executiv al consiliului popular județean. Desigur, în realizarea unor analize corelate, rolul principal revine organelor financiare care trebuie să stăruie mai mult în obținerea colaborării celorlalte organe de planificare sau de analiză, să imprime în rîndurile acestora preocuparea spre aspectele financiare ale planificării, să contribuie la formarea opticii financiare în conducerea activității economico-financiare.

În raporturile dintre administrațiile financiare și comisiile de planificare teritoriale trebuie statornicit un sistem de acțiuni care să concretizeze colaborarea la care ne referim. În acest sens, vedem utilitatea pregătirii și prezentării în comun a analizelor periodice privind realizarea indicatorilor de plan în profil teritorial (cel

NOTE

Ce facem cu piesele bune ale televizoarelor și aparatelor de radio scoase din uz?

Dinamica înzestrării populației cu aparate de radio și cu televizoare se reflectă în datele prezentate în Anuarul statistic: față de anul 1938, cînd erau 313 mii abonați la radio, în 1965 numărul acestora a crescut la 2 790 mii, iar în 1974 la 3 066 mii. În ceea ce privește abonații la televiziune, numărul lor a crescut de la 55 mii în 1965, la 2 405 mii în 1974. Acest proces are multiple implicații de ordin social și cultural. Nu ne vom referi la acestea, ci la unele implicații de ordin economic.

Pentru întreținerea și repararea acestui parc de aparate, cooperația meșteșugărească a organizat o largă rețea de centre de reparații, bine utilitate și încadrate cu tehnicieni, în mare parte cu bună calificare, dintre care unii sînt foarte apreciați de cei care apeleză la serviciile lor.

Dar un aparat de radio sau un televizor are o durată de viață bine determinată. Și unul și celălalt suportă atît uzură fizică, cît și morală. Sub aspectul funcționalității, aceste aparate nu pot fi utilizate la infinit și nici reparate, în mod economic, de prea multe ori. În același timp, gustul și preferințele consumatorilor se

schimbă, fiecare dorind să-și reinnoiască aparatele, să dispună de noile tipuri, de regulă mai perfecționate.

Indiferent de gradul de uzură al aparatelor de radio și al televizoarelor există o serie de piese bune, care ar putea fi folosite încă o bună perioadă de timp. De asemenea, s-a putea recupera materialele din care sînt confecționate cutiile, soclurile, unele piese. Asemenea recuperări capătă o importanță economică deosebită în actualele condiții, cînd problema utilizării cu maximă eficiență a resurselor materiale se pune cu acuitate, avînd în vedere limitele acestora. Nu e mai puțin important și faptul că fiecare posesor de astfel de aparate care nu-i mai fac trebuință ar fi foarte bucuros dacă ar găsi o posibilitate de valorificare a lor. Cum pot fi valorificate, cine le cumpără?

Instituția care ar putea face asemenea servicii — cooperația meșteșugărească — nu se ocupă de achiziționarea și valorificarea aparatelor vechi, uzate. Atunci?

În presa cotidiană apare din cînd în cînd cite un anunț prin care o persoană — de regulă cu telefon — își exprimă dorința de a

cumpăra aparate de radio și televizoare vechi, defecte. Recomandîndu-se, în majoritatea cazurilor radio-amator, cumpărătorul de ocazie oferă prețuri între 100 și 150 de lei de aparat, indiferent de marcă, grad de uzură. Este un preț corespunzător, acceptabil?

Cel ce vinde aparatul nu are nici un termen de comparație. Mai mult, are sentimentul că din aparatul pe care-l vinde se pot valorifica subansamble care sã valoreze de cîteva ori prețul primit. În plus, simte un sentiment de jenă la gîndul că ar putea contribui, indirect, la punerea în circulație a unor piese aproape epuizate cu care unii particulari pot să repara aparate de radio și televizoare.

Dacă avem în vedere numărul mare de aparate ce și-au consumat durata de viață, posibilitățile de valorificare a materialelor ce se recuperează, credem că este de stringentă actualitate ca prin cooperativele meșteșugărești de specialitate să se organizeze colectarea, contra unor prețuri corespunzătoare, a aparatelor de radio și a televizoarelor ce nu mai merită a fi reparate.

FI. DUCA

puțin indicatorii anuali) în fața comitetelor executive ale consiliilor populare județene. Întărind această colaborare se creează premisele ca și la prezentarea indicatorilor de plan în profil teritorial de către comitetele executive în fața consiliilor populare să se poată utiliza o serie de informații cu caracter financiar care să contribuie la cunoașterea mai temeinică a resurselor județelor și a modului de distribuire a acestora pentru finanțarea diferitelor acțiuni. De asemenea, se creează premisele ca și analiza execuției bugetare care se face la sfîrșitul semestrului I să se realizeze într-un context mai larg, în perspectiva ansamblului relațiilor financiare din raza județului.

Încheiem considerațiile noastre desprins din studiul întreprins la nivelul județului Cluj, reafirmînd convingerea că **introducerea planului financiar în profil te-**

ritorial în mecanismul de planificare din țara noastră este un element de progres, de perfecționare a conducerii activității economico-sociale. Nu rămîne decît să se caute soluțiile aplicării sale în condiții cît mai bune, să se găsească modalități de perfecționare continuă în elaborarea, execuția și valorificarea informațiilor pe care le oferă.

Opiniile exprimate vizează perfecționarea acestui instrument la îndemîna comitetelor executive județene și comisiilor financiar-bancare teritoriale, în vederea rezolvării optime a problemelor economico-financiare specifice județului.

Eugen UNGUR
Ilie RÂMNICIANU
Victor CRIȘAN
— CLUJ —

Subsistem informatic tipizat GESTIUNEA STOCURILOR

AVANTAJELE „STOMIPEG“

- Uniformizarea codificărilor interne, care permite identificarea precisă a materialelor și operarea rapidă în evidențe
- Verificarea automată a prețurilor practicate de furnizori
- Redistribuirea operativă pe întreprinderi a stocurilor de materiale după nevoile producției
- Controlul automat al circulației interne a materialelor în cadrul întreprinderii, centralei, ramurii
- Economii de milioane în proiectarea sistemelor informatice prin tipizare.

ÎN REALIZAREA Programului cu privire la perfecționarea sistemului informațional economico-social, introducerea sistemelor de conducere cu mijloace de prelucrare automată a datelor și dotarea economiei naționale cu tehnică de calcul în perioada 1971—1980, s-au înregistrat unele rezultate remarcabile și în unitățile miniere și petroliere. Astfel, la Combinatul minier din Cluj, Centrala minereuri-

COD EXTERN	COD INTERN	DENUMIREA SI CARACTERISTICILE SORTURILOR DE MATERIALE	U/M	PREȚ UNITAR	BAZA PREȚULUI	COD APR.	COEFICIENT	COD Nc.R.	COEFICIENT
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Tabelul nr. 1 — Nomenclatorul materialelor (fișierul „NOMEN“)

lor din Deva, Centrala cărbunelui din Petroșani, Centrala petrolului din Bolintin-Vale, Centrala de mecanizare și reparații de utilaj minier și petrolier din Ploiești ș.a. s-au proiectat și au fost puse în exploatare mai multe subsisteme informatice.

Subsistemele implementate în majoritatea unităților au numeroase elemente comune, datorită structurilor organizatorice similare, precum și unor metodologii de lucru unitare, reglementate prin acte normative emise de organele competente. În aceste condiții este firesc ca soluțiile de rezolvare să fie tipizate la nivelul unui grup de unități, o subramură a industriei sau chiar pentru toate unitățile coordonate de același organ central.

Un prim subsistem care și-a găsit o rezolvare tipizată în cadrul Ministerului Minelor, Petrolului și Geologiei este acela care se referă la evidența și gestiunea stocurilor de materiale (STOMIPEG). Aceasta este de altfel subsistemul cu care multe unități și-au început activitatea de introducere a prelucrării automate a datelor și în care s-au obținut și cele mai bune rezultate. El se referă la un domeniu bine reglementat din punct de vedere metodologic și care, prin volumul mare de date pe care le oferă, constituie un câmp potrivit pentru aplicarea prelucrării automate.

Spre a se ajunge la o codificare a sorturilor de materiale, pe principalele secțiuni ale ministerului (minier, petrolier și

geologic), și la o structură și un conținut similar ale situațiilor finale, s-a conceput, la nivelul ministerului, un prim proiect tipizat, pe baza actualelor realizări practice. Acest proiect a fost supus unei analize colective, aplicarea lui fiind apoi extinsă la toate unitățile ministerului care au posibilitatea să treacă în această etapă la prelucrarea automată a datelor.

Tipizarea s-a referit la adoptarea unor sisteme de codificare a sorturilor de materiale (separate pe principalele sectoare specifice ale ministerului), a unei metodologii generale de constituire și completare a fișierelor, respectiv a nomenclatoarelor de materiale, precum și la stabilirea unui număr de 15 situații finale obținute direct la calculator, cu structură, conținut și formă de prezentare bine precizate.

Codificarea sorturilor de materiale și constituirea fișierelor (NOMEN) și, respectiv, a nomenclatoarelor de materiale, s-a făcut pe baza unui „cod intern” format dintr-un grup de cifre afectat grupelor, altul subgrupelor și un ultim grup numărului de ordine al fiecărui sort de materiale. În final codul este format din nouă cifre, din care ultima reprezintă cifra de control calculată pe baza primelor opt cifre. Adoptarea acestui sistem de codificare permite identificarea cu ușurință a materialelor în evidențe și elimină posibilitatea erorilor în aprovizionare.

Din cele 15 situații finale obținute la calculator, 9 se referă la evidența materialelor, 2 la evidența obiectelor de inventar date în folosință, 2 formează baza documentară a unor analize economice privind consumurile de materiale, iar 2 reprezintă situații operative necesare conducerii unităților pentru formularea unor decizii curente. Separat de aceste 15 situații finale cu structură și formă tipizată, s-au creat condițiile necesare pentru

EXPLOATAREA (SCHELA, SECȚIA)	CONT ANALITIC DE MATERIALE	CONT SINTETIC ȘI ANALITIC AL CATEGORIEI DE ÎNTRĂRI (IEȘIRI)	VALOAREA
1	2	3	4

Tabelul nr. 2 — Situația intrărilor (ieșirilor) de materiale

DENUMIREA MATERIALELOR	U/M	PREȚ UNITAR	COD INTERN	NUMĂRUL DOCUMENTULUI	CANTITATEA	VALOAREA
1	2	3	4	5	6	7

Tabelul nr. 3 Situația intrărilor (ieșirilor) de materiale prin transfer

pregătirea automată a elementelor necesare întocmirii dărilor de seamă statistice privind „Realizarea aprovizionării tehnico-materială” (APR) și „Îndeplinirea normelor de consum” (Nc.R), ceea ce ușurează în mod considerabil munca de evidență comparativ cu sistemul manual.

Prima din cele 15 situații finale se referă la structura și forma de prezentare a fișierului „nomen” și respectiv, a nomenclatorului de materiale (Gs-1), care constituie un instrument de lucru pentru toate compartimentele operative din unități, antrenate în evidența, controlul și gestionarea materialelor. Forma și conținutul acestei situații sunt prezente în tabelul nr. 1. Din examinarea acesteia se observă că s-a rezervat o primă coloană pentru „codul extern”, înțelegându-se prin aceasta, codul utilizat de balanța legăturilor între ramuri. Un program special va stabili relația biunivocă între cele două coduri, intern și extern, pentru a se putea trece de la un cod la celălalt și pentru a se putea întocmi, în final, situații sortate fie pe baza unui cod, fie pe baza celuilalt.

Alături de elementele necesare identificării sorturilor de materiale, figurează și „baza prețului”, respectiv numărul actual normativ și organul competent care l-a emis pentru aprobarea practicării prețului afectat fiecărui sort de material. Informația aceasta este deosebit de utilă pentru verificarea automată a prețurilor practicate de furnizori și inițierea unor eventuale reclamații și urmări a sumelor încasate în plus. Coloanele 7—10 conțin informațiile necesare pregătirii, în sistem automat, a datelor necesare întocmirii dărilor de seamă statistice (Apr și Nc.R). Codurile respective (col. 7 și col. 9) permit colectarea și gruparea automată a diverselor sorturi de materiale potrivit cerințelor particulare ale celor două dări de seamă statistice. De asemenea, cu ajutorul „coeficientului” corespunzător fiecărei dări de seamă statistice (diferit pe fiecare sort) se transpun cantitățile de materiale din unitățile de măsură specifice evidenței curente, în unitățile de măsură cerute de raportările statistice, care în cele mai frecvente cazuri sunt diferite (de la kg la t, de la bucăți la mii de bucăți).

Nomenclatoarele de materiale tipărite (sau multiplicare cu ajutorul imprimantei calculatorului) destinate a fi folosite de organele operative ale unităților, vor pu-

COD INTERN	DENUMIREA MATERIALELOR	U/M	PREȚ UNITAR	CANTITĂȚI		SITUAȚIE FINALĂ	
				INTRATE	IEȘITE	CANTITATEA	VALOAREA
1	2	3	4	5	6	7	8

Tabelul nr. 4 — Balanța analitică de materii și materiale

tea cuprinde numai informațiile necesare în mod obișnuit, respectiv cele cuprinse în col. 1—6 inclusiv.

Următoarele patru situații, care prezintă „intrările de materiale” și „ieșirile de materiale” (Gs-21, 22, 23, 24) au structură identică (tabelul nr. 2), însă conținutul lor este diferit. Prima și a treia situație prezintă materialele intrate (respectiv, ieșite) grupate pe conturile analitice de materiale (materii prime, materiale de bază, materiale auxiliare, piese de schimb etc.); cea de-a doua și a patra prezintă aceleași materiale intrate (respectiv ieșite) grupate însă pe conturile contabile.

Următoarele două situații, Gs 3, 4 întocmite în aceeași structură (tabelul 3), prezintă transferurile de materiale între subunitățile aceleiași unități cu gestiune economică proprie, ca și la nivelul combinatului sau centralei. Ele constituie instrumentul de verificare și control automat al circulației interne a materialelor, respectiv dacă

COD INTERN	DENUMIREA MATERIALELOR	U/M	SUBUNITATEA	CONT ANALITIC DE CHELTUIELI	CANTITATEA	VALOAREA
1	2	3	4	5	6	7

Tabelul nr. 5 — Consumuri din anumite materiale pe conturi de cheltuieli

materialele ieșite dintr-o subunitate au fost confirmate prin înregistrări contabile corespunzătoare făcute de subunitățile primitoare. Conținutul acestor situații este astfel grupat încât să permită o confruntare rapidă între totalurile valorice corespunzătoare, precum și o verificare analitică în cazul unor neconcordanțe.

Seria situațiilor finale care se ocupă de evidența materialelor se încheie cu „Balanța analitică de materii și materiale” (Gs-5) și „Situația rulajului pentru anumite materiale” (Gs-6).

Balanța analitică, cu structura arătată în tabelul 4, se întocmește lunar pe gestiuni de materiale și se utilizează la verificarea înregistrărilor din fișele de magazie ale gestionarilor. În final se prezintă totaluri pe întreprindere, combinat sau centrală. Normal era ca balanța să conțină în primele două coloane cantitățile și valorile inițiale. Totuși, lățimea limitată a imprimantei și numărul mare de semne necesitat de celelalte coloane nu permit acest lucru. Pentru a elimina acest neajuns, la sfârșitul situației fiecărei gestiuni se include o situație din care rezultă valoarea inițială (respectiv valoarea totală a soldurilor din luna anterioară), valoarea intrărilor, valoarea ieșirilor și valoarea stocului final.

Balanța analitică se întocmește și se verifică lunar, însă în cazul unor gestiuni deosebit de ordonate s-ar putea trece și la o periodicitate trimestrială, care ar reduce cheltuielile de rulaj pe calculator, precum și munca de confruntare cu stocurile din balanță și cele din fișele de magazie. Această balanță ar putea fi desființată și înlocuită cu o preluare pe cartele sau benzi perforate a soldurilor din fișele de magazie, care să fie confruntate automat cu soldurile din fișierele curente ale calculatorului. În urma acestui control automat calculatorul ar putea să ne ofere direct sorturile de materiale cu solduri neconcordanțe, însoțite de o desfășurare analitică pe documentele înregistrate în cursul ultimei perioade. Aceste modificări de procedură vor putea fi adoptate însă în momentul când condițiile și experiența le vor permite.

Situația rulajului pentru anumite materiale (Gs-6), se întocmește numai în cazurile când stocurile finale ale unor materiale din balanța analitică de materii și materiale nu concordă cu stocul indicat de fișa de magazie a gestionarului.

Tot din categoria situațiilor finale pentru esidență fac parte și situațiile „Obiecte de inventar și echipament de protecție în folosință” (Gs-9) și „Situația mișcării obiectelor de inventar și a echipamentului de protecție” (Gs-10).

„Consumuri din anumite materiale pe conturi de cheltuieli” (Gs-41) și „Consumuri de materiale pe anumite conturi de cheltuieli” (Gs-42) sunt două situații finale destinate a forma baza documentară pentru efectuarea unor analize a consumurilor de materiale (tabelul 5 și 6).

Cele două situații se completează reciproc și permit o extindere a cunoașterii de amănunt a consumurilor de materiale și a locurilor de cheltuieli care le ocazionatează. Ambele situații se întocmesc pe perioade variabile, după obiectivul urmărit, numai la cererea expresă a organelor de conducere, singurele în măsură să aprecieze frecvența utilizării lor.

„Situația centralizată a stocurilor, pe anumite materiale” (Gs-7) și „Situația consumurilor și a stocurilor” (Gs-8) cu structuri apreciate de Gs-1, încheie seria celor 15 situații tipizate.

Cu ajutorul lui Gs-7 se obține cantitatea totală la un moment dat pe centrală (combinat, întreprindere) dintr-un anumit sort de materiale, precum și cantitățile parțiale existente în diversele gestiuni ale unității sau ale subunităților sale, astfel că, se pot dispune transferuri de materiale între gestiunile unităților sau între unități. De asemenea, această situație poate forma o bază documentară deosebit de prețioasă pentru lansarea unor comenzi și încheierea unor contracte cu furnizorii de materiale, fiind în acest caz un instrument eficient pentru reducerea stocurilor supernormative și de prisos.

Ideal ar fi ca o astfel de situație strict operativă, cu un număr restrâns de sorturi, să poată fi obținută de la calculator în câteva ore de la lansarea unei cereri telefonice. În condițiile actuale, însă, când distanțele între centrale de calcul și unitățile deservite sînt relativ mari, iar capacitatea calculatoarelor este intens solicitată, astfel de situații nu pot fi obținute operativ. Din această cauză unitățile beneficiare pot cere o astfel de situație generală numai la fiecare început de trimestru, completată ulterior cu o situație lunară a materialelor care au avut mișcări, sau o situație generală lunară când necesitățile o justifică.

Situația Gs-8 servește la întocmirea lucrărilor cerute de planul anual sau cin-

cial de aprovizionare tehnico-materială. De obicei este necesară și cerută o dată sau cel mult de două ori pe an, la perioadele de întocmire a proiectului și a

CONT DE CHELTUIELI (COMANDA, FAZA, etc.)	COD INTERN	DENUMIREA MATERIALELOR	U/M	CANTITATEA	VALOAREA
1	2	3	4	5	6

Tabelul nr. 6 — Consumuri de materiale pe anumite conturi de cheltuieli

planului definitiv de aprovizionare. Conținutul acesteia poate fi restrîns la principalele grupe de materiale. Consumurile sînt prezentate în totaluri pe exploatări (schele, secții), iar stocurile atît ca total pe exploatare, cît și pe gestiuni.

Desigur, subsistemul informatic prezentat va putea fi îmbunătățit pe parcurs, atît cu ocazia proiectării și implementării celorlalte subsisteme cu care acesta are relații directe, cît și pe măsura creșterii experienței informaticienilor noștri.

În continuare ne propunem perfecționarea activității de analiză efectuată pe baza datelor obținute de la calculator. Astfel, stabilirea stocurilor cu mișcare lentă trebuie să aibă în vedere raportul între stocurile din magazii și consumurile periodice în relație directă cu posibilitatea aprovizionării curente a unor materiale, care condiționează însăși continuitatea unor procese tehnologice vitale pentru unitatea analizată. De asemenea, trebuie dată o interpretare specială articolelor de rezervă (mai ales pieselor de schimb în unicat), care rămîn pe parcursul unei perioade foarte îndelungate ca materiale fără mișcare, dar care la un moment dat pot fi stringente necesare pentru asigurarea continuității producției.

Pînă la definitivarea analizei și proiectării subsistemului informatic pentru aprovizionarea tehnico-materială, această problemă rămîne fără o soluție tipizată.

Experimentarea cu succes la Combinatul minier din Cluj a subsistemului tipizat pentru gestiunea stocurilor de materiale a permis preluarea sa și de alte unități din minister (Combinatul minier Suceava, Centrala cărbunelui Petroșani, Centrala minereurilor Deva, și unitățile lor subordonate). Numai economiile de proiectare de sistem făcute prin trecerea directă la implementarea sistemului tipizat prezentat sînt de ordinul milioanei de lei pe unitate. Alte avantaje izvorăsc din uniformizarea codificării, care evită confuziile de materiale, fundamentarea mai bună a planului de aprovizionare și urmărirea lui operativă la nivel de centrală, cu posibilități de redistribuire rapidă pe unități a materialelor din stoc.

În încheiere subliniem faptul că de toate îmbunătățirile ce se vor aduce pe parcursul aplicării și extinderii subsistemului pentru evidența și gestiunea stocurilor de materiale (STOMIPEG), de către oricare unitate, vor beneficia concomitent și în aceeași măsură toate unitățile ministerului.

dr. Vasile Gh. DIACONU
Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei

Publicăm în continuare consultațiile de economie politică pe temele din programul examenului de admitere în învățămîntul superior economic. Consultațiile sînt elaborate de membri ai catedrei de economie politică, de sub conducerea prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, de la Academia de Studii Economice din București.

VICTORIILE poporului nostru, obținute sub conducerea Partidului Comunist Român, au dus la instaurarea unei noi orînduirii social-economice pe teritoriul țării noastre — socialismul.

Proprietatea obștească — baza relațiilor de producție socialiste.

Natura nouă a socialismului este pusă în evidență de conținutul relațiilor de proprietate pe care se întemeiază. Este cunoscut că în toate orînduirile sociale, proprietatea reprezintă relația economică fundamentală care determină ansamblul celorlalte relații social-economice. Socialismului îi este proprie proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. Aceasta se caracterizează prin faptul că mijloacele de producție sînt stăpînite în comun de cei ce muncesc, care le folosesc în interesul satisfacerii nevoilor lor materiale și spirituale și ale societății în general, astfel că nimeni nu mai poate exploata munca altcuiva: forța de muncă încetează să mai fie marfă. În virtutea proprietății obștești asupra mijloacelor de producție membrii societății socialiste capătă o dublă calitate: de producător și de proprietari socialiști uniți ai mijloacelor de producție și ai rezultatelor muncii lor.

Pe această bază, locul intereselor antagoniste este luat de comunitatea reală de interese a tuturor membrilor societății. Între oameni se stabilesc relații de colaborare și ajutor reciproc. Proprietatea socialistă, prin natura sa, creează premisele obiective și subiective pentru coordonarea și conducerea unitară, conștientă și științifică a economiei pe baza planului național unic, în scopul satisfacerii nevoilor materiale și spirituale mereu crescînde ale oamenilor muncii.

Construcția socialismului în țara noastră a început odată cu înlăturarea monarhiei și proclamarea republicii la 30 decembrie 1947, prin cucerirea întregii puteri politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare și celelalte categorii de oameni ai muncii sub conducerea Partidului Comunist Român. După cucerirea puterii politice, proprietatea socialistă a luat naștere pe două căi principale:

1 Prin actul naționalizării de la 11 iunie 1948, cînd principalele mijloace de producție ale burgheziei au devenit bun al întregului popor ca și celelalte bunuri care erau în proprietatea statului la acea dată. Ca urmare a naționalizării au trecut în proprietatea statului socialist, prin expropriere, marile întreprinderi industriale, de transport, comerciale, de construcții, băncile etc. Au fost naționalizate 8 894 de întreprinderi din care 3 560 întreprinderi de interes local. Ulterior actul de la 11 iunie a fost întregit prin naționalizarea instituțiilor sanitare, cinematografele, laboratoarele chimico-farmaceutice, hotelurilor, și o parte a fondului de locuințe.

2 Prin unirea treptată, liber consimțită a micilor producători (țărani și mici meseriași) în unități de producție cooperatiste: cooperativele agricole de producție (C.A.P.) și cooperativele meșteșugărești și de consum. În crearea proprietății cooperatiste un rol deosebit a revenit transformării socialiste treptate a agriculturii. La Plenara Comitetului Central al Partidului din martie 1949 s-a hotărît organizarea sectorului de stat în agricultură și trecerea la cooperativizarea agriculturii. Pornind de la realitățile concrete ale țării noastre, partidul a conceput înfăptuirea cooperativizării agriculturii ca un proces treptat, pe măsura convingerii țărânimii de superioritatea agriculturii socialiste și a creării condițiilor materiale — îndeosebi a creării bazei tehnice moderne a agriculturii — și a celor subiective necesare. Cooperativizarea agriculturii s-a desfășurat într-o perioadă relativ scurtă de timp, între anii 1949—1962. Încheierea sa a reprezentat cea mai importantă victorie a Partidului Comunist Român după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare.

Corespunzător celor două căi de formare, proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție cunoaște două forme de existență distincte: **proprietatea socialistă de stat și proprietatea socialistă cooperatistă.**

ECONOMIA ROMÂNIEI — ECONOMIE SOCIALISTĂ

În Republica Socialistă România, în conformitate cu articolul 7 al Constituției **proprietatea socialistă de stat cuprinde** bogățiile de orice natură ale subsolului, minele, terenurile din fondul funciar de stat, pădurile, apele, izvoarele de energie naturală, fabricile și uzinele, băncile, întreprinderile agricole de stat, căile de comunicație, principalele mijloace de transport și telecomunicații, fondul de stat de clădiri și locuințe, baza materială a instituțiilor social-culturale de stat etc.

Proprietatea cooperatistă cuprinde: pămîntul pe care își desfășoară activitatea cooperativele agricole, animalele de muncă și de producție, construcțiile, plantațiile, mijloacele de transport, instalațiile, utilajele, loturile de teren atribuite în folosință membrilor cooperatori, în conformitate cu prevederile statutare, precum și întreaga producție și veniturile obținute de cooperative.

Proprietatea de stat și cea cooperatistă au o **esență comună**, sînt de același tip. În ambele forme de proprietate mijloacele de producție sînt stăpînite în comun de oamenii muncii, ele generează interese fundamentale comune și exclud orice formă de exploatare. În unitatea lor, formele proprietății socialiste au rolul hotărîtor în dezvoltarea rapidă a tuturor laturilor vieții social-economice, din izvorul bunăstării întregului popor, garanția independenței și suveranității naționale.

Între cele două forme ale proprietății socialiste există însă și unele deosebiri. Proprietatea socialistă de stat realizează socializarea mijloacelor de producție la nivelul întregului popor și pe această bază determină poziția de proprietari socialiști uniți și egali a tuturor membrilor societății. Ea este unică și indivizibilă și constituie baza conducerii unitare, planificate a întregii economii. Proprietatea socialistă cooperatistă socializează mijloacele de producție la nivelul fiecărei cooperative.

În strînsă legătură cu proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție, în socialism există și **proprietatea personală** a oamenilor muncii asupra bunurilor provenite din muncă. Proprietatea personală se află într-o legătură indisolubilă cu proprietatea obștească. Numai pe măsura creșterii proprietății obștești, sporesc și posibilitățile de însușire a bunurilor în proprietate personală.

Întărirea, apropierea și dezvoltarea continuă a celor două forme de proprietate socialistă este o preocupare constantă a partidului nostru deoarece numai astfel se poate asigura înflorirea rapidă și multilaterală a patriei socialiste. Apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste în ambele sale forme este o datorie de prim ordin a fiecărui cetățean.

Făurirea economiei socialiste unitare a României.

Socialismul, această treaptă superioară în dezvoltarea omenirii, nu se naște dintr-o dată. Cucerirea puterii politice reprezintă doar începutul făuririi societății socialiste. Noua orînduire socială impune transformări esențiale în structura economică și socială a țării, în nivelul productivității muncii, în organizarea și conducerea producției, în viața politică, ideologică și culturală a societății, în conștiința oamenilor, în nivelul de trai al întregului popor etc.

Aceste sarcini deosebit de complexe nu s-au putut rezolva dintr-o dată. Pentru înfăptuirea lor a fost necesară o perioadă de timp mai îndelungată, o etapă distinctă a construcției socialismului — etapa făuririi economiei socialiste unitare. Conținutul acestei etape este trecerea de la capitalism la socialism, lupta pe toate planurile și în toate domeniile între capitalismul care nu părăsește de bună voie scena istoriei și socialismul care se naște și se dezvoltă, lupta între clasa muncitoare împreună cu aliații ei, pe de o parte, și clasa capitaliștilor, de pe altă parte. În această etapă, necesară pentru toate țările care trec pe făgașul socialismului, revoluția socialistă în România a asigurat îndeplinirea următoarelor obiective:

• **Crearea și dezvoltarea bazei economice a socialismului**, adică a relațiilor de producție socialiste bazate pe proprietatea obștească asupra mijloacelor de producție. Fiind de un tip nou, fundamental deosebit de proprietatea privată, proprietatea socialistă nu putea să apară în sinul vechii orînduirii. Pentru crearea și consolidarea ei a fost necesară cucerirea puterii politice a clasei muncitoare și instituirea sistemului de dezvoltare planificată a economiei naționale.

• **Crearea bazei tehnice materiale a socialismului**, adică a marii producții mașiniste în toate ramurile economiei naționale. Mijloacele de producție moștenite de la capitalism, erau slab dezvoltate, disproporționate repartizate pe ramuri și în teritoriu. Socialismul a trebuit să dezvolte și să reorganizeze toate forțele de producție pentru a asigura un înalt nivel al productivității muncii sociale. În acest sens un rol deosebit a revenit industrializării socialiste a țării pe baza celor mai noi cuceriri tehnico-științifice.

• **Crearea și dezvoltarea suprastructurii socialiste**, adică formarea conștiinței socialiste, a ideilor, teoriilor, concepțiilor politice, economice, juridice, morale, filosofice, artistice etc. socialiste și a instituțiilor corespunzătoare lor. De aceea, după cucerirea puterii politice partidul comunist și statul socialist au trecut la o intensă activitate politico-ideologică în domeniul ideologiei, culturii și învățămîntului pe temelia marxism-leninismului, pentru formarea conștiinței socialiste a omului nou, constructor conștient al socialismului.

Durata etapei făuririi economiei socialiste unitare, modul de rezolvare al obiectivelor sale diferă de la o țară la alta în funcție de condițiile istorice concrete, de nivelul de dezvoltare al forțelor de producție, de raportul forțelor de clasă etc. În țara noastră, în rezolvarea sarcinilor acestei etape un rol esențial a revenit naționalizării socialiste, organizării sectorului de stat în agricultură, cooperativizării agriculturii, industrializării socialiste precum și măsurilor de lichidare a analfabetismului, de ridicare a nivelului de cunoștințe al maselor largi populare, de dezvoltare a învățămîntului de toate gradele, de pregătirea cadrelor necesare tuturor domeniilor de activitate.

Înfăptuirea politicii științifice a Partidului Comunist Român de rezolvare a sarcinilor etapei făuririi economiei socialiste unitare a avut drept rezultat **victoria deplină și definitivă a socialismului pe pămîntul României**. Aceasta s-a înfăptuit în cursul cincinalului 1961—1965 odată cu încheierea cooperativizării și a organizării cooperativelor agricole de producție. Ca urmare a victoriei socialismului **economia României a devenit unitară**, fiind în întregime bazată pe proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție. A fost lichidată pentru totdeauna exploatarea omului de către om. S-au afirmat principiile socialiste de colaborare și ajutor tovarășesc. S-au produs transformări esențiale în **structura socială a țării**: au fost lichidate clasele exploatare, rămînînd două clase prietene — clasa muncitoare, devenită clasă conducătoare în stat și țărînimea cooperatistă, clasă socială nouă, omogenă. Alături de acestea există pătura intelectualității antrenată și ea plenar în rezolvarea sarcinilor socialismului.

După victoria deplină a socialismului, România a intrat într-o **nouă etapă — consolidarea construcției socialiste și a bazei tehnico-materiale a țării**. Aceasta a avut loc în cadrul planului cincinal 1966—1970. Prin triumful relațiilor de producție socialiste la orașe și sate și prin consolidarea construcției socialiste, România s-a situat în rîndul celor mai înaintate țări ale lumii ca orînduire social-economică în care nu mai există exploatare și în care oamenii își construiesc în mod conștient, planificat propriul lor viitor.

În domeniul dezvoltării forțelor de producție, deși s-au obținut succese remarcabile fiind lichidată starea de țară slab dezvoltată, România continuă să fie încă în urma țărilor celor mai dezvoltate economic. Ea este și în prezent o țară socialistă în curs de dezvoltare. Recunoașterea acestei realități prezintă o importanță deosebită pentru trasarea obiectivelor viitoare ale dezvoltării economice a României. Caracteristica esențială a mișcării economiei noastre socialiste este dezvoltarea multilaterală și rapidă a producției bazate pe proprietatea socialistă și introducerea sistematică a celor mai noi și eficiente cuceriri ale științei și tehnicii.

Intrarea României în etapa construcției societății socialiste multilateral dezvoltate

pa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Proce-sele fundamentale care caracterizează această nouă etapă au fost fundamentate științific de către tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, secretarul general al partidului, la cel de-al X-lea Congres al P.C.R. Etapa edificării societății socialiste multilateral dezvoltate în România a început odată cu trecerea la realizarea cincinalului 1971—1975 și va dura cîteva cincinale. Prin făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate în țara noastră se creează premisele trecerii României la comunism.

Congresul al XI-lea al partidului a elaborat, în toată complexitatea lor, direcțiile în care trebuie acționat pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Aceste direcții sînt expuse în „Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism” adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R.

Prin realizarea planului cincinal 1966—1970 s-au creat condițiile necesare pentru trecerea la o nouă etapă a dezvoltării socialiste a țării, etapa multilateral dezvoltate.

În conformitate cu prevederile Programului partidului pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate se urmărește:

1 Dezvoltarea puternică a forțelor de producție, pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției științifico-tehnice contemporane, astfel încît să se creeze o economie avansată, capabilă să satisfacă necesitățile largi de consum ale întregului popor. Aceasta înseamnă:

a) dezvoltarea, în continuare, cu prioritate a industriei, cu orientarea fermă a acesteia spre ramurile de vîrf purtătoare ale progresului tehnic,

b) realizarea unei agriculturi moderne, intensive, de înaltă productivitate, în măsură să asigure producții înalte și stabile în vederea satisfacerii nevoilor de materii prime ale industriei și a cerințelor de consum ale populației;

c) repartizarea justă pe întregul teritoriu al țării a forțelor de producție astfel încît să se asigure dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor și localităților țării, ridicarea gradului de civilizație a întregului popor;

d) creșterea continuă a eficienței economice, a productivității muncii sociale, ca factor esențial al progresului; îmbunătățirea calității produselor în toate ramurile economiei naționale, ridicarea nivelului tehnic și perfecționarea tehnologiilor de fabricație.

2 Progresul susținut al științei și instrucției publice. Aceasta înseamnă:

a) dezvoltarea învățămîntului — factor de bază al progresului general al societății;

b) dezvoltarea științei în conformitate cu cerințele generale ale progresului economic și social astfel încît știința să devină într-o măsură tot mai însemnată o forță nemijlocită de producție.

3 Creșterea într-un ritm susținut a întregii economii pe baza unui raport corespunzător între fondul de consum și fondul de dezvoltare (acumulare) în vederea satisfacerii cerințelor de viață ale oamenilor muncii științific stabilite la nivelul civilizației moderne.

4 Perfecționarea continuă a relațiilor de producție, dezvoltarea acțiunii conștiente pentru soluționarea contradicțiilor, înlăturarea vechiului și promovarea noului în toate sectoarele de activitate. Aceasta presupune:

a) îmbunătățirea organizării conducerii și planificării unitare a întregii vieți economice și sociale;

b) promovarea mai puternică a principiilor socialiste de muncă și repartitie: fiecare membru al societății va depune o activitate socială utilă, corespunzător capacităților și pregătirii sale;

c) satisfacerea într-o măsură tot mai mare de către societate a unor necesități din fondurile social-culturale de stat;

d) accentuarea procesului de dispariție a deosebirilor esențiale dintre munca fizică și intelectuală, dintre cea din industrie și din agricultură.

5 Schimbări în structura socială a țării care vor duce la creșterea și mai accentuată a rolului clasei muncitoare în întreaga viață socială, la o și mai mare apropiere între clasele și categoriile sociale, la întărirea coeziunii lor, la omogenizarea și întărirea unității întregului popor.

6 Intensificarea și perfecționarea activității politice, ideologice și educative, de formare a omului nou, de afirmare în viață a principiilor eticii și echității socialiste. Acordarea unei atenții tot mai mari familiei, nucleul de bază al societății noastre.

7 Dezvoltarea democrației socialiste, care să permită valorificarea energiei maselor populare în slujba progresului general, a construirii conștiente de către popor a propriei sale istorii. În acest sens se va lărgi și perfecționa cadrul organizatoric de participare activă și eficientă a oamenilor muncii la conducerea societății.

8 Egalizarea nivelului de dezvoltare a țării noastre cu cel al țărilor socialiste avansate din punct de vedere economic, apropierea României de nivelul țărilor industriale dezvoltate ale lumii.

9 Lărgirea și diversificarea schimburilor și cooperării economice cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii fără deosebire de orînduire socială. Se va intensifica participarea României la circuitul universal de informație științifică, la revoluția științifico-tehnică contemporană.

Complexitatea sarcinilor edificării societății socialiste multilateral dezvoltate face obiectiv necesară cunoașterea profundă a realităților, coordonarea tuturor eforturilor pentru atingerea țelurilor propuse. Astfel crește rolul partidului ca forță politică conducătoare a întregii activități economico-sociale. Și în viitor Partidul Comunist Român va constitui centrul vital al națiunii noastre socialiste; el va asigura atât elaborarea științifică a căilor de dezvoltare a României, cît și conducerea activității politico-organizatorice în vederea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și a înaintării României spre comunism.

conf. dr. **Viorica NICOLAU**

TEORII IDEI

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII SOCIALE ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR MATERIALE

CREȘTEREA AVUȚIEI NAȚIONALE și pe această bază dezvoltarea social-economică a țării se află într-o indisolubilă legătură cu nivelul și ritmul sporirii productivității muncii sociale. „Avuția reală a societății — arăta Marx — și posibilitatea lărgirii permanente a procesului ei de reproducție nu depind deci de durată supramuncii, ci de productivitatea ei și de asigurarea într-o măsură mai mare sau mai mică a condițiilor de producție în care se desfășoară”¹⁾. Pentru noi, creșterea productivității muncii sociale este o problemă de interes național, cu o puternică încărcătură politică, întrucât condiționează depășirea stadiului de țară în curs de dezvoltare și înlătură decalajul care ne desparte de țările avansate din punct de vedere economic, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerea la comunism. Iată de ce în Programul Partidului Comunist Român creșterea productivității muncii este considerată una din direcțiile fundamentale în care va acționa partidul nostru pentru înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Importanța creșterii productivității muncii sociale

din implicațiile acesteia asupra producției valorilor de întrebuințare, asupra valorii produselor, competitivității exportului, nivelului de trai, în ultimă instanță asupra creșterii economice și progresului general al societății noastre.

Influența creșterii productivității muncii asupra producției valorilor de întrebuințare este relevată de faptul că cea mai mare parte a sporului volumului fizic al venitului național s-a datorat creșterii productivității muncii sociale. Astfel, în perioada 1950—1973, pe seama creșterii productivității muncii s-a obținut 96,4% din sporul venitului național; pe ramuri, în aceeași perioadă, contribuția productivității muncii la realizarea sporului de venit național a fost de 60,5% în industrie, 55,0% în construcții și peste 100% în agricultură²⁾. Este neîndoiește faptul că o creștere a venitului național până în 1990 de 3,5—3,8 ori față de nivelul anului 1975 se poate realiza numai în condițiile unei înalte productivități a muncii sociale.

Creșterea productivității muncii determină modificări în mărimea valorii pe unitatea de produs. Pe măsura creșterii productivității muncii sociale scade valoarea pe unitatea de produs (facem abstracție de calitatea produselor) și aceasta datorită faptului că sporirea productivității muncii înseamnă economie de muncă socială — vie și materializată — care reprezintă substanța valorii produselor.

În același timp creșterea productivității muncii determină modificări și în structura valorii produselor, în raportul dintre cheltuielile de muncă vie și cele de muncă materializată.

Și pe ansamblul economiei naționale creșterea productivității muncii produce modificări în structura valorică a produsului social. Tendințele acestei modificări nu sînt aceleași cu cele înțelinite pe unitatea de produs. În condițiile actuale ale țării noastre, odată cu diversificarea producției, cu valorificarea superioară a resurselor de materii prime (care datorită prelucrărilor succesive ce intervin determină înglobarea unei cantități mai mari de muncă vie în aceeași cantitate de materiale), odată cu creșterea rolului factorilor intensivi spre deosebire de ponderea venitului național și scade ponderea cheltuielilor materiale. Această modificare în structura internă a produsului social face parte integrantă din strategia dezvoltării economiei noastre stabilită prin Programul P.C.R.

Prin contribuția pe care o aduce la sporirea producției și la reducerea consumului total de muncă pe unitatea de produs, la reducerea ponderii cheltuielilor materiale și ridicarea ponderii nivelului național în produsul social, creșterea productivității muncii „...constituie în ultimă instanță factorul hotărîtor al progresului general al societății, al ridicării bunăstării poporului”³⁾.

Realizări și perspective în creșterea productivității muncii sociale

multilaterală a forțelor de producție s-au creat condițiile pentru sporirea continuă și în ritmuri ridicate a productivității muncii

Importanța creșterii productivității muncii sociale pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate rezultă

sociale. Realizările obținute sînt relevate de volumul fizic al venitului național pe o persoană din sfera productivă. În timp ce populația ocupată în ramurile producătoare de venit național (industrie, construcții, agricultură, silvicultură, transporturi, telecomunicații, circulația mărfurilor etc.) a sporit de la 7808,7 mii persoane în 1950 la 8833,1 mii persoane în 1974, venitul național (în prețuri comparabile) a crescut de la 83 miliarde lei la 326 miliarde lei. În 1974 fiecare persoană ocupată în ramurile menționate a produs un venit național de 37 019 lei față de 10 630 lei în 1950, respectiv de 3,5 ori mai mult.

Analiza creșterii productivității muncii pe ramuri conduce la o serie de concluzii. Se remarcă înainte de toate faptul că în toate ramurile cuprinse în tabelul ce urmează s-a realizat o creștere substanțială a productivității muncii sociale (producția netă pe o

Date comparative privind productivitatea muncii sociale în principalele ramuri

	1950	1960	1965	1970	1974
Indicele productivității muncii sociale în:					
- industrie	100	174,6	254,3	373,1	413,9
- agricultură	100	308,4	476,0	524,8	804,5
- construcții	100	177,7	183,2	254,5	308,8
- transporturi și telecomunicații	100	137,2	161,6	181,7	368,6
De cîte ori productivitatea muncii sociale din industrie este mai mare decît productivitatea muncii din:					
- agricultură	9,3	5,9	5,0	6,6	4,8
- construcții	1,4	3,5	1,9	2,1	1,9
- transporturi și telecomunicații	1,4	2,0	2,2	2,9	1,6
Indicele diferenței dintre productivitatea muncii sociale din industrie și productivitatea muncii sociale din:					
- agricultură	100	166,0	227,6	357,1	366,8
- construcții	100	237,7	434,9	682,2	680,7
- transporturi și telecomunicații	100	335,2	481,2	846,6	547,6

NOTA: Pentru determinarea venitului național în cifre absolute, pe ramuri, s-au folosit datele publicate privitoare la venitul național al țării și Anuarul Statistic al R.S.România

persoană ocupată în ramura respectivă): de 4,1 ori în industrie, de 8,0 ori în agricultură, de 3,1 ori în construcții, de 3,7 ori în transporturi și telecomunicații.

În industrie se realizează cea mai ridicată eficiență a muncii sociale, producția netă pe o persoană ocupată în această ramură în 1974 fiind de 4,8 ori mai mare decît în agricultură, de 1,9 ori mai mare decît în construcții și de 1,6 ori mai mare decît în transporturi și telecomunicații.

În perioada la care se referă datele statistice, raporturile dintre ramuri în privința eficienței muncii sociale s-au modificat. În această ordine de idei se remarcă reducerea decalajului relativ dintre industrie și agricultură: în 1974 producția netă pe o persoană era în industrie de 4,8 ori mai mare decît în agricultură

¹ K. Marx, Fr. Engels — Opere, vol. 25, partea a II-a, Editura politică, 1973, p. 358.

² Nicolae Ceaușescu — Cuvîntare la Plenara comună a C.C. al P.C.R. și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, Editura politică, București, 1975, p. 29.

față de 9,3 ori în 1950; creșterea mai rapidă a producției nete pe o persoană în agricultură față de industrie n-a fost însă suficientă pentru a determina și o reducere a decalajului în cifre absolute. Dimpotrivă, acesta a crescut de 3,7 ori. Chiar dacă comparabilitatea datelor comportă discuții, având în vedere anumite neajunsuri ale metodologiei de determinare a venitului național pe ramuri, prețurile folosite, calculul populației ocupate etc. tendința exprimată de ele este nendoielnică. Ea relevă faptul că agricultura resimte încă rămânerea în urmă care s-a produs prin neaplicarea întocmai în viață a măsurilor stabilite de partid privitoare, înainte de toate, la dezvoltarea bazei tehnico-materiale, precum și ca urmare a condițiilor naturale vitrege din anumiți ani. Diminuarea decalajului dintre industrie și agricultură în privința eficienței muncii sociale este una din sarcinile actuale cele mai importante. Ea se înscrie în preocupările partidului și statului nostru de eliminare treptată a deosebirilor esențiale dintre industrie și agricultură, dintre sat și oraș, dintre clasa muncitoare și țărâna cooperatistă. Prin accelerarea procesului de mecanizare a lucrărilor, amenajarea a c.c.a. trei cincimi din potențialul irigabil al țării, asigurarea unor cantități sporite de îngrășăminte și alte substanțe chimice, perfecționarea sistemului retribuției și creșterea nivelului acestuia, actualul cincinal marchează o etapă importantă în dezvoltarea și modernizarea agriculturii noastre, în sporirea productivității muncii sociale în această ramură. În condițiile creșterii interdependențelor în cadrul economiei naționale, la ridicarea eficienței muncii din agricultură sînt chemate să-și aducă aportul toate celelalte ramuri și domenii de activitate.

Așa cum arătam mai înainte, progresul întregii noastre societăți se află într-o legătură indisolubilă cu volumul muncii sociale destinată activității productive și cu sporirea eficienței acesteia. Iată de ce, ținînd seama de condițiile tehnico-materiale și economico-sociale create și care se află în continuă perfecționare, Congresul al XI-lea al partidului a subliniat necesitatea realizării într-un termen cât mai scurt a unui înalt nivel al productivității muncii sociale. Pe această bază, planul cincinal pe perioada 1976—1980 a stabilit ritmuri înalte de creștere a productivității muncii, superioare celor preconizate în Directivele Congresului al XI-lea. Aceste ritmuri înalte sînt considerate ca minimale pentru perioada respectivă.

Dacă avem în vedere faptul că în cincinalul 1976—1980 se va trece la reducerea treptată a săptămîinii de lucru, ritmul de creștere a productivității muncii orare va fi superior celui menționat.

**Economisirea muncii trecute
reducerea cheltuielilor mate-
riale — caracteristica creșterii
productivității muncii**

La scara economiei naționale, diminuarea ponderii cheltuielilor materiale în produsul social total constituie o importantă cale de creștere a venitului național, întrucît fiecare unitate de resursă materială economisită creează posibilitatea producerii unui plus de venit național. La nivelul anului 1980, scăderea cu un singur procent a ponderii cheltuielilor materiale echivalează cu un venit național suplimentar de 13—14 miliarde lei.

Pornind de la înțelegerea profundă a fenomenelor economice și a tendințelor manifestate pe plan mondial, partidul nostru a stabilit sarcini concrete și măsuri pentru economisirea resurselor naturale și reducerea cheltuielilor materiale.

Ca urmare, așa cum rezultă din datele prezentate, cincinalul

**Creșterea productivității muncii în perioada
1976-1980**

	Ritmul mediu anual (%)	
	Prevederi Directive	Prevederi cincinal
Productivitatea muncii (în condițiile duratei actuale a săptămîinii de lucru)		
• în industrie	6,7 - 7,2	9,1
• în construcții-montaj	8,4 - 9,4	9,4
• în transporturi feroviare	3,7 - 4,8	4,9

trecut a marcat o diminuare a cheltuielilor materiale la unitatea de venit național. Reducerea în continuare a cheltuielilor materiale în produsul social și la unitatea de venit național constituie una din caracteristicile esențiale ale strategiei dezvoltării economiei naționale. Astfel, în perioada 1976—1980 cheltuielile materiale în produsul social total trebuie să se reducă de la 57% la 53%. La orizontul anului 1990 cheltuielile materiale în produsul social total trebuie să se reducă la cca 50%.

În reducerea cheltuielilor materiale și în general a cheltuielilor de muncă pe unitatea de produs un rol important revine mijloacelor de muncă, în special celor mecanice.

Cheltuieli materiale la unitatea de venit național

	1950 = 100						
	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980 (Plan)
Indicele venitului național (în pre- țuri comparabile)	100	139,7	214,7	311,8	532,4	897,1	
Indicele cheltuielilor materiale (în prețuri comparabile)	100	142,5	227,6	357,5	577,0	850,6	
Indicele cheltuielilor materiale la unitatea de venit național	100	102,3	106,3	114,8	108,6	94,5	

Productivitatea întregii munci sociale se află în raport strins cu înzestrarea tehnică a muncii (raportul dintre fondurile fixe productive utilizate și numărul lucrătorilor din sfera productivă) și cu eficiența netă a fondurilor fixe (raportul dintre venitul național — în formă fizică — și fondurile fixe productive utilizate). Pe baza investițiilor în continuă creștere făcute în economia noastră au sporit rapid fondurile fixe din ramurile producției materiale a căror valoare a fost în 1975 de 7 ori mai mare decît în 1950³⁾. S-a realizat astfel o continuă îmbunătățire a înzestrării tehnice a muncii în toate ramurile sferei productive — concluzie care se desprinde clar din datele prezentate în tabelul de mai jos.

**Inzestrarea tehnică a muncii și eficiența
netă a fondurilor fixe⁴⁾**

	1950 = 100			
	1960	1965	1970	1974
Inzestrarea muncii cu fonduri fixe				
• industrie	156	192	291	302
• construcții	176	211	339	525
• agricultura	127	180	273	465
Eficiența netă a fondurilor fixe				
• industrie	165	198	196	200
• construcții	88	73	71	57
• agricultura	132	106	77	71

³⁾ Pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S. România, 1975, p. 57, 58 și 67

Se remarcă, de asemenea, sporirea eficienței nete a fondurilor fixe în industrie. În schimb, în construcții, unde s-a realizat cea mai puternică sporire a fondurilor fixe și creștere a înzestrării tehnice a muncii, eficiența netă a fondurilor fixe a cunoscut o tendință de micșorare; asemănător se prezintă lucrurile și în agricultură. Această situație explică în bună măsură creșterea decalajului absolut între industrie și celelalte două ramuri în privința nivelului productivității muncii sociale.

În cincinalul actual efortul investițional este foarte mare, ridicîndu-se la c.c.a. 1000 miliarde lei. Cea mai mare parte a investițiilor (peste 86%) este destinată dezvoltării producției materiale, fapt care determină modificări esențiale în volumul, structura și calitatea fondurilor fixe din economia noastră.

Creșterea eficienței utilizării fondurilor fixe cu care este dotată economia presupune menținerea mașinilor, utilajelor și instalațiilor în perfectă stare de funcționare, asigurîndu-se buna lor întreținere și efectuarea la timp a reparațiilor; încărcarea completă a fondurilor fixe; eliminarea locurilor înguste care limitează folosirea integrală a unor capacități de producție; utilizarea cât mai deplină a suprafețelor de producție; organizarea lucrului în mai multe schimburi (acolo unde procesele tehnologice permit); asigurarea unei evidențe riguroase a tuturor capacităților de producție și întărirea controlului asupra gospodăririi fondurilor fixe pe toate treptele organizatorice.

În structura cheltuielilor materiale ponderea cea mai mare o dețin materiile prime, materialele, combustibilul, energia electrică, apa. Referindu-se la raportul dintre aceste cheltuieli și productivitatea muncii Marx arăta că „Partea din valoare care provine din materii prime și materiale auxiliare trebuie să scadă odată cu creșterea productivității muncii”⁴⁾. Preocuparea pentru

³⁾ Manea Mănescu — Avuția națională a României socialiste, Era socialistă nr. 11/1975, p. 10.

⁴⁾ K. Marx, Fr. Engels — Opere, vol. 25, partea I-a, Editura politică, 1969, p. 263.

reducerea acestor cheltuieli se impune astăzi cu atât mai mult cu cât trebuie să fim seama de caracterul finit al unor resurse de materii prime și materiale, de criza de energie, combustibili etc. declanșată în ultimii ani cu toate fenomenele pe care le-a creat, de faptul că țara noastră nu dispune de o bază prea largă de materii prime și materiale.

În această ordine de idei pe primul plan se ridică problema **reducerii consumului specific de materii prime și materiale** care, fiind relativ ridicat (în numeroase cazuri este mai mare decât cel realizat în țările cu economie avansată) influențează atât volumul fizic al producției cât și indicii de calitate și eficiență, deci productivitatea muncii sociale. O cale dintre cele mai importante de a reduce a consumurilor specifice o reprezintă **inoirea și modernizarea produselor**. De aceea, asimilarea de noi produse cu caracteristicile tehnice superioare comparabile cu realizările de vîrf din alte țări este o sarcină de mare actualitate. În cincinalul afirmării revoluției tehnico-științifice se prevede inoirea masivă a produselor, ajungîndu-se în 1980 ca 45% din valoarea producției industriale să se realizeze pe seama produselor noi și perfecționate. Concomitent se impune **perfectiunea tehnologiilor** în toate ramurile economiei și ca urmare creșterea ponderii produselor finite în cantitatea materialelor introduse în ciclurile de fabricație și reducerea pierderilor sub formă de deșeurii, resturi etc. care în prezent au ponderi ridicate într-o serie de ramuri prelucrătoare. Caracteristic perioadei actuale este, de asemenea, **valorificarea din ce în ce mai înaltă a materiilor prime prin prelucrarea lor superioară** în vederea obținerii unei valori cât mai mari Pe unitate de materie primă supusă prelucrării. (În 1980, valoarea produselor obținute dintr-o tonă de metal prelucrat trebuie să crească cu 24% față de 1975, iar cea obținută dintr-un mc. de masă lemnoasă exploatată — cu 28%). Datorită volumului crescînd al deșeurilor și altor resurse secundare ca urmare a extinderii producției, **folosirea repetată a materialelor** (metale vechi, cauciuc, uleiuri minerale, hîrtie, furaje etc.) **cu alte cuvinte reciclarea lor** devine o sursă din ce în ce mai mare pentru creșterea producției și ridicarea eficienței muncii sociale. Importanța reciclării materialelor crește odată cu îngustarea posibilităților de obținere a materiilor prime și cu scumpirea lor. Acelearea producției pe baza progresului rapid al științei și tehnicii este însoțită și de reducerea duratei de funcționare a fondurilor de producție, precum și a bunurilor de consum durabile, de grăbirea înlocuirii lor. **Recuperarea pe scară largă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor etc. care nu mai pot fi folosite ca atare sau prin recondiționare** constituie, de asemenea, o cale din ce în ce mai importantă de creștere a producției și a eficienței muncii sociale. La cele de mai sus se adaugă **extinderea folosirii materialelor noi și a celor înlocuitoare**, create îndeosebi de chimia modernă. Toate acestea acționează în direcția reducerii cheltuielilor materiale pe unitatea de produs, conduc la obținerea unei cantități sporite de produse din același volum al cheltuielilor materiale.

Omul — factor esențial al întregii dezvoltări economico-sociale

forței de muncă, de optimizarea repartizării și utilizării ei în toate compartimentele vieții economico-sociale.

Realizarea obiectivelor economice și sociale pe care Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român le-a prevăzut pentru cincinalul actual și următorul deceniu presupune valorificarea cu maximă eficiență a potențialului fizic și spiritual al oamenilor muncii, ridicarea nivelului de instruire și de pregătire profesională a forței de muncă. Omul, se precizează în Programul Partidului Comunist Român, este „...factorul esențial al întregii dezvoltări economico-sociale”.

În aceeași direcție acționează și îmbunătățirea structurii populației ocupate în sfera productivă. Avem în vedere creșterea ponderii persoanelor care lucrează în ramurile producției materiale și înainte de toate în industrie, ramură în care productivitatea muncii este de 4—5 ori mai mare decât în agricultură. Ca urmare, depasarea unei părți a populației din agricultură spre industrie (și în cadrul acesteia spre ramurile de vîrf, purtătoare ale progresului tehnic) conduce la creșterea productivității muncii sociale. În actualul cincinal pentru prima dată în istoria țării numărul lucrătorilor din industrie va depăși pe cel din agricultură. Modificările de structură în sensul arătat se vor accentua în viitorul deceniu. Este însă de dorit ca ele să se facă pe măsura creării condițiilor eliberării forței de muncă din agricultură, a creșterii productivității muncii în această ramură.

Productivitatea muncii sociale este sensibil influențată și de stabilirea unor corelații cât mai bune între diferitele categorii de personal în cadrul fiecărei întreprinderi. Dimensionarea corectă a personalului trebuie să conducă la creșterea numărului lucrătorilor ocupați direct în producerea bunurilor materiale, la li-

mitarea la strictul necesar a personalului din activitățile auxiliare, precum și a personalului tehnico-administrativ.

Intrucît productivitatea muncii presupune o anumită intensitate a muncii, ridicarea acesteia din urmă pînă la nivelul mediu social reprezintă într-o serie de întreprinderi o cale de creștere a productivității muncii. În această ordine de idei un rol important revine elaborării unor norme care să reflecte condițiile din unități, nivelul înzestrării tehnice, gradul de organizare a producției și a muncii etc. și a măsurilor tehnico-organizatorice și politico-educative îndreptate spre folosirea eficientă a întregului timp de lucru, organizarea rațională a locului de muncă, întărirea disciplinei și răspunderii în muncă.

Productivitatea muncii sociale este indisolubil legată de cointeresarea materială a lucrătorilor, de strînsa ei împletire cu stimulul moral, cu educația socialistă. Aceasta își găsește reflecție într-o serie de corelații care se formează și se mențin în mod conștient între productivitatea muncii și diferitele laturi ale nivelului de viață — materială și spirituală — ale populației.

O astfel de corelație este cea dintre productivitatea muncii și retribuiția nominală. Creșterea productivității muncii trebuie să-și găsească reflectarea în sporirea retribuiției nominale, aceasta realizîndu-se atât simultan cu creșterea productivității muncii prin mecanismul aplicării prevederilor legii retribuiției după muncă, cât și la anumite intervale de timp, odată cu majorările generale ale retribuiției. Creșterea productivității muncii trebuie să devanseze însă retribuiția nominală, această necesitate decurgînd înainte de toate din faptul că la ridicarea productivității muncii contribuie nu numai factorii legați de aportul nemijlocit al lucrătorilor respectivi, ci și factorii legați de efortul societății. Devansarea amînită este impusă și de necesitatea alo-

Corelația dintre productivitatea muncii și retribuiția medie în industrie și construcții

	1950 = 100			
	1960	1965	1970	1974
INDUSTRIE				
1. Indicele productivității muncii sociale ^x	195	254	375	414
2. Indicele productivității muncii vii ^{xx}	237	343	488	621
3. Indicele retribuiției medii	233	312	386	447
4. Raportul dintre indici				
- 1:3	0,84	0,81	0,97	0,93
- 2:3	1,02	1,10	1,26	1,40
CONSTRUCȚII				
5. Indicele productivității muncii sociale ^x	178	183	254	309
6. Indicele productivității muncii vii ^{xx}	200	261	340	460
7. Indicele retribuiției medii	209	282	370	458
8. Raportul dintre indici				
- 5:7	0,85	0,65	0,69	0,68
- 6:7	0,98	0,93	0,92	1,00

x) Producția netă pe persoană ocupată
xx) Producția globală pe lucrător

cării unei părți din plusul de venit național creat prin creșterea productivității muncii pentru înfăptuirea reproducției largite și satisfacerea altor nevoi generale ale societății.

Datele din tabelul de mai sus arată că în industrie productivitatea muncii vii a sporit mai repede decât retribuiția medie, indicii de devansare avînd valori în creștere. În construcții această corelație s-a realizat numai în ultimul cincinal. Dacă însă analizăm dinamica retribuiției medii în raport cu productivitatea muncii sociale constatăm că în ambele ramuri indicii productivității muncii sociale a fost inferior indicelui retribuiției medii. O asemenea situație subliniază necesitatea perfecționării sistemului retribuirii, astfel încît să stimuleze reducerea cheltuielilor totale de muncă pe unitatea de produs, respectiv creșterea productivității întregii munci sociale.

prof. univ. dr. Marin POPESCU
Academia „Ștefan Gheorghiu”

CONVERBIRI ECONOMICE

cu FRANÇOIS PERROUX

INTERDEPENDENȚE ECONOMICE ȘI INDEPENDENȚA NAȚIONALĂ

Allat din nou în țara noastră cu ocazia celui de al IV-lea colocviu economic româno-francez, profesorul François Perroux, directorul Institutului de științe matematice și economice aplicate din Paris, a binevoit să răspundă la câteva întrebări pentru revista noastră.

• Care este, după părerea dv., raportul dintre interdependența economică crescândă a statelor și dezideratul respectării independenței lor naționale ?

— Jumătatea secolului XX a adus, după părerea mea, o revizuire fundamentală în primul rând a imaginii noastre asupra lumii, iar apoi a modalităților de analiză a comerțului exterior. Putem vedea lumea ca un ansamblu de teritorii supuse unor organizații politice și desenate în culori pe o planisferă. Nu este inexact sub un raport, dar nu este nici întregul adevăr. Dar putem vedea lumea și ca o rețea de fluxuri : de produse, de informații între diferite centre. Aceste centre sînt centre industriale, centre specializate în informație și centre intelectuale și spirituale, noduri de formare a informației și de propagare a invenției. Dar trebuie să fim atenți. Fluxurile de produse, informații, curente intelectuale și spirituale sînt esențialul, adică intensitatea și forța tradițiilor naționale alimentînd proiectul național de a subzista și de a prospera. Spiritul oamenilor este cel care dă măsura unei națiuni. Or, se întîmplă — și aceasta este cea de a treia imagine asupra lumii — că spiritul oamenilor, pentru prima oară în istoria umanității, dispune cotidian de o informație asupra lumii, de imagini ale evenimentelor politice care vin din cele patru zări. Îndată ce ele au o anumită dimensiune, ele devin evenimente mondiale.

Vechile și venerabilele noastre națiuni, mă gîndesc la Franța și la România, națiuni de dimensiuni mijlocii, se află într-o situație mai favorabilă decît ar putea lăsa să se creadă, de exemplu, dimensiunea teritoriului lor sau mărimea produsului lor național pe locuitor. Ele au fost, rămîn și vor fi izvoare care țînesc într-un univers în care din pînă există încă moralmente deșerturi de piatră (...). În situația actuală, cînd întreaga lume cere o înnoire a ordinii economice internaționale, ele pot procura aceste mici grupuri de invenție a unor structuri noi, care vor permite poate de a

evita accidente foarte mari și de a pregăti cel puțin o imagine aproximativă a păcii în lume. Rolul națiunii în lume nu poate fi judecat după nivelul produsului pe locuitor sau după numărul sau ritmul de creștere al populației. Fără îndoială noi putem contribui la elaborarea unor noi „reguli ale jocului”, noi principii de relații care vor defini ordinea economică internațională.

Aceasta mă face să aduc cîteva precizări asupra formelor noi de comerț internațional. În primul rînd comerțul considerat ca avînd loc între națiuni se stabilește în mare parte între mari firme. Aceasta a fost întotdeauna adevărat, dar devine încă și mai vizibil odată cu dezvoltarea firmelor multinaționale.

În al doilea rînd, exporturile nu mai pot fi înțelese de acum înainte produs cu produs, fiecare cu prețul său. Exporturile ansamblurilor industriale și chiar ale sectoarelor industriale sînt una din caracteristicile epocii.

În al treilea rînd, fenomenul societăților multinaționale — specific capitalismului contemporan — depășește cu mult pe cel al investițiilor engleze care creează în secolul XIX o piață mondială. Societățile multinaționale pot deplasa aprovizionările de input și locurile de desfacere ale output-ului. Ele pot stabili propriile lor circuite pentru circulația informației, pentru circulația inovațiilor și cea a capitalului. Toate aceste raporturi sînt unități active. Ele creează într-o anumită măsură un mediu propriu favorabil dezvoltării în pro-

Prof. François Perroux (stînga), împreună cu un alt participant la colocviu — prof. Alexandre Chabert, de la Universitatea din Strasbourg.

priul lor interes. De aici rezultă conflicte între organizații particulare, care urmăresc profitul lor, și organizații publice, care încearcă să mențină identitatea națiunilor. Ele determină schimbări în mecanismul exporturilor (care au loc mai puțin sub influența cererii externe), ca și faptul că concurența externă nu se mai face mai ales prin prețuri, ci în principal în afara prețurilor : prin subvenții mai mult sau mai puțin tacite, condiții de credit, formule de prezentare, utilizarea unor avantaje cvasipolitice.

Este mai presus de orice îndoială că aspirația spre o nouă ordine economică internațională răspunde unei exigențe interne profunde a epocii noastre. Ea este exprimată de masa țărilor mai puțin dezvoltate, care cunosc astăzi care este puterea lor. Ea răspunde, pe de altă parte, exigențelor unei raționalități economice depline care refuză să confunde acumularea de bunuri cu dezvoltarea oamenilor.

În această situație, vechile noastre țări, cu tradițiile lor, cu experiența lor intelectuală și spirituală au de jucat un rol primordial.

În rezumat, interdependența națiunilor este susceptibilă de modalități diverse. Națiunile noastre au datoria economică de a suscita modalități puternice de interdependență.

Pe de altă parte, ele au un rol de jucat în instituirea unor noi „reguli ale jocului” în economia națională și internațională. Este un semn istoric afirmarea la Conferința mondială a populației de la București, de către guvernul român și alte guverne a dreptului națiunilor de a dezvolta, fără nici o influență

străină, resursa resurselor care este populația lor.

• Ce posibilități credeți că există pentru aplicarea teoriei entropiei în științele economice ?

— Am prezentat aici la colocviu o comunicare asupra noțiunii de entropie. Mi-a fost plăcut să pot aduce la București un sincer omagiu lui Nicholas Georgescu-Roegen, a cărui personalitate și a cărui operă despre legea entropiei și activitatea economică le admir. El a subliniat cu tărie că în termenii entropiei toate activitățile noastre sînt deficitare. De aici recomandarea lui să utilizăm energia solară în loc de a epuiza resursele minerale ale pămîntului, în dauna succesurilor noastre. Georgescu-Roegen a remarcat că activitatea economică este ținută din fluxuri materiale și a trasat calea pe care putem înțelege că finalmente energia intelectuală a agenților economici este cea care comandă.

Eu însumi am publicat o carte („Unités actives et mathématiques actuelles. Une révision de la théorie de l'équilibre économique général”, Paris, Ed. Dunod, 1976) în care subliniez că echilibrul general nu este niciodată un echilibru de lucruri, ci întotdeauna o configurație de activități. I-am cerut părerea lui Georgescu-Roegen despre această carte și spre marea mea bucurie acest aviz a fost favorabil. Cartea pune în deplină lumină agenții economici activi și unitățile economice active, capabile să modifice pe plan local mediul lor. Echilibrul general în aceste condiții presupune în interiorul constrîngerilor structurale incompatibilitatea aspirațiilor, proiectelor și acțiunilor indivizibililor și grupurilor.

• V-aș ruga să ne spuneți cîteva cuvinte despre institutul pe care-l conduceți și despre colaborarea cu oamenii de știință români.

— Ne-am preocupat să dăm acestor idei formalizări adecvate la Institutul de științe matematice și economice aplicate (ISMEA). Din 1944, împreună cu Pierre Uri și cu ajutorul Rezistenței franceze, am creat primul grup de matematică aplicată în economie, format din René Roy, Maurice Allais, François Divisia, Jacques Dumontier, Lutfalla, Dubourdier și cu mine.

Continuăm efortul nostru, stimulați de întîlnirile utile pe care am avut prilejul să le avem la colocviile succesive franco-române.

Colocviul economic franco-român, care a ajuns la a patra sesiune, a fost creat în 1968. Această instituție are deja o tradiție solidă, dar ea n-ar dura dacă nu ar ști să se reînnoiască. Și ea a făcut deja acest lucru accentuînd caracterul pe care-l are de la înființare, interdisciplinar, pentru a adopta terminologia lui Delattre, directorul serviciului de cercetare interdisciplinară de la Saclay. Am putea considera că unul din firele conducătoare ale investigațiilor sale au fost de folos pentru ale noastre, urmărind cu toată rigoarea științifică unele din itinerariile care conduc de la fizică, trecînd prin biologie, la organisme sau organizații cu caracter social. Colocviul a beneficiat de participarea activă a unui mare om de știință român, de reputație universală, academicianul Octav Onicescu. Cuvîntul acestui maestru va fi prelungit de studierea de către noi a gândirii sale, nu numai a celei vii, ci și a celei tipărite.

Nu pot exprima în cuvinte tot ce datorăm delegațiilor românești succesive participante la colocviu. Toți colegii prezenți în această instituție ilustrează au recunoscut nivelul științific și calitatea aportului lor.

Îmi exprim urearea, care nu este greu de realizat, ca aceste colocvii să continue și să se aprofundeze.

Interviu consemnat de
Dinu DRAGOMIRESCU

ECHILIBRUL economic a constituit din totdeauna o dorință și o preocupare fascinantă pentru practica și teoria economică burgheză. Este firesc ca cercetările în acest domeniu să capete accente deosebite în perioadele când fenomenele de dezechilibru sînt la ordinea zilei și devin șocante. În astfel de perioade, perioade de criză economică, se vorbește, se scrie și poate chiar se învață, mai mult ca oricînd, despre coordonarea acțiunilor, despre plan, despre echilibrul economic și teoria economică. O astfel de reflecție este întărită și de conținutul lucrării lui Erich Schneider, fost profesor la Universitatea din Kiel și membru al Societății internaționale de economie, apărută în traducere franceză sub titlul *Microéconomie. Introduction à la théorie économique*.¹) Optica autorului atrage atenție, în primul rînd, prin aceea că își propune, în întreaga sa lucrare, să-și convingă cititorul că o economie capitalistă „de piață”, deci de întreprinderi private, concurențiale, nu se poate dezvolta decît printr-o coordonare a activității fiecărui agent economic în parte și a tuturor în ansamblu, ceea ce, evident, frizează absurdul. Chiar titlul lucrării este sugestiv în acest sens. „Introducere” în teoria echilibrului economic nu se face prin viziunea macroeconomică cu care ne-au obișnuit modelele capita-

În căutarea echilibrului economic

liste postbelice de creștere (care operează în exclusivitate cu categorii macroeconomice ca venit național, capital total existent și investit etc., făcînd abstracție de mecanismul intern al economiei capitaliste), ci printr-o prismă mai veche, care deși oferă evident o perspectivă cu totul limitată, este mai aproape de realitățile vieții economice capitaliste: întreprinderea, respectiv viziunea microeconomică. Pentru a stabili, evident, în mod abstract, teoretic, legătura dintre parte și întreg, dintre activitatea economică a întreprinderii capitaliste și ansamblul economic la

nivelul unei țări, autorul este nevoit să se refere la realitatea „mecanismului” economic din țările socialiste, denumit de autor „economie dirijată de la centru” și să insiste asupra semnificației ipotetice a raportului dintre „planurile economice” ale întreprinderilor capitaliste și economia „de schimb” luată în ansamblul ei.

Pentru Erich Schneider esența teoriei economice este problema echilibrului economic. Această teză conține, desigur, o mare doză de adevăr. „În fond — se afirmă de către autor — întreaga teorie pînă în zilele noastre se învîrtește în jurul echilibrului economic, privit de fiecare dată prin aspectele sale noi. Toate discuțiile despre stabilitatea financiară internă și externă, despre convertibilitate etc., nu sînt altceva decît preocupări de a atinge echilibrul determinat, sau de a-l asigura” (p. 270). După cum afirmă autorul, noțiunea de echilibru economic este tot atît de veche ca și teoria economică. În sprijinul acestei afirmații este citat „Tabloul economic” al lui Fr. Quesnay, pe care fiziocrații îl considerau a fi un instrument prin care se poate constata „ordinea sau dezordinea pe care le pot provoca guvernele”, teoria prețurilor a lui Adam Smith, care este caracterizată drept o primă tentativă pentru o teorie a echilibrului într-o „economie de piață” și analiza acumulării capita-

lului a lui K. Marx (mai corect a reproducerii capitaliste), în care se recunoaște o primă încercare de a evidenția condițiile pentru o creștere economică echilibrată (contradicțiile care nu permit acestui lucru în economia analizată de Marx nu sînt amintite).

Într-adevăr, preocupările economiștilor burghezi de a pătrunde tainele echilibrului economic sînt mai vechi decît ale lui Schneider. Ele datează încă din secolul trecut și sînt cu atît mai persistente cu cît practica economică se încapăținează să nu urmeze teoria lor. Nu este vorba de viziunile macroeconomice o-mintite mai sus, ci de încercările de analiză economică parțială și globală în vederea determinării echilibrului parțial și a echilibrului global, la început a echilibrului static, iar ulterior și a celui dinamic. Analiza parțială statică și echilibrul corespunzător acestei viziuni au fost dezvoltate de Alfred Marshall (1842—1924), care totodată a evidențiat și limitele unui astfel de echilibru. Un pas următor îl face Leon Walras (1834—1920) și Vilfredo Pareto (1848—1923). Ei înțeleg în mod just economia națională ca un mare sistem interdependent pe care îl analizează global, dar echilibrul, a cărui teorie o elaborează, este static.

Desigur, din punctul de vedere al economiei politice burgheze, soluția walraso-paretiană a echilibrului general constituie un

fise

● „Deși a apărut și s-a dezvoltat în cadrul economiei capitaliste — arată Petre Mălcombe, Almos Vorzsak și Magdalena Vorzsak în „Cuvîntul înainte” la cartea lor *Strategii de marketing* (Editura Junimea, 1976, 216+VIII p.), marketingul nu este incompatibil cu natura economiei socialiste... Fără îndoială, orînduirea socialistă imprimă marketin-

gului o seamă de particularități față de capitalism, atît în ceea ce privește sfera de aplicare, cît și conținutul tehnicilor și metodelor folosite”. Autorii prezintă în lucrarea lor cunoștințe cu privire la organizarea și conducerea activităților de marketing, începînd cu determinarea obiectivelor de dezvoltare a întreprinderii și pînă la elaborarea deciziilor de alegere a căilor pentru atingerea obiectivelor respective. Sînt tratate principiile de stabilire a obiectivelor și mijloacelor utilizate care, unite într-un ansamblu concret și dinamic, alcătuiesc strategiile de marketing ale întreprinderii. Cuprinsul: I — Alternative strategice; II — Strategia cercetărilor de marketing; III — Strategia decizională; IV — Strategia lansării produselor noi; V — Prețul; VI — Strategii de marketing internațional.

Categoria venit este independentă de producția de mărfuri

● G. Budnik nu este de acord — în articolul *Sușcinost kategorii dohoda* (Esența categoriei de venit), apărut în revista *EKONOMICKIE NAUKI* nr. 2/1976 — cu opiniile răspîndite în literatura de specialitate că veni-

tul ar fi o parte a produsului, măsurată de valoare (E.A. Valiev), că ar fi o categorie valorică, condiționată de relațiile marfă-bani (E. V. Rișenkov), sau că repartiția sub forma veniturilor ar fi un derivat al producției de mărfuri (M. V. Kolganov). După autor, atît veniturile în formă naturală, cît și cele în formă valorică sînt, prin semnificația lor esențială, naturale. Veniturile — spune G.B. — sînt forme de existență, de exprimare a corelației dintre produsul necesar și munca necesară, dintre produsul suplimentar și munca suplimentară, forme de realizare economică a proprietății asupra mijloacelor de producție, momente ale producției și reproducerii ei. În anumite condiții, ele se manifestă sub formă valorică; acolo unde nu există relații de marfă-bani, categoria venit exprimă în mod direct raporturi de muncă, raporturi care stau la baza unor venituri naturale.

Dincolo de conglomerate: supracorporațiile

● Dintr-un comentariu la cartea *Beyond the Conglomerates: The Impact of Supercorporations on the Future of Life and Business* (Mai departe de conglomerate: impactul supracorporațiilor asupra viitorului vieții și

al activității economice), de Edward R. Bogley, *Amacom* 1975, făcut în revista „*The Futurist*”, rezultă că pînă în anul 1990 un număr mic de „supracorporații” va produce 3/4 din produsul național brut al Statelor Unite. După părerea autorului cărții, supracorporațiile cu active de un miliard dolari vor domina peste 15 ani lumea occidentală. Supracorporațiile ar avea o mare flexibilitate și agresivitate. Aceste supracorporații și-ar baza în mare măsură activitatea pe contracte acordate de stat, pe „serviciile” pe care le-ar presta la cererea statului — ceea ce, evident, confirmă teza marxist-leninistă a împletirii tot mai strînse dintre interesele monopolurilor și ale statului capitalist, a caracterizării capitalismului actual drept capitalism monopolist de stat.

Documente ale istoriei: „România un nume de la Traian împăratul”

magazin istoric

● La rubrica „Documente ale istoriei” a revistei *MAGAZIN ISTORIC* (nr. 4/1976), N. Copoiu semnează articolul *România un nume de la Traian împăratul — ca introducere la publicarea unor documente fundamentale*

punct culminant, tocmai prin aceea că a reușit să vadă și să cuprindă un orizont mult mai larg în comparație cu orizontul imediat, determinat de proprietatea privată capitalistă, orizont pe care predecesorii lor nu au putut să-l depășească. Pasul spre o viziune dinamică a fost făcut în perioada de după război, cind procesul economic de ansamblu a început să fie analizat în timp, respectiv dinamic, iar echilibrul walraso-paretian — ca un caz special, ca un moment al echilibrului economic dinamic. În această direcție și-au adus contribuția Ragnar Frisch, Jan Tinbergen, John R. Hicks, C. F. Roos, P. A. Samuelson, Johan Akerman și alții.

Deoarece teoria economică burgheză contemporană analizează o economie care în esența ei continuă să se bazeze pe proprietatea privată, punctele de vedere noi (viziunea generală și dinamică a procesului economic) nu au înălțat pe cele vechi și, în consecință, în cursurile de specialitate și în tratatele de teorie economică se insistă încă foarte mult asupra echilibrului static și chiar al echilibrului parțial. Acest lucru îl face și E. Schneider. Mai mult, el încearcă o îmbinare a celor două echilibre, insistînd foarte mult asupra echilibrului în cadrul unei economii închise, parțiale, statice și totodată exprimă necesitatea

îmbinării unui astfel de echilibru cu unul global și dinamic. Concepția autorului, conform căreia echilibrul economic general poate fi abordat prin prisma activității microeconomice apare astfel cîș se poate de clar. Pentru a se obține echilibrul economic general este suficient ca planurile microeconomice să țină seama de anumite „elemente”.

Aceste elemente sau date sînt în parte de natură microeconomică. Cele de natură macroeconomică se referă la: nevoia de produse în care este specializată întreprinderea; mîna de lucru disponibilă la data elaborării planului; resursele naturale disponibile; stocul de capital disponibil; cunoștințele tehnice și organizatorice (ceea ce se mai numește și orizontul tehnic); organizarea juridică și socială a economiei. Toate aceste elemente se iau în considerare așa cum sînt la data elaborării planului, ceea ce nu înseamnă că ele rămîn imuabile în perspectivă, respectiv pentru întreaga perioadă pe care o programează. Este interesant că, după autor, natura elementelor microeconomice este aceeași; ele diferă de cele macroeconomice doar prin prisma ordinea de mărime.

În legătură cu natura macroeconomică și microeconomică a datelor ce se iau în considerare la elaborarea planului unei întreprinderi, E. Schneider face o

comparație între situația din economia socialistă și economia capitalistă (de piață), precizînd că, „în economiile dirijate de la centru sistemul de date ale planificatorului cuprinde numai date macroeconomice”, în timp ce, într-o economie „de schimb”, unitatea economică individuală ar trebui să folosească „pe de o parte date macroeconomice, iar pe de altă parte, realitățile care reprezintă date pentru ea, dar care nu sînt de natură macroeconomică” (p. 262-263). Evident, este o optică deformată, pe care o întîlnim adesea la economiștii occidentali în ceea ce privește planificarea socialistă. În elaborarea planurilor economice socialiste este văzut numai sensul centru —> întreprindere, iar fluxul datelor și al proiectelor de plan de la întreprindere spre organele centrale de planificare este complet neglijat.

Erich Schneider folosește adesea în lucrarea analizată comparația cu economia socialistă. Acest lucru ni se pare cu totul firesc, mai ales într-un tratat în care problemele echilibrului economic și ale planificării economice constituie preocuparea dominantă, deoarece prioritatea în acest domeniu este a socialismului. În această ordine de idei se subliniază că echilibrul economic și planificarea economică nu este o himeră, o viziune ireală, ci o realitate care rezultă imediat ce se face o analiză a

fenomenului economic. În sprijinul acestei afirmații autorul invocă faptul că deși preocuparea pentru găsirea echilibrului economic se manifestă pe alte căi, în mod diferit, ea există atît în economia „dirijată”, cit și în „economia de piață”. Este foarte adevărat că o astfel de preocupare există, numai că în economia socialistă echilibrul economic dinamic este o realitate, în timp ce în economia capitalistă preocuparea rămîne în domeniul căutărilor. Este drept, acestea devin mai persistente atunci cînd realitățile economice vădesc un dezechilibru grav, așa cum este cazul cu economia actuală a țărilor capitaliste dezvoltate.

Pentru a se realiza un echilibru economic dinamic și de ansamblu însă, nu este suficient să existe „preocupări” în acest sens. Oricît de intense ar fi, ele nu pot schimba realitatea, determinată de premise obiective, de proprietatea privată capitalistă care, prin natura ei, se împotrivesc cerințelor unui echilibru dinamic macroeconomic, fiecare „celulă” a economiei, fiecare întreprindere urmărind, în cadrul unei acute lupte de concurență, prin forțe „centrifuge”, realizarea profitului maxim.

prof. dr.
Eugen PRAHOVEANU

1) Editura Sirey 1974, 433 pag.

din perioada decembrie 1861 — ianuarie 1862, care marchează ūnirea instituțională a Principatelor. Sînt prezentate documentele: Mesajul domnitorului Alexandru Ioan Cuza și Proclamația sa către români din 1861, Mesajul său către Adunarea legislativă a României din 24 ianuarie 1862 ș.a. Este reprodușă, de asemenea, Propunerea prezentată de M. Kogălniceanu în numele unui grup de deputați în legătură cu numele, stema și drapelul României. Reproducem din acest document: „Români, Țara Românească, România este un nume pe care națiunea noastră l-a moștenit de la Traian împăratul... Țara Românească, România este un titlu național ce nu poate înșufla nici frica, ce nu reprezintă nici o idee de concistă (conchistă — cucerire, acaparare). Este titlul Principatelor Române astăzi întrunite într-un singur stat, statul Român, statul României”.

Marketingul sub semnul întrebării ?

• Este titlul unui articol scris de Robert Thalvard în „Economie et Humanisme” și reproduș de revista PROBLÈMES ECONOMIQUES nr. 1457/1976, în care autorul face un inventar al princi-

palelor acuzații formulate împotriva marketingului, precum și al replicilor prezentate de profesioniștii acestei discipline. Din „actul de acuzare” rezultă că marketingul: realizează presiuni pentru a obține consumul oricărui produs; favorizează falsă inovație, valoarea de schimb în detrimentul celei de întrebuintare, uzura morală calculată; legitimează risipa, creează nevoi artificiale, reduce noțiunile de bunăstare, dezvoltare, civilizație la consumul material individual ș.a. R. Th. clasifică replicile în: răspunsuri care nu se justifică (marketingul contribuie la comunicarea între producător și consumator, aceasta fiind considerată ca avînd un singur sens ș.a.); răspunsuri care trebuie avute în vedere: marketingul este un ansamblu util de tehnici de informare și analiză, care trebuie deosebit de utilizarea ce i se dă; diferența între nevoi „reale” și nevoi „artificiale” devine relativă, incetează să mai fie de natură logică din momentul în care trebuințele pur fiziologice sînt satisfăcute ș.a.; întrebări rămase deocamdată fără răspuns: este întreprinderea o creatoare de modele culturale? ce merită să fie dorit? de ce depinde stilul unei epoci? ș.a. După autor, nu există civilizație

fără o etică în același timp individuală și colectivă. Dimensiunea colectivă este neglijată de „societățile occidentale”, unde echipamentele colective sînt sacrificate în favoarea bunurilor și serviciilor de consum individual — ceea ce se referă și la marketing.

O metodă de previzionare a evoluției prețurilor cu aplicație la economia capitalistă

• În studiul lui François Corrot-Ducluzeau La Prévision à long terme de l'évolution des prix: Problèmes et modes opératoires (Previziunea pe termen lung a evoluției prețurilor: probleme și moduri operatorii), Chroniques S.E.D.E.I.S. 29 Février 1976, se indică următoarea metodă pentru previzionarea pe termen lung a evoluției prețurilor. În primul rînd, apare necesitatea de a degaja evoluțiile prețurilor de componentele lor nominale, aducîndu-le la valori în monedă constantă, datorită utilizării unui indice de corectare adecvat, cum este indicele prețurilor produsului intern brut sau, în lipsa acestuia, indicele prețurilor de consum. De asemenea, prețu-

rile în valoare reală ale bunului studiat vor fi curățate de incidența perturbatoare a mișcării generale a prețurilor, pentru ca să rezulte tendințele de preț oarecum purificate, ca și produsele pe care le obține chimistul în cazul unei distilări continue. Pornind de la tendințele de preț obținute, va urma analiza rolului diferitelor elemente intrinsece care acționează la determinarea prețului real, elemente evocate în studiu, tratîndu-se în mod succesiv variațiile autonome ale prețurilor produselor și serviciilor consumate, ale tehnologiei și ale „economiiilor de scară”. Asupra fiecăruia dintre aceste elemente se va formula o previziune elementară sub forma unei simple ipoteze a priori sau, la cealaltă extremă, sub forma unei previziuni economice elaborate. Această manieră de lucru empirică și, în același timp, carteziană (a diviza dificultatea în atîtea părți cit este posibil) prezintă avantajul de a „descentraliza” riscul previziunii în elemente multiple care vor face apoi obiectul unui control în timp.

TISE

Şantier editorial

Eficienţa comerţului exterior

(Editura politică)

● Ce consideraţi inedit în abordarea metodologiei de determinare a eficienţei comerţului exterior pe care o prezentaţi în lucrarea dumneavoastră ?

— Pornind de la unele concluzii rezultate din analiza aprofundată a interdependenţelor dintre economia naţională şi activitatea de comerţ exterior, în lucrare am căutat să aducem în primul rând, o serie de precizări privind formarea, interpretarea şi clasificarea multiplelor efecte pe care activitatea de comerţ exterior le are asupra economiei naţionale.

În al doilea rând, am încercat să argumentăm necesitatea folosirii unui criteriu unic de determinare a eficienţei economice a comerţului exterior, respectiv economisirea de muncă socială naţională.

În al treilea rând am sugerat realizarea unui sistem integrat de analiză a eficienţei economice de ansamblu a comerţului exterior, sistem bazat pe unitatea dintre activitatea de export şi cea de import. Precizările care se fac în lucrare în legătură cu conţinutul economic al indicatorilor cuprinşi în sistemul de determinare a eficienţei comerţului exterior, considerăm că vin să faciliteze nu numai utilizarea în sine a acestora, ci şi modul de interpretare a rezultatelor.

De asemenea, considerăm inedit capitolul care se referă la modalităţile prin care poate fi măsurată influenţa pe care comerţul exterior — schimbul de mărfuri — o are asupra celui mai sintetic indicator de dezvoltare a unui ansamblu economic, venitul naţional.

● Pe ce elemente se bazează metodologia de cuantificare a influenţei comerţului exterior asupra veniturului naţional ?

— Metodologia prezentată în lucrare permite evidenţierea modificărilor care intervin în venitul naţional prin luarea în considerare atât a economiei sau pierderii de muncă socială naţională, rezultată din operaţiunile de export şi import, cât şi a soldului balanţei comerciale, care, în funcţie de valoarea sa negativă sau pozitivă, reflectă o atragere, respectiv o cedare temporară de valori materiale în sau din circuitul economic naţional.

I. Bujorică

N. Pop

V. Radu

A. S.

Transferul tehnologic

— un imperativ

Gunnar MYRDAL

„ESTE cu totul evident că transferul tehnologic trebuie să

se opereze într-un mod mult mai masiv pentru ca producţia a ceea ce este necesar din punct de vedere material să progreseze mai repede decât populaţia ţărilor în curs de dezvoltare. Un ajutor pentru cea mai mare parte a lumii a treia trebuie să fie deci recunoscut ca fiind cu totul necesar şi, mai mult, ca un imperativ durabil şi nu numai ca o cerinţă pe termen scurt.

Încercînd să fiu realist, am ajuns la o viziune a perspectivelor dezvoltării economice mai sumbră decît a majorităţii colegilor mei economişti, dar nu sînt defetist. Din contră, concluzia mea este că dezvoltarea cere efort mai mare şi în multe privinţe mai radical: reforme mai rapide şi mai eficiente şi înscrirerea în bugetele ţărilor dezvoltate a unui volum de ajutor care se apropie de cheltuielile consacrate altor obiective naţionale importante, ca securitatea socială, învăţămîntul, fără a mai vorbi de armamente”.

(Problèmes Économiques, 24 martie 1976)

Nivelul intelectual al forţei de muncă

V. GOILO

ВОПРОСЫ ЭКОНОМИКИ

„STATISTICA naţională a multor ţări şi anchetele selective arată că în prezent forţa de muncă dispune în masă de însuşiri mult mai dezvoltate decît acum 15—20 de ani. O astfel de legitate a evoluţiei forţei de muncă în condiţiile revoluţiei tehnico-ştiinţifice este obiectivă. Problema constă în faptul că această revoluţie ridică importanţa rolului oamenilor muncii ca forţă principală de producţie a societăţii. Acţiunea, inerentă modului de producţie capitalist, de frinare şi limitare a dezvoltării omului, este slăbită de un şir de factori mai înainte necunoscuţi, în special de asimilarea de către mase a unor din fundamentele ştiinţelor naturii şi ale tehnicii. Astăzi clasele conducătoare nu mai pot opri perfecţionarea care are loc, chiar în forme capitaliste, a elementului principal al forţelor de producţie, deoarece el este necesar în mod vital pentru producerea şi acumularea capitalului”.

(nr. 2/1976)

Automatizarea cere un sistem social orientat spre om

Jean CHATAIN

„APLICATA la producţia bunurilor materiale, automatizarea apare ca un mijloc de a face continuu un proces pînă atunci discontinuu, în care omul intervine în mod local — fizic sau intelectual — ca element al procesului. Este vorba de un nou mijloc de muncă la nivelul societăţii... a cărui realizare trece printr-o revizuire a produsului, a însuşi procesului şi prin utilizarea unor elemente standard... Automatizarea este un sistem complex, care pretinde cooperarea între munca de concepţie a produsului şi munca de concepţie a maşinii, ca şi între cei ce concep şi cei ce utilizează sistemul... Spre deosebire de producţia mecanizată... condiţia de funcţionare optimă a unui sistem automat rezidă într-un anumit tip de calificare a muncitorilor şi în intervenţia lor conştientă... Problema este de a se trece de la un sistem... care vizează exploatarea maximă a omului, la unul care dă maximum omului şi muncii vii”

(ianuarie 1976)

Să nu dăm întreaga vină pe tehnică

prof. Pierre BEZIER

preşedintele Uniunii inginerilor civili din Franţa

„În ochii unora epoca noastră este caracterizată în câteva cuvinte — uniformitate, risipă, automatism — care rar sînt pronunţate binevoitor, iar celor ce lucrează în domeniul mecanicii li se adresează o bună parte din blamul cuprins în această judecată peiorativă şi sumară. Cei ce o formulează înfrumuseţează imaginea ce şi-o fac despre trecut, şi uită uşor mizeriile, perioadele de foamete sau epidemiile unei epoci care este încă în mod tragic prezentă pentru unele naţiuni. Că, confortul nu ameliorează neapărat natura umană, putem fi de acord; dar, dacă penuria extremă generează uneori devotaşmente admirabile, ea este şi mai des motivul unor acţiuni reprobabile... Mecanica, pentru a nu vorbi decît de ea, nu pretinde să-l facă pe om mai bun; ea îi asigură existenţa materială, îi oferă timp liber, lăsîndu-i posibilitatea să-i dea acestuia întrebuinţarea ce i-o dictează inima şi raţiunea. Dar cel ce lucrează în domeniul mecanicii trebuie să se oprească aici şi să dea cuvîntul filozofului, eticianului şi educatorului”.

(Sciences et Techniques)

Planificarea economică-curentul viitorului

James R. CROTTY şi Leonard A. RAPPING

„PLANIFICAREA, care reprezintă o opţiune, ar putea să devină în viitor şi pentru capitalism opţiunea pe termen lung. De pe acum au fost formulate câteva propuneri de seamă în vederea adoptării planificării, fără însă să se preconizeze o economie complet planificată, în sensul în care înţelegem obișnuit acest concept. Ele se ocupă mai ales de colectarea informaţiilor, elaborarea de previziuni, folosirea de stimulente prin taxe şi subvenţii şi influenţarea alocării resurselor. Dar pentru noi este limpede că dacă este vorba de planificarea să ajute la rezolvarea contradicţiilor majore ale economiei interne, ea trebuie să realizeze o substituie semnificativă a proceselor de piaţă cu măsuri administrative. O planificare autentică trebuie să implice nu numai stabilirea salariilor şi preţurilor, dar şi alocarea în mod direct pe cale guvernamentală a materiilor prime şi creditelor, un sistem amănunţit de taxe, subvenţii şi penalizări... precum şi strategii de investiţii coordonate administrativ pentru firme şi întreprinderi.

(decembrie 1975)

ECONOMIE MONDIALA

ASISTENȚA FINANCIARĂ INTERNAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTARE III

„**EVENIMENTELE** din 1974 și 1975 au constituit o ilustrare vie a vulnerabilității proceselor de creștere din țările în curs de dezvoltare în fața evenimentelor din afară și au atras din nou atenția asupra rolului pe care trebuie să-l îndeplinească politicile financiare și monetare internaționale întru menținerea procesului de dezvoltare”. Cu aceste curinte se deschide materialul asupra colaborării financiare internaționale pentru dezvoltare, pregătit de experți în vederea dezbaterilor pe această temă din cadrul sesiunii a IV-a a U.N.C.T.A.D. (Nairobi, 5—28 mai 1976).

Ne aflăm în prezent la jumătatea celui de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare. Au trecut aproape 15 ani de când comunitatea internațională urmărește ca, pe baza unor norme și programe acceptate de toate țările, să pună

în acțiune un sistem de asistență financiară pentru ridicarea economiei țărilor rămase în urmă.

În cursul anilor '60 și la începutul anilor '70 sistemul de cooperare monetară și financiară internațională a jucat un rol important în furnizarea de fonduri țărilor în curs de dezvoltare, ajutându-le să-și mărească ritmul de creștere spre nivelurile prevăzute în această pricină în Strategia internațională a dezvoltării. Dar, sub numeroase aspecte obiectivele Strategiei nu au fost susținute atât cât ar fi fost necesar; mai ales ritmul general de creștere preconizat nu a fost atins. Se poate spune că încetineala cu care aransează țările sărace este o reflectare directă a stării cooperării internaționale în serviciul dezvoltării.

APD în stagnare

LIMITELE sistemului existent de asistență internațională se concretizează, mai ales, în îndepărtarea de obiectivul ca ajutorul public pentru dezvoltare (A.P.D.) — acordat în condiții liberale, de favoare — să nu reprezinte mai puțin de 0,7% din produsul național brut al țărilor furnizoare. Nerealizarea acestui obiectiv a sporit importanța aporturilor neînsoțite de condiții liberale ca surse ale finanțării externe. Atât prin natura lor cât și datorită anumitor politici adoptate, aceste surse n-au putut compensa însă insuficiența A.P.D.

În expresie nominală, vărsămintele nete de A.P.D. au crescut în medie cu 4% anual în perioada 1961—1973¹⁾. În expresie reală, A.P.D. nu a progresat, nivelul său din 1973 fiind chiar inferior celui din 1963 (6259 mil. dolari, față de 6675,6 mil.). În 1974, țările membre ale Comitetului de ajutor pentru dezvoltare (C.A.D.) din sinul O.C.D.E. au sporit cu 21% A.P.D.-ul lor în prețurile curente. Dar prețul bunurilor și serviciilor furnizate în cadrul programelor de ajutor a sporit mult mai rapid decât nivelul general al prețurilor, în parte ca urmare a ridicării costurilor ajutorului alimentar și ale exporturilor de produse industriale finite, astfel încât în termeni reali A.P.D. a scăzut în acel an în proporții apreciate la circa 7%.

Stagnarea A.P.D. a fost semnalată încă din 1969 de către Raportul Pearson („Spre o acțiune comună pentru dezvoltarea lumii a treia”). În discursul pronunțat în septembrie 1974 la sesiunea anuală a F.M.I., Robert McNamara, președintele Băncii Mondiale, scotea în evidență faptul că A.P.D., ca sursă de fonduri, este cel mai afectat de „ituzia monetară”. Creșterea sumei creditelor bugetare acordate țărilor în curs de dezvoltare în anii 1970—1974, arăta el, a fost suficientă numai „pentru a menține valoarea reală a asistenței la nivelul din 1970... O sporire considerabilă a sumelor nominale ale creditelor bugetare afectate A.P.D. este și va continua să fie necesară cu singurul scop de a compensa efectele inflației”. Acest lucru este valabil pentru toate categoriile de mijloace financiare care compun transferul de resurse către țările în curs de dezvoltare. Aportul total net de resurse pentru dezvoltare furnizat de țările membre C.A.D. țărilor în curs de dezvoltare și organismelor multilaterale a sporit cu 10%, de la 24,3 mld. dolari în 1973 la 26,7 mld. dolari în 1974.

Dar, ca urmare a incidenței inflației, a avut loc o scădere în termeni reali.

Revelatoare este următoarea comparație: în termeni reali, A.P.D. pe un locuitor din țările furnizoare a scăzut cu 20% în ultimii 10 ani, iar A.P.D. pe un locuitor din țările beneficiare a scăzut în aceeași perioadă cu 30%.

O concentrare de un fel deosebit

DACA FLUXURILE de A.P.D. au rămas staționare în anii '60 și la începutul actualului deceniu, în schimb alte surse de fonduri destinate țărilor în curs de dezvoltare au manifestat un dinamism cert. Resursele nete acordate în condiții comerciale normale au sporit rapid, în special fondurile din surse private, ceea ce a făcut ca creșterea aportului total al țărilor C.A.D. la finanțarea dezvoltării să fie aproape de două ori mai mare decât creșterea A.P.D.

Caracteristicile fondurilor acordate în condiții comerciale normale, ca și contribuția lor la dezvoltare sînt fuciar diferite de acelea ale A.P.D. Intrucît la baza lor stau, în esență, criteriile de solvabilitate, aceste fluxuri se adresează unui număr destul de mic de țări. Pentru același motiv, repartitia imprumuturilor din această categorie este extrem de inegală. În anii 1970—1973, șapte țări, reprezentînd o cincime din P.N.B.-ul ansamblului țărilor în curs de dezvoltare, au beneficiat de două treimi din suma totală a emisiunilor de imprumuturi, iar șase țări (un sfert din P.N.B. total) au primit două treimi din creditele în eurodevize, cunoscute public.

Situația este identică și pentru celelalte fluxuri acordate în condiții comerciale normale: între 1969 și 1973, nouă țări (32% din P.N.B. total al țărilor în curs de dezvoltare) au primit două treimi din investițiile private directe, iar zece țări (31% din P.N.B. total) au primit două treimi din vărsămintele în contul creditelor de export publice și private.

Nici instituțiile multilaterale de credit

nu au infirmat această tendință intrucît și ele și-au concentrat imprumuturile ordinare pe un număr destul de mic de țări. Nouă țări (36% din P.N.B. total) au primit mai mult de două treimi din vărsămintele nete ale Băncii Mondiale cu titlu de imprumut între 1969 și 1973: șapte din aceste nouă țări figurează și pe una sau mai multe dintre listele de beneficiari principali, menționate mai înainte. Prin urmare, deși este incontestabil că instituțiile multilaterale de credit au reușit să pună la dispoziție fonduri țărilor care nu erau în măsură să apeleze la surse de capitaluri private, este tot atât de adevărat că de ameliorarea condițiilor de creditare au beneficiat înainte de toate țările care aveau deja acces la aceste surse.

„Condiții de favoare” impovărătoare

TENDINȚELE relevate — stagnarea A.P.D. în termeni reali și repartitia inegală a celorlalte fluxuri financiare — au avut o incidență profund negativă în special asupra țărilor celor mai sărace, mai precis asupra celor cu un venit pe locuitor sub 250 dolari. În prețuri și la cursuri de schimb constante, aportul A.P.D. către aceste țări s-a diminuat cu 9% între 1966 și 1973, iar aportul celorlalte fonduri cu 23%. Astfel se explică, într-o măsură, de ce ritmul mediu de creștere al țărilor celor mai sărace nu a fost decât de 3% pe an

Tabelul nr.1

Variație de prognoză a creșterii în țările în curs de dezvoltare, ritmuri anuale

Grupe de țări în curs de dezvoltare	Populație (mil. loc.)	Creșterea PIB pe locuitor		
		Mediul 1965-1972	Mediul 1974-80	Prognoza 1974-80
1. Principalele producătoare de petrol	300	5,4	8,4	8,4
2. Exportatoare de minereuri	100	1,2	3,8	3,8
3. Alte țări în curs de dezvoltare				
a) venit pe loc. de peste 200 dolari	600	4,3	3,4	4,0
b) venit pe loc. sub 200 dolari	1000	1,1	-0,4	2,1

în perioada 1970—1973, adică jumătate din obiectivul fixat în Strategia internațională pentru ansamblul țărilor în dezvoltare. Țările în curs de dezvoltare cu un venit pe locuitor de peste 250 dolari au realizat un ritm de creștere de 6,5%. Pentru ele, problema finanțării rezidă mai puțin în volumul global cit în modalitățile și condițiile precum și în continuitatea transferului de resurse.

Unul din cele mai importante aspecte ale fluxurilor obținute la condițiile pieței constă, de exemplu, în următorul fapt caracteristic: vărsămintele brute în cadrul creditelor private de export au sporit aproape de 20 de ori între 1962 și 1973, în timp ce vărsămintele nete doar s-au dublat. Luând în considerare și celelalte categorii de fluxuri emanând de pe piața capitalurilor private, se impune concluzia că țările care au împrumutat mult în condițiile pieței au fost constrinse să împrumute din ce în ce mai mult pentru a putea menține un aport net de resurse reale, și cu atât mai mult pentru a-l spori. O creștere economică alimentată mai ales prin împrumuturi private se dovedește precară, intrucât creșterea datorităilor face acea țară tot mai vulnerabilă față de evoluția raportului său de schimb, tot mai dependentă de piețele sale de export și de condițiile pieței internaționale de capitaluri.

O asemenea situație devine amenințătoare pentru multe țări în curs de dezvoltare, cu atât mai mult cu cât țările dezvoltate nu dau dovezi că ar tinde să respecte obiectivele stabilite pentru A.P.D. În 1974, țările în curs de dezvoltare au încasat ca A.P.D. o sumă de 5.60 dolari pe locuitor, în timp ce încasările totale pe locuitor din transferul de resurse au fost de 13 dolari. Deci, încasările în condiții de favoare nu au reprezentat nici măcar jumătate din total.

Dealtfel, înseși „condițiile de favoare” ale fluxurilor publice sînt variabile de la o țară furnizoare la alta. Rezoluția 60 adoptată de U.N.C.T.A.D III, sprijinită și de România, invita țările dezvoltate să ia în considerare opinia exprimată de țările în curs de dezvoltare și de câteva țări dezvoltate, după care: a) nivelul dobânzii la împrumuturile publice pentru dezvoltare n-ar trebui să depășească în medie 2% pe an; b) durata acestor împrumuturi să fie de cel puțin 25—40 de ani, iar termenul de grație să nu fie mai mic de 7—10 ani; c) ponderea donațiilor în totalul ajutorului fiecărei țări dezvoltate ar trebui să fie progresiv sporită etc.

În 1973 numai Danemarca și Suedia se conformau tuturor acestor prevederi; în 1974 li s-au mai adăugat Canada, Finlanda, Norvegia și Noua Zeelandă. Se constată însă lipsa marilor donatori.

Facilități și deficite

ACEST TABLOU al fluxurilor de resurse financiare transferate țărilor în curs de dezvoltare ar fi incomplet fără menționarea țărilor recent intrate în scenă în calitate de furnizori și încă neintegrate structural în sistemul global al transferurilor internaționale de resurse. Este vorba de țările exportatoare de petrol. Fluxul ajutorului furnizat de țările O.P.E.C. a acoperit în 1974 circa 60% din costul suplimentar al importurilor de petrol ale celorlalte țări în curs de dezvoltare (7 mld. dolari dintr-un total de 12 mld), reprezentînd 6% din totalul veniturilor acestor țări din exporturile de petrol. De notat că două treimi din ajutorul O.P.E.C. a fost acordat unor țări arabe importatoare de petrol. Totalul vărsămintelor cu titlu de

A.P.D. ale țărilor O.P.E.C. a sporit de la 1,1 mld. dolari în 1973 la 3,4 mld. dolari în 1974, adică a ajuns la 1,9% din P.N.B. total al acestor țări. În plus, fluxurile în condiții neconcesionale și ajutorul prin agenții multilaterale, inclusiv facilitățile petroliere ale F.M.I., s-au ridicat la 3,6 mld. dolari în 1974.²⁾

Tehnicile și căile utilizate pentru a canaliza fonduri de la țările exportatoare de petrol spre țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol sînt încă în mutație, desigur, în viitor fiind de așteptat o mai accentuată echilibrare în repartiția acestor fonduri.

Perturbările din economia țărilor occidentale: recesiunea, accentuarea inflației, precum și costul suplimentar al importurilor de petrol, au afectat foarte serios balanțele de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol. Necesitatea de a ameliora cooperarea internațională pentru sprijinirea dezvoltării este deosebit de accentuată ca urmare a perspectivelor plăților externe ale țărilor în curs de dezvoltare, în următorii ani.

Țările în curs de dezvoltare devin tot mai conștiente că nu trebuie și nu mai pot să suporte costul recesiunii și al inflației din economia statelor capitaliste industriale, transmis lor prin numeroase canale: costul importurilor de produse finite, deteriorarea raportului de schimb etc. O țară în curs de dezvoltare care înregistrează deficite ale balanței comerciale ca urmare a unor astfel de cauze — exterioare ei — nu poate fi obligată să aplice remedul clasic al „ajustării” prin scăderea importurilor, care are comportă consecințe economice și sociale dintre cele mai dăunătoare. Se pune problema finanțării deficitului, deoarece nu se poate considera avantajos pentru țările în curs de dezvoltare să împrumute și mai mult în condiții comerciale sau să-și folosească rezervele pentru a acoperi pierderile de încasări din exporturi imputabile dezechilibrului intern din economia statelor occidentale. Acestea din urmă ar trebui să asigure țărilor afectate donații compensatorii sau o asistență pe termen lung însoțită de condiții de favoare.

Prognoze

CONFORM unor previziuni U.N.C.T.A.D³⁾, nevoile de capitaluri ale țărilor în curs de dezvoltare neexportatoare de petrol vor crește rapid pînă la sfîrșitul deceniului actual. Nivelul întărilor nete de capitaluri necesare pentru a atinge obiectivul creșterii de ansamblu în cel de-al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare, ar trebui să atingă în 1980 circa 99 mld. dolari în prețurile curente, sau 60 mld. dolari în prețurile din 1974. În 1980, mișcările inverse de capitaluri, în contul dobânzilor și repatrierilor de beneficii, vor reprezenta conform previziunilor o treime din nevoile nete de finanțare pentru acel an.

La jumătatea anului 1975, secretariatul O.C.D.E. a publicat la rîndul său estimății asupra nivelului din 1980 al aporturilor nete ale țărilor membre, aporturi care nu vor depăși 35,5 mld. dolari la prețurile din 1974. Ca urmare, ritmul de creștere al țărilor în curs de dezvoltare neexporta-

Tabela nr. 2

Suma netă a capitalurilor externe necesare pentru atingerea ritmurilor de creștere prognozate (miliarde dolari)

	1980		
	Cazul 1	Cazul 2	
Suma ajutorului public pentru dezvoltare	9,4	16,7	24,4
- ponderea în EMB-ul țărilor donatoare.	0,30%	0,20%	0,30%
Alte ajutoare acordate în condiții de favoare	1,9	5,5	5,5
Împrumuturi în condițiile pieței financiare	8,8	10,8	23,6
	20,1	33,0	53,5

toare de petrol pînă la sfîrșitul actualului deceniu se va situa sub 4% pe an.

O previziune care ajunge la rezultate asemănătoare și care oferă și o structură a volumului transferului de resurse a fost efectuată de B.I.R.D. și prezentată la sesiunea anuală a Consiliului guvernatorilor din 1974 (vezi tabelele nr. 1 și 2). Dintre situațiile incluse în tabele, cazul 1, bazat pe ipoteza că fluxurile de capital spre țările în curs de dezvoltare nu cunosc în perioada dată nici o creștere în expresie reală, duce la perspectiva puțin satisfăcătoare a unei creșteri medii generale de numai 3,4% în țările care nu exportă petrol sau minereuri și mai ales la aceea a unei scăderi anuale cu 0,4% pentru țări cu o populație de 1 miliard de oameni. Chiar dacă se găsesc mijloace suplimentare, cum presupune cazul 2, nu se vor realiza decît progrese modeste în direcția ameliorării nivelului de trai al locuitorilor „lumii a treia”.

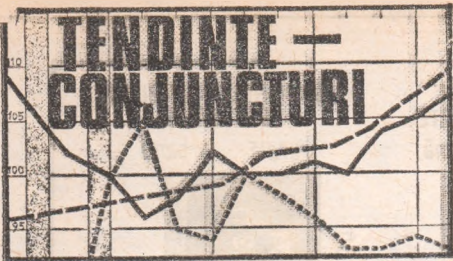
Conform unei estimății făcute de Fundația Dag Hammarskjöld, pentru satisfacerea nevoilor umane minime ar fi necesară suma de 125 mld. dolari (la prețurile din 1974) pe o perioadă de zece ani (alimentație și nutriție 42 mld., educație 25 mld., aducțiunea apei în zonele urbane și rurale 28 mld., locuințe urbane 16 mld., transporturi urbane 8 mld., programe demografice și sanitare 6 mld.).

Este limpede că sprijinirea eficientă a țărilor „lumii a treia” nu mai poate fi amînată fără ca efectele social-economice ale marilor decalaje din lumea contemporană să devină explozive. Cu atât mai urgentă devine restructurarea mecanismului și a politicilor transferului de resurse către aceste țări. O seamă de aspecte ale acestei probleme care va avea neîndoieloc ecouri în cadrul U.N.C.T.A.D. IV, vor fi abordate în partea a doua a articolului.

Gh. DUMITRU
C. VASILIADE

¹⁾ Pentru cele mai recente informații asupra transferului de resurse către țările în curs de dezvoltare, vezi: „Courants financiers à destination des pays en développement et en provenance de ces pays: evolution récente” (TD/B/C. 3/125, sept. 1975); „La coopération financière internationale au service du développement: résultats enregistrés et besoins futurs” (TD/B/C. 3/126, sept. 1975); „L'aide au développement des membres du C.A.D. en 1974”, în l'Observateur de l'O.C.D.E., Nr. 76/1975.

²⁾ I.M.F. Survey, December 15, 1975, p. 369.
³⁾ „Trade prospects and capital requirements of developing countries, 1976—1980: report by the UNCTAD Secretariat” (TD/BC 3-VII-Misc. 2).

Balanțe de plăți

PRIVITE pe un șir de ani, soldurile balanțelor de plăți curente ale citorva zone din lumea nesocialistă oglindesc sub aspectul acesta specific marile perturbări care au ca-

spunerea pasivului țărilor în curs de dezvoltare nepetroliere, care și în 1974 fusese foarte ridicat. Cercetătorii de la Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, comentind datele pe care se bazează tabelul de mai jos, consideră că

Soldul balanței plăților curente pe câteva zone ale lumii nesocialiste, 1975 în comparație cu anii precedenți, miliarde dolari la cursurile de schimb din anii respectivi

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Tări industriale vest-europene*	+2,9	+5,8	+5,7	+1,9	-13,5	+2,9
din care: CEE	+3,3	+6,1	+5,6	+1,2	-11,0	+3,2
Tări industriale extraeuropene	+2,7	+2,4	-3,7	+0,3	-9,7	+6,2
din care: SUA	-0,3	-3,6	-9,7	+0,4	-3,4	+12,1
Tările petroliere	-0,5	+1,4	+1,2	+3,7	+56,0	+35,0

* Tările CEE, Norvegia, Austria, Suedia, Elveția
Sua: DIW, Wochenbericht 12/1976

racterizat prima jumătate a deceniului în economia țărilor respective. Elementele noi pe care le-a adus anul 1975 constau în activizarea balanțelor principalelor țări capitaliste industriale, menținerea ridicată dar intrucitva diminuată a excedentelor țărilor exportatoare de petrol, și — ceea ce nu apare în tabel —

neliniștea persistentă de pe piețele valutare, survenită în ciuda reactivizării balanțelor țărilor industriale în 1975, își are originea nu în actuala stare a relațiilor economice externe ale acestor țări, ci în aprecierea că în cursul redresării conjuncturale soldurile balanțelor vor deveni din nou accentuat pasive.

Bilanțuri economice 1975

INDIA

ÎN cursul anului fiscal încheiat la 31 martie a.c., ritmul de creștere al economiei indiene a fost de 5,5%, față de numai 0,2% în anul fiscal precedent. Anunșind aceste cifre preliminare în parlament cu prilejul prezentării bugetului, ministrul finanțelor a declarat că elementul cel mai important al redresării l-a constituit scăderea nivelului general al prețurilor cu 7—8% după o creștere de 23,9% în anul fiscal 1974/1975. Cu toate că deficitul comercial al țării a crescut, a arătat ministrul, rezervele valutare nu au fost supuse unor presiuni excesive, situându-se la sfârșitul lunii februarie la nivelul de circa 15 000 milioane rupii. Asistența financiară externă pentru dezvoltare în 1975/76

este evaluată la 9 390 milioane rupii (cifra cea mai ridicată din ultimii 10 ani), dar sporirea serviciului datoriei face ca în prezent acesta să absoarbă 20—25% din încasările Indiei de pe urma exportului. Date publicate recent arată pe de altă parte că în primele 10 luni ale anului fiscal încheiat acum, importul Indiei a fost de 42 586 milioane rupii, în creștere cu 18,4% față de anul fiscal precedent, în timp ce exportul a crescut cu 15,6%, reprezentând 30 230 milioane rupii.

BRAZILIA

Conform datelor prezentate în mesajul prezidențial anual către Congres, produsul intern brut al Braziliei a crescut în 1975 cu 4,3%, în condițiile unei urcări a indicelui general al prețurilor cu 29,4% (față de 34,5% în anul precedent). În a doua jumătate

Evoluții monetare

PERIOADA 5—9 aprilie a.c. a fost caracterizată din nou prin menținerea tendințelor de depreciere a mărcii vest-germane și a francului elvețian, în timp ce lira italiană și mai ales lira sterlină au înregistrat depreciere continuă.

Marca vest-germană, în conjunctura creată printre altele și de publicarea balanței plăților curente pe luna februarie, al cărei surplus de 622 milioane mărci vest-germane a fost de circa două ori mai mare decât cel din ianuarie a.c., a continuat să rămână alături de francul elvețian principală valută „de refugiu”. Cu toate că dobânzile la depozitele în euromărci vest-germane sînt mult mai mici decât cele la depozitele în alte eurovalute, au loc masive deplasări de fonduri spre această valută în ideea deprecierei sale în continuare.

Francul elvețian continuă să fie considerat ca o valută în care plasamentele găsesc o rentabilitate apreciată nu atît din punctul de vedere al mărimii dobînzilor obținabile, cît din acela al siguranței valorificării. Unele zvonuri care au circulat pe piață, referitor la o eventuală interzicere a cumpărărilor de valori imobiliare de către rezidenții, nu s-au adevărit, francul elvețian rămîind una dintre cele mai căutate valute.

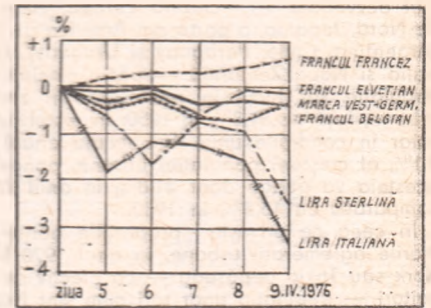
Lira italiană, în ciuda recentelor măsuri luate de autoritățile naționale (mai ales pe linia mărimii dobînzilor la toate categoriile de credite) a înregistrat în toată această perioadă o depreciere continuă, atîngînd nivelul de circa 881 lire italiene pentru 1 dolar S.U.A. la sfîrșitul intervalului, comparativ cu circa 866 lire italiene pentru 1 dolar S.U.A. la începutul lui. Faptul că Italia este confruntată din ncu cu probleme politice acute (posibilitatea unor alegeri generale anticipate) mărește incertitudinile în ceea ce privește succesul recentului program de austeritate adoptat de guvern, semnalîndu-se masive conversii din lire italiene în alte valute considerate mai stabile.

Lira sterlină a atins vineri, 9 aprilie 1976, un nou punct minim record de depreciere, respectiv 1,8394 dolari pentru o liră sterlină sau o depreciere de 36,5% față de nivelul din decembrie 1971 în raport cu monedele principalilor zece parteneri comerciali ai Marii Britanii. Situația dificilă în care se găsește economia britanică, reflectată între altele și în controversele în legătură cu proiectul de buget al guvernului prezentat recent în parlament, face ca valuta britanică să fie tot mai puțin preferată de investitori.

Prețul aurului la Londra a înregistrat ușoare oscilații în jurul nivelului de 128 dolari uncia, operațiunile efectuîndu-se mai mult pentru satisfacerea cerințelor industriale normale.

Dobînzile la depozitele în eurovalute pe perioada de 6 luni au fluctuat ușor în jurul nivelului de 6,125% la eurodolar, 3,875% la euromarca vest-germană și 2,25% la eurofrancul elvețian.

Dumitru LUNGU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția principalelor devize în săptămîna 5 IV 1976 — 9 IV 1976 față de cursul devizelor respective în raport cu dolarul din 2 IV 1976.

a anului balanța de plăți a țării a cunoscut o redresare remarcabilă, soldîndu-se cu un excedent de circa 300 mln. dolari, în timp ce în a doua jumătate a anului 1974 se încheiase cu un deficit de 827 mln. dolari. Dar pe întregul an 1975 soldul balanței de plăți a rămas pasiv (1,2 mlrd. dolari). Deficitul balanței comerciale a reprezentat în cursul anului trecut 3,5 mlrd.

dolari, cifră cu 25% mai mică decât cea din 1974 ca urmare a măsurilor pentru restrîngerea importului și stimularea exportului. Suma exportului a fost de 8,15 mlrd. dolari, în creștere cu circa 9% față de anul precedent, în timp ce importul, în scădere cu 4%, a reprezentat 12,17 mlrd. dolari. Datoria externă a Braziliei a fost anul trecut de circa 22 mlrd. dolari.

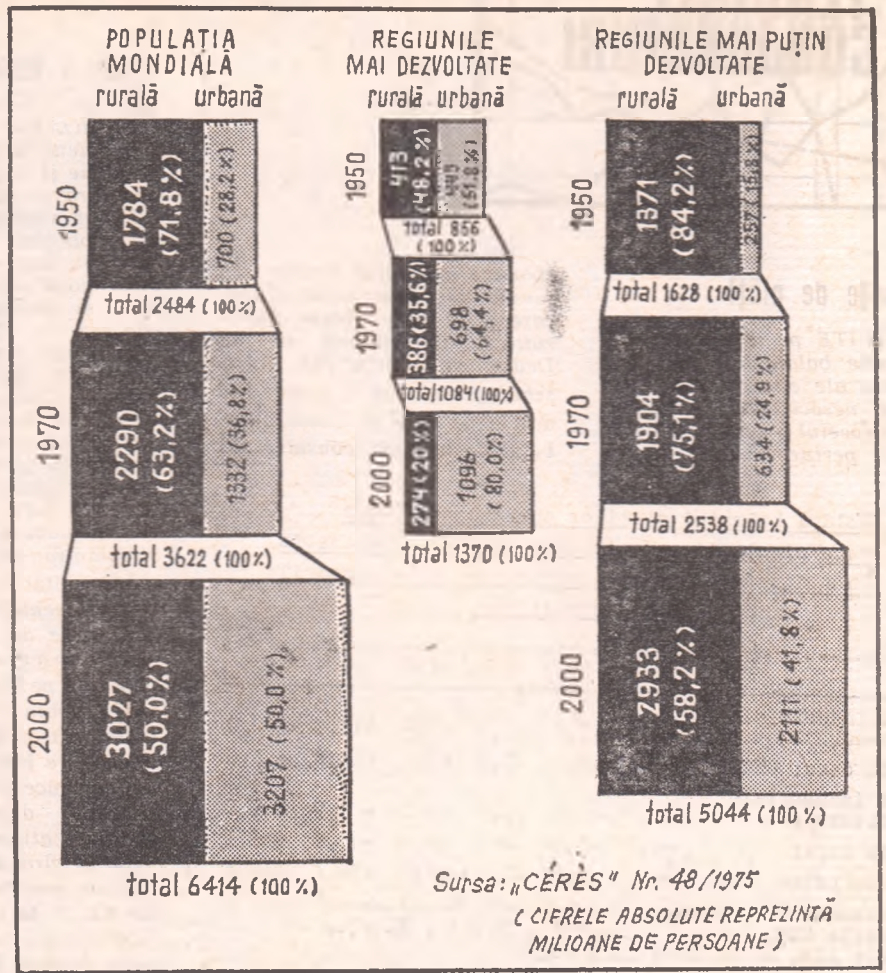
DATE DE PROGNOZĂ POPULAȚIA MONDIALĂ ȘI URBANIZAREA

PROIECȚII realizate de specialiștii O.N.U. asupra evoluției structurii populației mondiale pe mediul urban și cel rural evidențiază că — chiar dacă ritmul de urbanizare se va încetini intrucitva în ultimele trei decenii ale secolului nostru (față de perioada 1950—1970) — în anul 2000 jumătate din populația lumii va trăi în orașe, comparativ cu 28,2% în 1950 și 36,8% în 1970. Se prevede că, în timp ce populația rurală se va dubla în cea de-a doua jumătate a acestui secol, populația urbană va spori de peste patru ori, iar în țările în curs de dezvoltare — chiar de opt ori.

Graficul alăturat evidențiază că în regiunile mai dezvoltate — incluzând Europa, America de Nord, Japonia, o parte din America de Sud (Argentina, Chile, Paraguay și Uruguay), Australia și Noua Zeelandă — patru cincimi din populație vor locui în anul 2000 în zonele urbane, față de 51,8% în 1950. În restul lumii, chiar în condițiile unui ritm mediu anual de 4,1% al creșterii populației urbane, ponderea acesteia va atinge doar 41,8% în anul 2000, comparativ cu 15,8% în 1950.

În ceea ce privește proporțiile atinse de marile aglomerații urbane, în anul 1970 New York sau Tokio depășeau — ca efectiv de locuitori — populația unor țări cum sînt Nepalul, Kenya sau Malaysia; Mexico sau Buenos Aires — populația Cubei, Suediei sau Arabiei Saudite, etc.

N. P.

EXCURSII ÎN STRĂINĂTATE

Oficiul Național de Turism „Carpați” București prin AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE și OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM organizează pentru grupuri și turiști individuali în tot cursul anului excursii variate și atractive pe itinerarele turistice din :

- R.P. Bulgaria la Sofia, Plevna, Tirnovo și Russe, cu o durată de 1—4 zile ;
- R. S. Cehoslovacă la Praga, Bratislava, Brno, cu vizitarea în tranzit a orașului Budapesta, cu o durată de 6—8 zile ;
- R. P. Chineză și R.P.D. Coreeană cu vizitarea orașelor : Pekin, Șanghai, Nankin, Canton, Șenian, Phenian, Nam Pho, Hanceu ;
- R. D. Germană la Berlin, Potsdam, Dresda, Rostock, Schwerin, Magdeburg, Erfurt, Jena, Meissen, Karl Marx Stadt, cu vizitarea în tranzit a orașului Budapesta ;
- R. P. Polonă la Varșovia și Cracovia, cu o durată de 6—9 zile ;
- R. P. Ungară cu o durată de 6—7 zile la Budapesta și Budapesta-Eger ;
- U.R.S.S. 12 tipuri de excursii, cu vizitarea orașelor Moscova, Leningrad, Kiev, Chișinău, Odesa, Cernăuți, Lvov, Tbilisi, Erevan, Baku, Vilnius, Riga, Tallin, Samarkand, Buhara, Așhabad ;
- Numeroase excursii combinate în R.P.U.—R.S.C. și R.D.G.—R.P.U.

Vedere din Praga

Informații și înscrieri individual sau prin delegații de întreprinderi, instituții sau organizații obștești etc. la AGENȚIA DE EXCURSII CU TURIȘTI ROMÂNI ÎN STRĂINĂTATE, din București, Calea Victoriei nr. 100, telefon 16 44 31 și la toate OFICIILE JUDEȚENE DE TURISM din țară.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

SOARELE, UNA DIN SPERANȚELE SECOLULUI XXI

REUNIT la Toulouse între 1 și 5 martie a.c., primul congres internațional asupra energiei solare a prilejuit o amplă confruntare de idei și proiecte între cîteva sute de specialiști europeni, americani, africani, japonezi. Congresul, afirmă ziarul francez „Le Monde” într-o relatare asupra acestei manifestări, a permis măsurarea cu un plus de realism a timpului ce va mai trece înainte de aplicarea pe scară semnificativă a energiei solare. Soarele rămîne speranța anului 2000, dar realizările experimentale se vor înmulți fără îndoială între 1978 și 1980. Reproducăm după cotidianul parizian o seamă de alte constatări și aprecieri pe aceeași temă, cuprinse într-un articol semnat de Dominique Verguese.

În fața perspectivei epuizării în următorii 30—40 ani a rezervelor mondiale de hidrocarburi, în fața modicității resurselor terestre de uraniu și alte materiale fisionabile (rezervele ajung, poate, pentru 50—100 ani de exploatare intensivă), majoritatea specialiștilor sînt dispuși să admită previziunile americane. După acestea începînd din anul 2000, trei surse cvasi-incuizabile de energie vor candida pentru satisfacerea necesităților umanității: reactoarele nucleare supra-generatoare, fuziunea termonucleară și soarele. Dar, cum remarcă raportul agenției americane pentru cercetare și dezvoltare energetică (ERDA), care a propus în iunie 1975 un plan prospectiv pentru Statele Unite, „nici una din cele trei tehnologii nu are asigurată o comercializare pe scară mare. Fiecare din ele ridică anumite probleme particulare nerezolvate. Avantajele care pot fi așteptate de pe urma lor în caz de succes cer să se depună încă de pe acum un viguros efort de dezvoltare în aceste trei domenii”.

Într-o perspectivă foarte îndelungată, este cert că victoria finală va aparține soarelui. Bătrîn de cinci miliarde de ani, asturul nostru de-abia a trecut de jumătatea duratei vieții sale. Cînd toate resursele energetice terestre se vor fi epuizat, soarele va continua să fie prezent.

Incertitudinea asupra locului ce l-ar putea ocupa energia solară în anul 2000 îi face pe europeni prudenți, chiar sceptici. Lucrările de cercetare-dezvoltare sînt lansate cu o finanțare guvernamentală limitată — 20 milioane de mărci vest-germane în R.F.G. în

1976, aproximativ 20—30 milioane de franci în Franța. Potrivit obiceiului lor, americanii și-au fixat obiective foarte ambițioase pe care fără îndoială nu le vor atinge, dar care mobilizează mijloace financiare însemnate și constituie un puternic stimulent pentru laboratoare și industrie...

Potrivit agenției americane, soarele ar putea să furnizeze 5—7% din necesarul energetic al S.U.A. în anul 2000 — încălzire, aer condiționat și electricitate —, ajungînd apoi destul de repede la 25%, în anul 2025. Finanțarea federală a cercetării-dezvoltării în domeniul energiei solare a trecut astfel de la 1,2 milioane dolari în 1971 la 13 milioane în 1974, apoi la 120 milioane în 1976 și are perspective să atingă 160 milioane dolari în 1977.

Există două moduri de producere a electricității cu ajutorul soarelui: un mod indirect, prin încălzirea apei care este transformată în vapori și care pune în mișcare un turboalternator; un mod direct, prin con-

Le Monde

versiunea luminii soarelui în curent electric cu ajutorul unor mici celule solare cu siliciu sau din sulfură de cadmiu. De 15 ani se fabrică în mod curent celule solare care furnizează curent sateliților. Pe de altă parte, însă, nu există în lume decît cîteva modele de centrale termice solare — toate experimentale, în special captorul de la Odello (1 MW) în Pirinei și o instalație italiană la Saint-Ilatio, lângă Genova.

Producția de electricitate solară se lovește de două dificultăți: stocarea și costul. Energia diluză care necesită mari suprafețe de captare, energia solară este totodată variabilă, în funcție de anotimp și nebulozitate, și intermitentă în funcție de alternarea zi-noapte. Orice sistem trebuie deci să prevadă mijloace de stocare. Majoritatea specialiștilor consideră că o capacitate de stocare ce depășește 12—24 ore devine prea costisitoare și că va fi nevoie fără îndoială să se facă apel la un sistem de completare. Dar pe un teritoriu ca cel al Franței norii, frigul, noaptea apar adesea în același timp, și capacitatea de completare la care s-ar re-

curge în anumite momente ar trebui să fie importantă.

Deocamdată, sistemele de stocare luate în considerare sînt dintre cele mai rudimentare, ...costul stocării se ridică actualmente la 2—36 franci kilowatt-oră, ceea ce în cazul cel mai bun dublează prețul de producție al unui kWh, atunci cînd nu îl înzecește.

Energia solară, ca toate energiile mai recent utilizate, este în căutarea competitivității sale. Actualmente, investiția necesară pentru o centrală nucleară este de aproximativ 2000 de franci pe 1 kilowatt de putere instalată, iar prețul de producție de 5—6 centime pe 1 kWh. Primele evaluări asupra centralelor termice solare de 100 MW făcute de universitatea din Houston sînt de 4500 franci pe 1 kilowatt de putere instalată, iar costul centralei de 10 MW pe care o studiază C.N.R.S. (Centrul național al cercetării științifice din Franța) este evaluat la 50—80 milioane de franci, adică pentru un prim prototip 5000—8000 franci kilowatt-ul de putere instalată. Pentru celulele solare, situația este mult mai nefavorabilă: celulele terestre valorează astăzi 20000 dolari (90000 franci) pe 1 kilowatt de putere instalată... Costul lor va trebui redus de 100 pînă la 1000 de ori pentru ca ele să devină competitive, deoarece la costul de fabricație trebuie adăugat acela al cablajului și al asamblării pe un suport, precum și costul stocării.

În plus, trebuie să se țină seama de faptul că, dacă lumina soarelui este gratuită — spre deosebire de combustibilul nuclear sau hidrocarburi, este realist de a estima că o centrală solară beneficiază de cel mult 2000—3000 de ore cu soare pe an, pe cînd o centrală clasică funcționează 6600 ore. Și dacă soarele emite 1 kWh pe metrul pătrat în regiunile cele mai însorite, în medie pe an nu se captează în general decît, cel mult 400—800 de wați pe metrul pătrat, timp de 6—8 ore pe zi, și 150—200 wați la cele mai înalte latitudini...

Această scădere de 100 de ori a costului celulelor solare pare totuși posibilă: aproximativ același lucru s-a constatat în cazul tranzistorilor fabricați din materiale similare în decursul unei perioade de 25 ani, grație progreselor tehnice de fabricație și efectelor producției de serie.

IPOTEZE-PREVIZIUNI

Ungaria : importul de energie

CONSUMUL DE ENERGIE în Ungaria a sporit cu 18% în cincinalul încheiat și se apreciază că el se va dubla în intervalul 1975—1990. Printre resursele primare de energie, care sînt utilizate, ponderea petrolului și gazelor naturale urmează să crească de la 57% anul trecut la 64—66% în 1980, pentru a scădea apoi la 60—62% în 1990 (ca efect al aportului energeticii nucleare).

În ceea ce privește sursele de aprovizionare cu energie, aceasta va proveni în 1980 în proporție de 57% din import: se consideră că importurile de petrol se vor majora de la 8,5 mil. tone în 1975 la 10 mil. tone în 1980, iar cele de gaze naturale — de la 800 mil. mc la cea 4 miliarde mc. În ceea ce privește perspectivele energeticii nucleare, la începutul deceniului următor în Ungaria urmează a fi pusă în funcțiune centrala atomică de la Paks, a cărei capacitate instalată va crește progresiv pînă la 3800 MW.

Polonia : populația agricolă și investițiile

AGRICULTURA POLONEZĂ este confruntată cu problema îmbătrînirii progresive a populației ocupate în acest sector al eco-

nomiei; de pe acum o treime din țărani cu gospodărie individuală depășesc vîrsta de 60 de ani.

Pe de altă parte, reducerea forței de muncă ocupate în agricultură, corolată cu necesitatea imperioasă a intensificării producției agricole, va reclama un considerabil efort de investiții. După aprecierea economiștilor polonezi, în perioada 1976—1990 aproximativ 60% din investițiile ce vor fi efectuate în agricultură vor servi la compensarea reducerii forței de muncă și a tracțiunii animale, precum și la înlocuirea mijloacelor de producție uzate.

Extracția țiteiului

CONFORM EVALUĂRIILOR companiei petroliere americane „Exxon”, extracția de țitei din lumea nesocialistă va începe din nou să crească din anul 1977, iar în 1990 va ajunge la circa 4 miliarde tone (pe an). În ceea ce privește consumul petrolului se apreciază că ritmul creșterii acestuia se va încetini, respectiv de la 5,2% în medie pe perioada 1975—77, la 3,3% în perioada 1977—1990. Petrolul își va menține și în următorul deceniu și jumătate rolul de principală sursă de energie, acoperind aproximativ jumătate din necesarul de energie al țărilor nesocialiste.

La sfîrșitul deceniului următor țările OPEC ar urma să producă 2—2,5 mlrd t

petrol, rămînd în continuare principalii exportatori de petrol pe piața mondială.

Cacao : reorientări pe piață

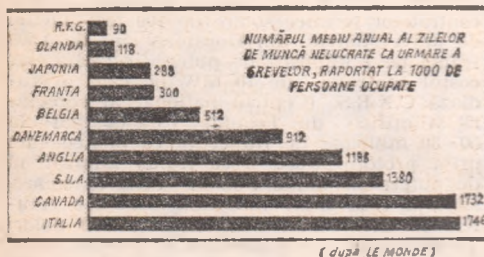
CONFORM EVALUĂRII secretariatului organizației internaționale pentru cacao recolta de cacao-boabe va spori, pe glob, de la 1510 mii tone în sezonul 1974/75 la 1790 mii tone în 1979/80 și 2300 mii în 1984/85, iar consumul mondial va crește — în funcție de majorările posibile de prețuri — la 1675—1950 mii tone în 1979/81 și la 1865—2170 mii tone în 1984/85.

Se apreciază că în anii 1979/80—1984/85 creșterea producției de cacao-boabe se va accelera comparativ cu perioada cincinală precedentă, prin intrarea în rod a plantațiilor efectuate în ultimul timp. Întrucît este de așteptat ca dinamica cererii să rămîna sub cea a producției, iar totodată să se extindă utilizarea unor înlocuitori ai untului de cacao, pe piața produselor din cacao ar putea să apară tendințe de instabilitate. Pe de altă parte, în țările mari producătoare de cacao se manifestă orientarea către construirea de noi capacități de prelucrare a boabelor, ceea ce va determina extinderea exportului lor de produse din cacao (cu reducerea corespunzătoare a exportului de cacao brut) și o întărire a poziției lor pe piața mondială a acestora.

Intensitatea mișcării revendicative

PERMANENȚA conflictelor sociale în lumea capitalistă se reflectă și în graficul

de mai sus, ilustrând intensitatea, diferită de la o țară la alta, a mișcării greviste. Datele care o exprimă, furnizate de Biroul internațional al muncii de la Geneva, se referă la industriile minieră și prelucrătoare, la construcții și transporturi și au în vedere perioada 1970—1974.

Recuperarea aluminiului

ÎN S.U.A. sporește interesul societăților producătoare de aluminiu pentru reciclarea cutiilor, a capsulelor și a altor articole din aluminiu, aruncate la gunoi după întrebuințare. Au fost lansate o serie de programe locale de recuperare, al căror rezultat s-a concretizat în creșterea cantității de aluminiu obținut prin retopire de la 24 000 tone în 1972 la 62 300 tone în 1975.

Perspectivile sînt mult mai largi. Astfel, numai firma „Kaiser”, care a lansat în 1970 programul „Can Do”, pentru recuperarea cutiilor de aluminiu în regiunea San Francisco, și-a propus ca obiectiv colectarea a 450 000 tone pe an. Ceea ce i-ar permite să economisească — în producția de aluminiu — un miliard dolari de investiții în uzine și instalații și 6,5 miliarde kWh, reducînd în același timp cantitatea de bauxită utilizată cu 1,3 mil. tone.

Licențe bulgare pe piața mondială

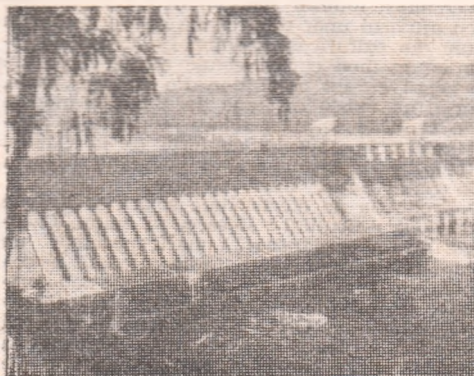
ÎN CURSUL cincinalului trecut în economia bulgară au fost aplicate aproape 1 800 de investiții autohtone, al căror efect economic anual este apreciat la peste 141 milioane de leva, și peste 150 proiecte de raționalizare, cu un efect anual de peste 790 milioane de leva. Aceasta reprezintă o creștere de 1,6 ori a numărului invențiilor aplicate și de 2,4 ori a efectului lor economic, comparativ cu cincinalul precedent, în timp ce numărul inventatorilor și raționalizatorilor a ajuns anul trecut la 80 000.

Pe de altă parte, licențe bulgare au fost vîndute într-un număr de peste treizeci de țări, încasările de devaloare rezultate din tranzacțiile cu licențe și brevete de invenții bulgare sporind de 9 ori în ultimii patru ani.

Profilul industrial al Siberiei

ÎN PREZENT, Siberia furnizează 30% din producția de petrol și cărbune a U.R.S.S., 14% din cea de gaze naturale, circa 30% din producția de cherestea, o șesime din cea de energie electrică etc. În actualul cincinal se prevede ca pe seama regiunilor răsăritene ale Uniunii Sovietice să se obțină întregul spor al producției de petrol și gaze, precum și peste 90% din sporul extracției de cărbune.

Chiar dacă deocamdată, în profilul industrial al Siberiei predomină producția de energie electrică în hidro și termocentrale, ca și extracția și prelucrarea materiilor prime minerale, are loc o continuă diversificare a producției sale industriale începînd cu ciment sau fontă și, ajungînd la fibre sintetice, combine cerealiere, mașini-unelte, aparate electro-casnice etc. O trăsătură caracteristică, care impune proiectarea noilor fabrici și uzine la un înalt nivel al tehnologiei, automatizarea la maximum a producției, o reprezintă insuficiența acută de forță de muncă în Siberia. Ceea ce face ca, actualmente, numai 10% din sporul de producție obținut în această zonă să se asigure prin

Vedere asupra hidrocentralei de la Krasnoarsk de pe Enisei

mărirea numărului persoanelor angajate, iar 90% prin creșterea productivității muncii.

Solicitățile publicității directe

O ANCHETĂ efectuată în Franța asupra impactului publicității directe (toate formele de publicitate — inclusiv catalogele — adresată personal clienților potențiali) a relevat că ofertele respective sînt citite în 84% din familiile destinate. Dintre persoanele chestionate în cadrul anchetei, 59% apreciază favorabil acest mijloc de informare comercială a publicului, deoarece îi permite să compare fără grabă, acasă, caracteristicile diferitelor produse și prețurile lor. În ceea ce privește eficiența acestui mod de publicitate, sondajele au arătat că dintre destinatarii care citesc ofertele expediate, 13% răspund la ele, 11% le păstrează pentru ocazii ulterioare, iar 60% le aruncă la cos, după ce s-au informat.

Aproximativ treizeci de firme franceze specializate în acest domeniu expediază anual prin poștă în jur de 350 milioane de plicuri, conținînd reclame sugestive, cu prioritate pe adresa clienților socotiți a fi „mai potențiali” decît alții. Cheltuielile

respective reprezentau în 1973 circa 13% din totalul de 9 miliarde franci investiții în Franța în publicitate. Cei care răspund la o asemenea reclamă sînt fișai și devin ținta altor solicitări, intrucît fișierele respective fac, de regulă, obiectul unor schimburi sau altor tranzacții între diferitele firme specializate în reclamă sau societăți comerciale. Fapt care — după cum menționa recent ziarul **Le Monde** — stîrnește nemulțumirea unor categorii de consumatori, punînd totodată sub semnul întrebării utilitatea unei asemenea risipe de hirtie.

Etiopia: măsuri de ridicare a economiei

LA ÎNCEPUTUL acestui an guvernul etiopian a adoptat o nouă serie de măsuri menite să întărească rolul statului în economia țării, să restrîngă pozițiile deținute de capitalul străin și să promoveze structuri noi, moderne. Printre ele se numără crearea primei bănci de stat — „Addis Bank” — pe baza a trei foste bănci particulare, naționalizate anterior, și a societății de asigurări „Ethiopian Insurance Corporation”, rezultată și ea din naționalizarea a 13 societăți din acest sector de activitate.

A fost publicat, de asemenea, un decret privind introducerea unui sistem fiscal progresist în sectorul agricol, menit să stimuleze dezvoltarea cooperativelor țărănești și a gospodăriilor de stat, limitînd totodată rolul marii proprietăți agricole individuale.

Pe de altă parte, guvernul a alocat suma de 23 milioane de dolari etiopieni pentru îmbunătățirea condițiilor de valorificare a cafelei — principalul articol de export al țării.

Bicicleta și adepții săi

ÎN R.F.G. bicicleta constituie un mijloc de transport foarte răspîndit; anul trecut parcul de biciclete obișnuite era evaluat la 25 milioane de unități, iar al celor cu motor — la 700 mii.

După cum rezultă din datele unei anchete efectuate acum cîțva timp în rîndurile populației vest-germane, bicicleta se bucură de popularitate înecosebi printre bărbați, printre tinerii de ambele sexe — în primul rînd elevi și studenți. Tînd preferată mai ales ca mijloc de transport între domiciliu și locul de muncă sau școală (vezi tabelul).

Repartiția parcului * (în %)

După sex :	
— bărbați	77
— femei	23
După vîrstă :	
— pînă la 17 ani	47
— între 18 și 25 ani	22
— între 26 și 40 ani	15
— peste 40 de ani	15
După profesie :	
— studenți și elevi	52
— muncitori și funcționari	41
— gospodine	5
— altele	3
Motivul cumpărării :	
— deplasare la serviciu (la școală)	62
— recreare	19
— deplasare după cumpărături	10
— în urma pierderii carnetului de conducător auto	11

* Uneori totalul depășește 100%, în urma dublării unor categorii.

**Mediul
inconjurător —
subiect
de expoziție**

Anton Mireseu, Brașov — Expoziția internațională cu tema „Către o societate fără poluare — Natura, oamenii, mediul inconjurător”, care va avea loc la Tokio în luna iunie a.c., va prezenta instalații și procedee noi pentru combaterea poluării. La această expoziție — cea mai importantă care va fi organizată în Japonia în 1976 — vor participa alături de oficialități și întreprinderi industriale și comerciale japoneze, firme din încă zece țări, reprezentanți ai unor guverne străine și ai O.N.U.

În preajma deschiderii expoziției, la Tokio va fi organizat un simpozion internațional privind mediul inconjurător, la care vor participa specialiști japonezi și străini, cum ar fi profesorul Kenneth E. Boulding de la Universitatea Colorado și Gunnar Myrdal de la Universitatea din Stockholm. laureat al Premiului Nobel. Tematica dezbatărilor cuprinde: dezvoltarea și mediul inconjurător; reciclarea și economisirea resurselor; urbanizarea și mediul inconjurător; conservarea mediului și creșterea economică.

Obiectivul principal al expoziției și simpozionului este de a analiza răspunsuri la întrebarea cum se poate asigura un echilibru între ocrotirea mediului inconjurător și creșterea economică.

Expoziția urmărește de asemenea să adincească înțelegerea de către publicul larg a problematicii mediului inconjurător, ca o premisă a sporirii eforturilor în direcția îmbunătățirii și protejării acestuia.

Petrolul Angolei

Petre Tanciu, Tirgu Mureș — Angola intenționează, într-adevăr, să adere la Organizația țărilor exportatoare de petrol. Primul ministru angolez, Lopo do Nascimento, a făcut o declarație în acest sens cotidianului algerian *El Moudjahid* (27 martie). Rezervele de petrol ale Angolei (inclusiv Cabinda) sunt estimate la circa 1,2 miliarde barili, iar producția sa de petrol

s-a ridicat în 1973 la 13 milioane de tone (inclusiv în exploatarea din largul mării), din care 8 milioane de tone în Cabinda.

Minereu de fier

Ioan Alexandru, Ploiești — Prin aderarea Suediei, Asociația țărilor exportatoare de minereu de fier, al cărei obiectiv este asigurarea unor venituri stabile și echitabile membrilor săi, numără în prezent zece membri. Celelalte țări care fac parte din această asociație sunt Algeria, Australia, Chile, India, Mauritania, Peru, Sierra Leone, Tunisia și Venezuela.

Zona francului

Emil Tănăsescu, Galați — 1) Monedele țărilor membre ale zonei francului sunt legate de moneda franceză printr-o paritate stabilă. Actualmente din zona francului fac parte 12 țări: Camerun, Coasta de Fildes, Congo, Benin (fost Dahomey), Gabon, Volta Superioară, Mali, Nigeria, Senegal, Ciad, Togo și Republica Africa Centrală. După reuniunea ministrilor de finanțe ai țărilor respective, ținută la sfârșitul lunii martie la Dakar, în Senegal, o nouă conferință franco-africană este prevăzută la Paris, probabil pentru luna mai. 2) Moneda zaireză, denumită zair și legată în trecut de dolarul american, a început de cîteva săptămîni să fie exprimată în funcție de drepul special de trager, astfel încît în cazul ei se vorbește de o „paritate D.S.T.” în locul vechii parități metalice.

Drepturi speciale de trager

Sînt un pasionat cititor al revistei dv. pe care o consider foarte interesantă și utilă nu numai celor ce lucrează în probleme economice. De fapt, eu nu lucrez în astfel de probleme, însă cu ajutorul revistei mi-am îmbogățit mult unele cunoștințe și am avut posibilitatea să mă lămuresc asupra unor chestiuni pe care orice cetățean cred că este bine să le cunoască.

V-aș ruga să aveți amabilitatea de a-mi răspunde prin intermediul revistei, ce se înțelege prin drepturi speciale de trager. Am citit des în presă despre D.S.T. dar nu am reușit să mă lămuresc asupra posibilității de a le folosi pe

plan mondial, înlocuind monede folosite curent în schimburile internaționale.

Pot fi considerate aceste monede? Care este cursul lor, fluctuează odată cu celelalte monede sau nu, care este a-

vantajul folosirii lor etc.?

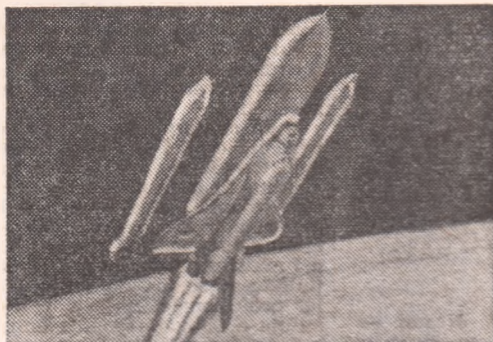
Ing. Sorin CRISTESCU
București

N.R. Într-un număr viitor vom publica un articol pe această temă.

Navetă spațială

Eugenia Oprescu, București — Următorul zbor cosmic al unor astronauți americani este prevăzut pentru anul 1979. În locul uriașelor rachete Saturn

Naveta spațială amintită promite o reducere destul de importantă a costului misiunilor cosmice. Actualmente din fiecare dolar plătit de cetățeanul american sub formă de impozite, un cent este destinat Administra-

5 utilizate pînă acum, care se distrug după ce și îndeplineau misiunea de a lansa capsula în care se afla echipajul, misiunea din 1979 va folosi o navetă spațială (vezi imaginea de mai sus) care va decola vertical ca o rachetă, dar se va întoarce în zbor și va ateriza ca un avion, fiind cu alte cuvinte recuperată. Fiecare navetă, cu o lungime de circa 37 m și protejată pentru a nu se aprinde la reîntarea în atmosferă, va putea servi astfel la cel puțin 100 de misiuni spațiale cu echipaj uman (echipajul minim necesar este de trei astronauți, dar lor li se pot alătura încă patru oameni de știință), fiecare cu o durată între 7 și 30 de zile. Singura componentă a naveții care se va pierde va fi rezervorul de combustibil: el se va desprinde la intrarea pe orbită a vehiculului, la circa 185 km înălțime, cu o viteză de peste 28 000 km/oră.

ției naționale pentru aeronautică și spațiul cosmic (NASA), pentru finanțarea diferitelor programe ale acesteia.

La realizarea laboratorului spațial din interiorul naveții (care, spre deosebire de cele de pînă acum, va fi și el recuperat împreună cu costisitorile instrumente de la bordul lui) o contribuție importantă este adusă de R.F.G. (peste 53%), Anglia și alte țări, scrie *The Daily Telegraph Magazine*. În el se vor face cercetări privind formarea de aliaje și cristale extrem de pure, larg utilizabile în industria electronică, pregătirea de vaccinuri pure în condițiile imponderabilității, cercetări asupra planetei noastre, a soarelui și a universului în general.

O asemenea navetă spațială experimentală este asamblată actualmente de firma Rockwell International la Palmdale, în California.

Accidente rutiere

Vladimir Georgescu, Constanța — Potrivit datelor Organizației mondiale a sănătății (O.M.S.) citate de *B.B.C. London Letter*, în 30 de minute 450 de bărbați, femei și copii sînt uciși sau răniți într-un accident rutier pe planeta noastră. În cel puțin patru țări din e-

fiecare an într-un accident rutier. Această rată este de 10—15 ori mai ridicată decît în Anglia sau în S.U.A. În Kuweit, țară petrolieră în care o cincime din locuitorii sînt posesori de mașină, se înregistrează 13 000 de accidente rutiere pe an. În Kenya și în Uganda, numărul victimelor circulației auto la 100 milioane de pasageri-mile (160 milioane de pasageri-kilometri) a ajuns la 55 și respectiv 65, față de 13 în Anglia, de pildă.

Aceste date se referă numai la pierderile de vieți omenești și nu țin seama de cheltuielile ridicate de spitalizare și îngrijire medicală, de distrugerile materiale și de celelalte costuri care, se arată în buletinul citat, reprezintă o grea povară pentru economia națională a țărilor în cauză. În Franța, de pildă, accidentele rutiere antrenează pentru colectivitate o cheltuială anuală de 20 miliarde de franci, scrie revista *L'Express* (22 martie).

Unul din principalele obstacole din calea reducerii accidentelor rutiere rezultă că este tendința des întîlnită de a le considera ca o fatalitate, ca un efect secundar inevitabil al societății moderne, o atitudine pe care O.M.S. o aseamănă cu cea de acum două-trei generații față de variolă, înainte de a se înțelege că această boală poate fi prevenită prin vaccinare. Comparete cu costul ridicat al combaterii efec-

telor accidentelor de circulație, cheltuielile mari pentru sporierea securității rutiere nu mai apar disproporționate. În Anglia, de pildă, scrie *The Economist* (28 februarie), introducerea obligativității centurilor de siguranță ar salva anual 1 000 de vieți omenești și 11 000 de oameni de la accidente grave, economisind astfel în același timp 80 de milioane de lire sterline (costul acestor accidente pentru poliție, serviciile medicale și de asigurări sociale).

Alocații de stat pentru copii

ION ȘT. BOBOC, Gh. Gheorghiu Dej — Majorarea retribuției, pe baza Decretului 170/1974, nu afectează acordarea alocației de stat pentru copii, pentru care beneficiarul de alocație primea acest drept în luna premergătoare aplicării majorării respective în unitatea unde acesta lucrează. Majorarea suplimentară a retribuției, nu afectează, de asemenea, acordarea alocației, atât pentru copiii existenți la data majorării, cit și pentru cei născuți ulterior. Majorarea individuală a retribuției tarifare, ca urmare a promovării în categorii sau funcții sau a trecerii în trepte de retribuire, respectiv gradații superioare, determină însă necesitatea ca la stabilirea dreptului la alocație să se ia în considerare noua retribuție tarifară majorată. În cazul dv., organele de control financiar intern au aplicat corect prevederile legale sus-menționate, atunci când au dispus să se ia în considerare retribuțiile stabilite după acordarea de noi trepte, respectiv de gradații superioare.

Scutire de impozit

CORNEL RUSU, București — Direcția veniturilor statului prețurilor și tarifelor din Ministerul Finanțelor ne comunică următoarele : „Scutirea de impozitul pe clădiri a clădirilor noi construite destinate pentru locuință se acordă până la îndeplinirea termenului legal și în cazul când acestea au fost transmise altor persoane“.

Incadrare

FLEONORA VARTIC, Piatra Neamț — Dacă puteți dovedi că aveți o vechime în specialitatea statistică medicală de peste 4 ani, la încadrarea dv. ca economist, potrivit prevederilor art. 35 lit. c din Legea retribuirii după cantitatea și calitatea muncii, trebuia să fiți încadrată la nivelul de bază prevăzut, pentru funcția ocupată și nu la retribuția prevăzută pentru anul II de activitate. Incadrarea la nivelul de bază se face retroactiv, de la data când ați fost angajată ca economist, ca urmare a absolvirii cu examen de diplomă, a învățământului superior economic.

ION T. SIRBU, Tirgoviste — Din scrisoarea dv. rezultă că sînteți absolvent al învățământului mediu de cultură generală, precum și al școlii militare de ofițeri cu durata de 2 ani, avînd o vechime în funcția de șef serviciu de 8 ani.

Potrivit ordinului Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 966/1964 (anexa 5 pt. 5) școala militară de ofițeri armament se asimilează cu o școală tehnică post liceală, intrucît a avut o durată de cel puțin 2 ani. În această situație puteți ocupa funcțiile de tehnician și tehnician principal, perioada cit ați fost ofițer activ, luîndu-se în considerare, în cazul dv. ca vechime în funcții tehnice.

Majorarea retribuției

STANCIU GRECEANU, Măcin — Tulcea — 1) Persoana transferată în interesul serviciului în aceeași funcție, dintr-o unitate la care se aplică majorarea retribuției în baza prevederilor Decretelor nr. 170/1974 și 244/1974, într-o unitate la care retribuția s-a majorat ulterior, este încadrată inițial conform clasei de retribuire la nivelul prevăzut anterior majorării, urmînd să beneficieze de această majorare odată cu restul personalului din unitatea unde s-a transferat.

2) Din copia carnetului de muncă ce ați alăturat-o scrisorii dv. rezultă că la poziția 10 și 12 se prevede încetarea activității fără să se prevadă termenul acesteia. Este necesar să vă adresați unităților la care soția a fost angajată, care să confirme că încetarea angajării a fost determinată de îngrijirea copiilor în vîrstă de pînă la 7 ani. La cererea adresată unităților unde a lucrat veți anexa adevărințele unităților, precum și certificatele de naștere ale copiilor. Pe această bază se va rectifica înregistrarea în carnetul de muncă, astfel că se va putea recunoaște vechimea neîntreruptă în aceeași unitate din anul 1962. Plata diferenței de spor se face retroactiv conform Codului Muncii (art. 176).

Cheltuieli de transport

IOAN CHIPER, C.A.P. Drăgureni, Iași — 1) Potrivit H.C.M. nr. 1598/1967, persoanele încadrate cu contracte de muncă, posesoare de autoturisme proprietate personală care se deplasează în interesul serviciului — au dreptul la acoperirea cheltuielilor de transport, reprezentînd 0,40 lei/km. La emiterea ordinului de deplasare trebuie respectate dispozițiile Circularei Ministerului Finanțelor nr. 928931/27 septembrie 1968.

2) Comisia de judecată organizată în cadrul cooperativelor agricole de producție are aceeași competență la judecarea litigiilor dintre persoanele încadrate în muncă și unitățile cooperatiste unde lucrează, ca și comisiile de judecată care funcționează în cadrul unităților de stat.

Concediu de maternitate

STANCIU M. GHEORGHE, Focșani — 1) Cu începere de la 1 februarie 1975, perioada concediului de maternitate se include în calculul anului I sau al doilea de activitate astfel că, în cazul relatat, această perioadă se ia în considerare și la stabilirea vechimii în specialitate.

2) În conformitate cu prevederile anexei nr. 2 lit. c pt. I la H.C.M. nr. 69/1975, persoanele transferate sau trecute în interesul serviciului în aceeași funcție, într-o unitate la care se aplică niveluri de retribuire mai mici, persoanelor respective li se poate stabili, în cazul celor încadrate pe gradații, o retribuție cel mult egală cu clasa de retribuire avută, ținîndu-se seama de calitățile și aptitudinile lor profesionale. Această posibilitate nu constituie o obligație pentru unitate.

Retribuirea absolvenților

ING. G. IONESCU, Tirgoviste — Cu începere de la 1 februarie 1975, data aplicării Legii nr. 57/1974, absolvenții învățămîntului superior tehnic, care au promovat examenul de diplomă (de stat) și care, anterior absolvirii au o vechime ca muncitori, în specialitatea studiilor absolvite, se încadrează la nivelul de bază al funcției de inginer în care sînt încadrați. Dacă sînteți menținut cu încadrarea corespunzătoare anului doi de activitate, sînteți îndreptățiți să solicitați rectificarea retroactivă a încadrării de la data sus menționată. Reglementarea la care ne referim este prevăzută în art. 35, lit. c, din legea sus-menționată.

Acordarea retribuției

FABRICA MIXTĂ DE INDUSTRIE LOCALĂ, Rădăuți — În primele trei trimestre ale anului 1975 ați depășit prevederile de plan și ați beneficiat de un adaos la retribuție de 7%. În cel de al patrulea trimestru n-ați realizat beneficiul planificat, însă pe întregul an beneficiul planificat a fost depășit. În asemenea situații, pentru trimestrul patru retribuția se diminuează corespunzător nerealizării, intrucît în primele trei trimestre ați beneficiat de un adaos la retribuție, iar depășirea a fost, parțial anihilată prin nerealizarea ulterioară a beneficiului.

Problema ridicată de dv. este reglementată la pt. 12 din anexa 3, la H.C.M. nr. 69/1975.

An de activitate

ANA VLAD, Deva — După 1 februarie 1975, data aplicării Legii nr. 57/1974, în anul de activitate (primul sau al doilea) al absolvenților învățămîntului superior se include și perioada de concediu medical, respectiv a concediului de maternitate. În consecință, intrucît ați fost încadrată în muncă la 15 octombrie 1974, trebuia să fiți reîncadrată cu retribuția corespunzătoare anului doi de activitate, cu începere de la 16 octombrie 1975. Adresați-vă conducerii unității pentru reexaminarea situației și, în caz de nerezolvare, organelor de jurisdicție a muncii.

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr.-ului 15 din 16 aprilie 1976

- A 55-a aniversare a P.C.R. Anvergura istorică a operei de edificare a orînduirii socialiste în România (conf. univ. dr. V. Loța) 1
- Pionierii — o forță creatoare tot mai activă (Ion Manea) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Plan-angajamente : Cum le realizăm ? Pentru nevoile economiei, metal mai mult, de calitate superioară ! (V. Boescu, L. Țintea) 6
- Mecanizarea în construcții — element primordial în creșterea productivității muncii (II) (Dan Condea) 8
- Conducerea dinamică a companiei agricole 11
- Mecanismul economic ● Funcționalitate ● Eficiență. Planul financiar în profil teritorial — instrument de reflectare a resurselor județelor (Eugen Ungur, Ilie Rimniceanu, Victor Crișan) 12

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Studii-experiențe. Subsystem informatic tipizat. Gestiunea stocurilor. (dr. Vasile Gh. Diaconu) 14

CONSULTAȚII

- În sprijinul candidaților la examenul de admitere în învățămîntul economic superior. Economia României — economie socialistă (conf. dr. Viorica Nicolau) 16

TEORII ● IDEI

- Creșterea productivității muncii și reducerea cheltuielilor materiale (prof. univ. dr. Marin Popescu). 18
- Convorbiri economice cu François Perroux. Interdependențe economice și independență națională 21
- Școli ● curente ● economiști. În căutarea echilibrului economic (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22
- Dinamica ideilor 24

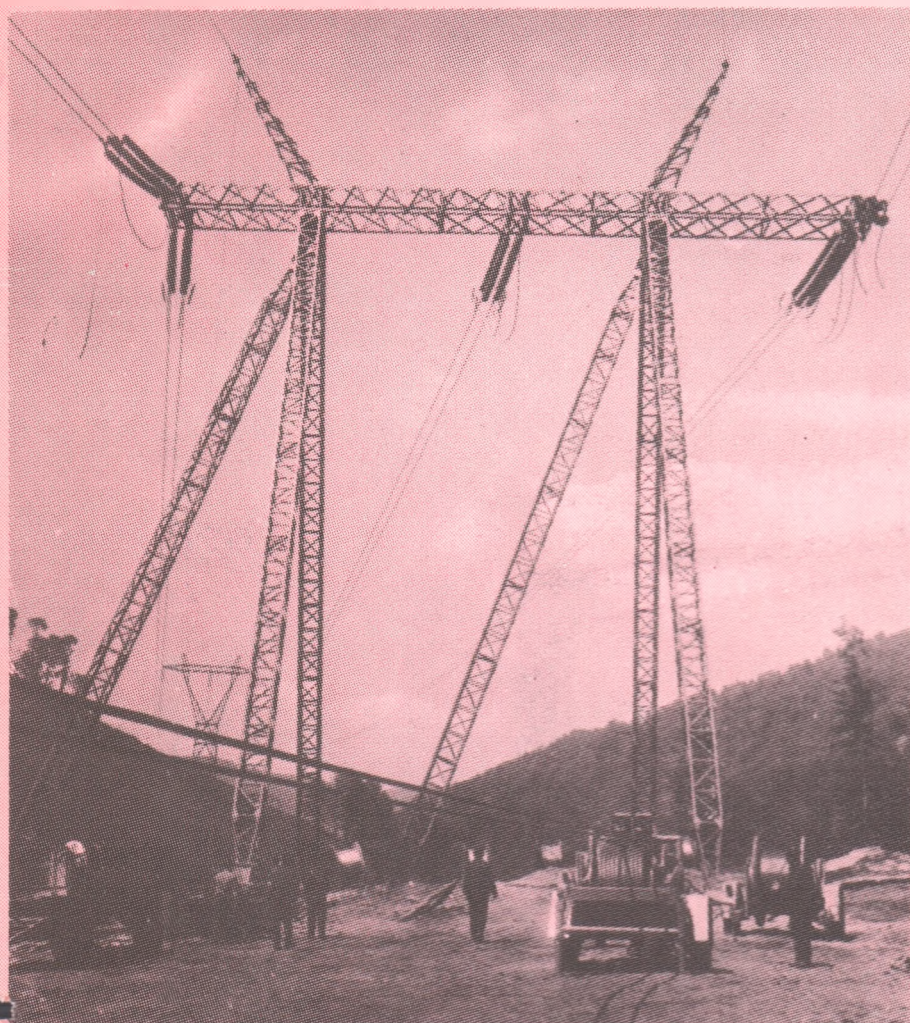
ECONOMIE MONDIALĂ

- Pe agenda provizorie a UNCTAD IV. Asistența financiară internațională pentru dezvoltare (I) (Gh. Dumitru, C. Vasiliade) 25
- Tendințe ● conjuncturi 27
- Date de prognoză ; populația mondială și urbanizarea 28
- Din presa internațională 29
- Mondorama 30
- Curier : întrebări, răspunsuri 31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11—25, București 22, Sectorul 1, telefon 12 13 69

Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — Filiala sect. 1 București

Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

TRUSTUL ELECTROMONTAJ BUCUREȘTI

Cal. Moșilor nr. 158

Unitate de construcții-montaj,
rețele electrice de înaltă tensiune,

ANGAJEAZĂ:

- electricieni montaj rețele electrice;
- tractoriști (montaj linii aeriene și lucrări terasamente);
- muncitori necalificați.

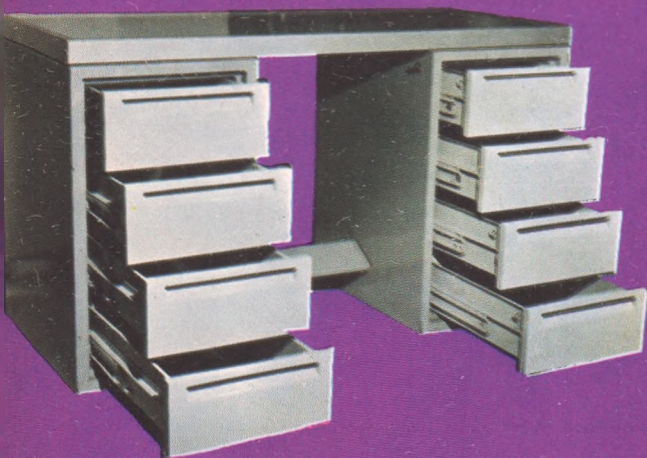
Unitatea asigură posibilități de calificare în meseria de electrician montaj rețele electrice prin cursuri de scurtă durată, cazare corespunzătoare și transportul de la locul de cazare la punctele de lucru.

Angajații beneficiază de echipament de uzură și protecție conform normativelor în vigoare.

Retribuția se asigură în acord, după cum urmează:

Specialitatea	Retribuția tarifară lunară	Spor șantier	Ciștig mediu lunar
Electricieni	1 448—2 305	450	2 900
Tractoriști (montaj linii aeriene și lucrări terasamente)	1 508—2 203	450	2 600
Muncitori necalificați	1 173—1 448	—	1 800

Informații suplimentare se primesc la birourile de personal ale subunităților din: București tel. 23 88 30 și 85 20 40; Bacău tel. 1 42 00; Cîmpina tel. 1 14 20; Cluj tel. 2 39 90; Sibiu tel. 3 39 84; Timișoara tel. 1 45 12.

I.I.S. „11 IUNIE”

Galați

Str. Calea Prutului nr. 50 A

Telefon: 15221-15222-15223

Telex: 015240

produce și livrează la cerere mobilier industrial și tehnologic de toate tipurile după proiecte proprii sau ale beneficiarilor.

- Dulapuri de scule
- Fișete metalice cu și fără casete
- Bancuri de mecanică fină
- Bancuri cu 1,2 și 3 menhine pentru ateliere de lăcătușerie
- Scaune ergonomice
- Scaune metalice rotative și fixe (4 variante)
- Mese de lucru cu 1 și 2 corpuri
- Mobilier vestiare (dulapuri, cuiere)
- Mobilier comercial de interior și pentru comerțul stradal
- Chioșcuri și tonete.

ISI
BP